Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of Economics and Business Master in Public Administration (MPA)

2022-01

þÿ ‘ À Ì È µ ¹ Â º ± ¹ À Á ¿ Ã ´ ¿ º ¯ µ Â Ä É ½ þÿ µ º À ± ¹ ´ µ Å Ä ¹ º Î ½ ³ ¹ ± Ä · ½ µ ¼ À » ¿ þÿ ” ¹ µ Å ¸ Å ½ Ä Î ½ º ± ¹ Ä É ½ £ Å ¼ ² ¿ Í » È þÿ • º À ± ¯ ´ µ Å Ã · Â Ã Ä · ½ ± ¾ ¹ ¿ » Ì ³ · Ã ·

þÿ š ± » ¿ ¼ ¿ ¯ Á · Â , — » ¯ ± Â

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ” · ¼ Ì Ã ¹ ± Â ” ¹ ¿ ¯ º · Ã · Â , £ Ç ¿ » ® Ÿ ¹ º ¿ ½ ¿ ¼ ¹ º Î ½ • À ¹ Ã Ä · ¼ Î ½ º ± ¹ ” ¹ ¿ ¯ º
þÿ ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/12243

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Απόψεις και προσδοκίες των εκπαιδευτικών για την εμπλοκή των Διευθυντών και των Συμβούλων Εκπαίδευσης στην αξιολόγηση

ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Απόψεις και προσδοκίες των εκπαιδευτικών για την εμπλοκή των Διευθυντών και των Συμβούλων Εκπαίδευσης στην αξιολόγηση

Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Εκπαιδευτική Διοίκηση στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις

ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © **Όνομα επίθετο φοιτητή, έτος κατάθεσης διατριβής**

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1 - Εισαγωγή 12
1.1 Σπουδαιότητα της έρευνας 13
1.2 Σκοπός ερευνητικής εργασίας 14
1.3 Δομή ερευνητικής εργασίας 14
Κεφάλαιο 2 - Βιβλιογραφική ανασκόπηση 16
2.1 Έννοιες αξιολόγηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου 16
2.1.1 Έννοια της αξιολόγησης 16
2.1.2 Εκπαιδευτική αξιολόγηση 16
2.2 Τύποι εκπαιδευτικής αξιολόγησης 21
2.2.1. Εξωτερική αξιολόγηση 21
2.2.2 Εσωτερική αξιολόγηση 22
2.3 Σύντομη ιστορική αναδρομή της αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην Ελλάδα 22
2.4 Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα 25
2.5 Η διαδικασία της αξιολόγησης 28
2.6 Στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου 29
Κεφάλαιο 3 - Μεθοδολογία τη έρευνας 33
3.1 Η επιλογή του θέματος 33
3.2 Ερευνητικές υποθέσεις και στόχοι 33
3.3 Δείγμα 34
3.4 Συλλογή δεδομένων 35
3.5 Ποσοτική έρευνα 35
3.6 Το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο συγκέντρωσης δεδομένων 36
3.7 Αναλυτική παρουσίαση του ερωτηματολογίου 38
3.8 Οριοθετήσεις και περιορισμοί της έρευνας 39
Κεφάλαιο 4 - Παρουσίαση αποτελεσμάτων 41
4.1 Ενότητα 1η – Δημογραφικά στοιχεία 41
4.2 Ενότητα 2η – Απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου. 43
4.3 Ενότητα 3η – Απόψεις των εκπαιδευτικών για τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης και τον διευθυντή της σχολικής μονάδας 52
4.4 Περαιτέρω ανάλυση αποτελεσμάτων 58
Κεφάλαιο 5 - Συζήτηση αποτελεσμάτων 65
Κεφάλαιο 6 – Συμπεράσματα - Προτάσεις 70
Βιβλιογραφία 73

Παράρτημα 77

Κατάλογος Γραφικών Παραστάσεων/Εικόνων/Διαγραμμάτων

Γράφημα 1 – Αξιολόγηση 41

Γράφημα 2 - Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου 42

Γράφημα 3 - Αξιολόγηση ν.4823/2021 42

Γράφημα 4- Αξιολόγηση ν.4823/2021 43

Γράφημα 5 - Αξιολόγηση και συνθήκες εργασίας σχολικής μονάδας 43

Γράφημα 6 - Αξιολόγηση και επαγγελματική εξέλιξη 44

Γράφημα 7 - Αξιολόγηση και μισθολογική εξέλιξη 44

Γράφημα 8 - Εφαρμογή αξιολόγησης 45

Γράφημα 9 - Αποτελέσματα αξιολόγησης 45

Γράφημα 10 – Αποτελέσματα αξιολόγησης 46

Γράφημα 11 - Χαρακτήρας αξιολόγησης 46

Γράφημα 12 - Αξιολόγηση και καταγραφή προσόντων εκπαιδευτικών 47

Γράφημα 13 - Αξιολόγηση και ανάγκες εκπαιδευτικών 47

Γράφημα 14 - Κουλτούρα αξιολόγησης 48

Γράφημα 15 - Εφαρμογή αξιολόγησης 48

Γράφημα 16 - Αξιολόγηση και αναλυτικά προγράμματα σπουδών 49

Γράφημα 17 - Αξιολόγηση και προτεραιότητες του εκπαιδευτικού συστήματος 49

Γράφημα 18 - Συναισθήματα που προκαλεί η αξιολόγηση 50

Γράφημα 19 - Αξιολόγηση και ο ΣΕΕΕ 50

Γράφημα 20 - Αξιολόγηση και ο Συμβ. Εκπαιδ, Επιστ. Ευθύνης 51

Γράφημα 21 - Αξιολόγηση και ο ΣΕΕΕ 51

Γράφημα 22 - Αξιολόγηση και ο Συμβ. Εκπαιδ. Επιστ. Ευθύνης 52

Γράφημα 23 - Αξιολόγηση και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας 52

Γράφημα 24 - Ο έλεγχος του Συμβ. Εκπαιδ. Επιστ. Ευθύνης 53

Γράφημα 25 - Περιοχή υπηρέτησης ΣΕΕΕ 53

Γράφημα 26 - Αξιολόγηση διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας 54

Γράφημα 27- Χαρακτηρισμός διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας 55

Γράφημα 28 - Επιμόρφωση διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας 55

Γράφημα 29 - Αξιολόγηση και σύνδεση με την μισθολογική εξέλιξη - Η άποψη των εκπαιδευτικών με μόνιμη σχέση εργασίας 56

Γράφημα 30 - Αξιολόγηση και σύνδεση με την επαγγελματική εξέλιξη - Η άποψη των εκπαιδευτικών με μόνιμη σχέση εργασίας 56

Γράφημα 31 - Σύνδεση της αξιολόγησης με την μισθολογική κατάσταση - Η άποψη των αναπληρωτών εκπαιδευτικών 57

Γράφημα 32 - Σύνδεση της αξιολόγησης με την επαγγελματική εξέλιξη - Η άποψη των αναπληρωτών εκπαιδευτικών 57

Γράφημα 33 - Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης - Εκπαιδευτικοί 60 ετών και άνω 58

Γράφημα 34 - Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης - Εκπαιδευτικοί 31-39 ετών 58

Γράφημα 35 - Συναισθήματα εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση 59

Γράφημα 36 - Η στάση του ανδρικού φύλου απέναντι στην αξιολόγηση 61

Γράφημα 37- Η στάση του γυναικείου φύλου απέναντι στην αξιολόγηση 62

Γράφημα 38 - Οι απαντήσεις των ανδρών για τις ανάγκες τους 62

Γράφημα 39 - Οι απαντήσεις των γυναικών για τις ανάγκες τους 63

Γράφημα 40 - Έλεγχος του αξιολογητή. Η άποψη των ανδρών 63

Γράφημα 41 - Έλεγχος του αξιολογητή. Η άποψη των γυναικών 64

Κατάλογος Πινάκων

Πινάκας 1 - Εργαλείο μέτρησης Conbach's α....39
Πίνακας 2 - Φύλο του δείγματος....39
Πίνακας 3 - Ηλικία δείγματος....39
Πίνακας 4 - Σχέση εργασίας....40
Πίνακας 5 - Αριθμός σχολείων υπηρέτησης....40
Πίνακας 6 - Επίπεδο σπουδών....40
Πίνακας 7 - Έτη υπηρέτησης....40
Πίνακας 8 - Διεύθυνση υπηρέτησης....41

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή/Φοιτήτριας: ……..

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής: …….

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις …..…… [ημερομηνία έγκρισης] από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος)……[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: ……[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: ……[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κ. Μουσένα Ελένη, η οποία με την επιστημονική της καθοδήγηση και τις πολύτιμες συμβουλές της με βοήθησε στην ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς για την βοήθεια τους και για το χρόνο που αφιέρωσαν, ώστε να απαντήσουν το ερωτηματολόγιο της έρευνας μου. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγο μου για την ανεκτίμητη βοήθεια, υπομονή και υποστήριξη σε όλη τη διάρκεια της προσπάθειας μου για την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Στην Ρεβέκκα,
τον Κωνσταντίνο και τον Γιάννη

Περίληψη

Κάθε οργανισμός εκτιμά την απόδοση των εργαζομένων του ώστε να εξασφαλίσει ότι εκσυγχρονίζεται συνεχώς και βελτιώνει τις υπηρεσίες που προσφέρει. Αυτή η πολύπλοκη διαδικασία που επιτυγχάνει αυτές τις πληροφορίες για κάθε εργαζόμενο είναι η αξιολόγηση. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο διενεργείται και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, η οποία είναι μια σύνθετη διαδικασία και έχει σκοπό να κάνει αποτίμηση της επίδοσης των εκπαιδευτικών ως προς την παιδαγωγική τους επάρκεια και την εργασιακή τους συνέπεια.

Ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για το ρόλο των Συμβούλων Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης, των διευθυντών των σχολικών μονάδων αλλά και οι απόψεις τους για το θεσμό της αξιολόγησης γενικά.

Τα ερευνητικά στοιχεία συλλέχτηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο διακινήθηκε διαδικτυακά σε εκπαιδευτικούς που υπηρετούσαν σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού Αττικής, Το δείγμα αποτελούσαν 172 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων οι οποίοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών η αξιολόγηση είναι ένας θεσμός τον οποίο θεωρούν απαραίτητο. Θα πρέπει όμως να έχει ξεκάθαρο προσανατολισμό με αδιάβλητα και διαφανή κριτήρια. Επίσης, η έρευνα καταγράφει την άποψη των εκπαιδευτικών ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης είναι απαραίτητο να έχει τις γνώσεις, την εμπειρία αλλά και να έχει επιμορφωθεί κατάλληλα ώστε να διεξάγει την αξιολόγηση. Ακόμα, ο/η διευθυντής/τρια της σχολικής μονάδας θα πρέπει να είναι υποστηρικτικός/η καθ' όλη τη διαδικασία αλλά και να έχει γνώσεις σε ζητήματα αξιολόγησης προσωπικού.

Τέλος, η πλειοψηφία θεωρεί ότι η αξιολόγηση που θα εφαρμοστεί με το νέο νομοθετικό πλαίσιο δεν είναι ικανή να αναδείξει τα προβλήματα και τις ελλείψεις στην παροχή εκπαιδευτικού έργου, είναι απαραίτητο να έχει αναπτυξιακό προσανατολισμό και όχι τιμωρητικό χαρακτήρα και να μην συνδέεται με την επαγγελματική τους και μισθολογική τους εξέλιξη.

Abstract

Each organization evaluates the performance of its employees to ensure that it is constantly updated in order to improve the services it offers. This complex process that achieves this information for each employee is evaluation. In this context, the evaluation of the educational work is carried out, which is a complex process and aims to evaluate the performance of teachers in terms of their pedagogical competence and their work consistency.

The purpose of the research work is to explore the views of Primary and Secondary Education teachers on the role of Scientific Responsibility Education Counselor, the school principal and their views on the institution of evaluation in general.

The research questions examined the perceptions and expectations of teachers about the Scientific Responsibility Education Counselor, the school principal, but also their attitudes and expectations for the evaluation of the educational project. The research data were collected by the method of the questionnaire which was distributed online to teachers serving in schools of Primary and Secondary Education of the prefecture of Attica. The sample consisted of 172 teachers of various specialties who were asked to answer closed-ended questions. Likert scale.

According to the teachers' answers, the evaluation is a process that they consider necessary to apply. However, it must have a clear orientation with inviolable and transparent criteria. The research also records the view of teachers that the Scientific Responsibility Education Consultant is required to have the knowledge, experience and training to conduct the assessment. The principal of the school unit should also be supportive throughout the process but also have knowledge of staff evaluation issues.

Finally, the majority considers that the evaluation that will be implemented with the new legislative framework is not able to highlight the problems and shortcomings in the provision of educational work, it is necessary to have a development orientation and not a narrative character and not be related to their professional and salary their evolution.

Κεφάλαιο 1 - Εισαγωγή

Η εκπαίδευση είναι ίσως ο πιο σπουδαίος παράγοντας στην προσπάθεια ανάπτυξης και δημιουργίας κάθε χώρας. Μέσω της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων που θα λάβει ο κάθε άνθρωπος θα μπορέσει να αναπτύξει χαρακτηριστικά τέτοια που θα επιτρέψουν στο σύνολο της κοινωνίας να λειτουργεί με αρμονία, με κατανόηση για το διαφορετικό και με δημιουργικότητα.

Τα τελευταία χρόνια η πολιτεία έχει ψηφίσει αρκετούς νόμους για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ώστε να υπάρξει μια επίσημη εκτίμηση για τον βαθμό ικανοποίησης κάλυψης των στόχων για ένα σύγχρονο και δημιουργικό σχολείο το οποίο να ικανοποιεί τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας για ανάπτυξη δεξιοτήτων και μάθησης. Η συστηματική αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου είναι κάτι που συμβαίνει σε όλες τις προηγμένες χώρες της δύσης και αποτελεί τη βάση για τον έλεγχο των εκπαιδευτικών μέτρων και μεταρρυθμίσεων που γίνονται στα εκπαιδευτικά συστήματα.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου είναι σημαντική διαδικασία η οποία θα πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο ώστε να διαπιστώνεται η εύρυθμη λειτουργία του και η κατάκτηση των στόχων που έχουν τεθεί. Στην βιβλιογραφία υπάρχουν μια πληθώρα ορισμών και εννοιών για την αξιολόγηση. Ο Μπουραντάς (2016:418) αναφέρει πως «αξιολόγηση είναι η διαδικασία αξιολόγησης-εκτίμησης του εργαζόμενου με σκοπό να οριστεί ο βαθμός στον οποίο αυτός φέρνει εις πέρας τη δουλεία του αποδοτικά», και συμπληρώνει « η αξιόλογη είναι βασικό και απαραίτητο εργαλείο για έναν οργανισμό και πρέπει να συνοδεύεται από την επαναπληροφόρηση των εργαζομένων για τα αποτελέσματα της επίδοσης τους».

Σύμφωνα με τον Μαυρογιώργο (1993) η αξιολόγηση είναι μια συστηματική διαδικασία η οποία δίνει αξία σε ένα αντικείμενο, μέσο ή πρόσωπο και η οποία εφαρμόζει κριτήρια ορισμένα με σαφήνεια. Ο Κουτούζης (2008:84) αναφέρει ότι «μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών η αξιολόγηση είναι σε θέση να βοηθήσει έναν οργανισμό να βελτιωθεί , να επιτύχει τους στόχους του και να κάνει μια αποτίμηση του έργου του».

Είναι γεγονός πως η αξιολόγηση είναι μια μέθοδος που εφαρμόζεται παγκοσμίως στον ιδιωτικό αλλά και στο δημόσιο τομέα για την αύξηση της παραγωγικότητας και την διάθεση καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες. Μέσω της αξιολόγησης διαπιστώνεται ο βαθμός ικανοποίησης των στόχων και θεμελιώνονται οι βάσεις για να εξαχθούν συμπεράσματα, να εφαρμοστούν αλλαγές και να τεθούν νέοι στόχοι.

Όσον αναφορά την αξιολόγηση στην εκπαίδευση και του έργου των εκπαιδευτικών που πραγματεύεται η παρούσα ερευνητική εργασία έχουν διαπιστωθεί διάφορες απόψεις για την αξία της. Σύμφωνα με τον Μαυρογιώργο (1993) οι εκπαιδευτικοί κρατούν μια επιφυλακτική στάση για την αξιολόγηση αφού στη συνείδηση τους έχει συνδεθεί με τον έλεγχο, ενώ επίσης ο Μαυρογιώργος (1999) αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η αξιολόγηση είναι το μέσο για τη συμμόρφωση των εκπαιδευτικών με συγκεκριμένα κριτήρια. Επίσης για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Ο Κασσωτάκης (1992) αναφέρει ότι ο όρος αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου περιέχει τις παραμέτρους του εκπαιδευτικού συστήματος όπως είναι το υλικό και οι μέθοδοι διδασκαλίας και συμπληρώνει ότι ως αξιολόγηση νοείται η συστηματική διαδικασία παρακολούθησης σε ποιο βαθμό επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι». Ο Παπακωνσταντίνου (1993) ορίζει ως εκπαιδευτικό έργο όλων εκείνων των ενεργειών προκειμένου να εκτελεστεί μαθησιακή διαδικασία στο χώρο της σχολικής μονάδας.

Έναν ποιο πλήρη ορισμό αναφέρει ο Ξωχέλλης (2006) ο οποίος αναφέρει πως η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ορίζεται ως η αποτίμηση της λειτουργικότητας των παραμέτρων του εκπαιδευτικού έργου το οποίο διεξάγεται με επιστημονικό τρόπο.

1.1 Σπουδαιότητα της έρευνας

Η επιλογή του θέματος έγινε λόγω της περιορισμένης έρευνας στο συγκεκριμένο θέμα στην Ελλάδα, αλλά και στην περιορισμένη ελληνική βιβλιογραφία που υπάρχει, τα οποία είναι αποτέλεσμα της μη περαίωσης καμιάς προσπάθειας αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. Ο εκπαιδευτικός κόσμος αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της αξιολόγησης ως ένα εργαλείο ανατροφοδότησης του εκπαιδευτικού έργου αλλά και του εκπαιδευτικοί συστήματος γενικά. Μεγάλο ενδιαφέρον υπάρχει στην αύξηση της αποδοτικότητας του εκπαιδευτικοί έργου με την παροχή κινήτρων ενώ και η απαίτηση για αλλαγές και για την τροποποίηση αναποτελεσματικών πρακτικών του εκπαιδευτικοί προϊόντος είναι έκδηλη..

Στην παρούσα ερευνητική εργασία διερευνώνται οι απόψεις και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την αξιολόγηση γενικά αλλά και για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου όπως έχει θεσμοθετηθεί με τον πρόσφατο Νόμο 4823/2021 και πρόκειται να εφαρμοστεί. Για να καταγραφεί η γνώμη των εκπαιδευτικών εφαρμόστηκε η μέθοδος της επισκόπησης με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο διακινήθηκε διαδικτυακά και απαντήθηκε από εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ακόμα η

ερευνητική εργασία εστιάζει στο νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει και θα εφαρμοστεί, καταγράφεται και γίνεται ανάλυση αυτού, ενώ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα προγενέστερων ερευνών που έχουν γίνει πάνω στο θέμα της αξιολόγησης στο εκπαιδευτικό έργο και οι απόψεις που διατύπωσαν οι εκπαιδευτικοί παλαιότερα.

1.2 Σκοπός ερευνητικής εργασίας

Σκοπός της ερευνητικής εργασίας είναι να καταγραφούν οι απόψεις και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων για το ζήτημα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και της σχολικής μονάδας

Ειδικότερα θα διερευνηθούν τα παρακάτω ερωτήματα:

- ποιες είναι οι απόψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για το ζήτημα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου γενικά
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για την επικείμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου όπως έχει θεσμοθετηθεί με τον πρόσφατο Νόμο 4823/2021
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για το ρόλο το Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής ευθύνης στη διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για το ρόλο του διευθυντή/τριας της σχολικής μονάδας στη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.

1.3 Δομή ερευνητικής εργασίας

Με γνώμονα όλα τα παραπάνω η εργασία δομήθηκε με την παρακάτω μορφή. Στο 1ο Κεφάλαιο γίνεται εισαγωγή στην ερευνητική εργασία όπου αναφέρονται οι εννοιολογικές έννοιες που πραγματεύεται η εργασία, ο σκοπός της, τα ερευνητικά ερωτήματα καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την απάντηση τους.

Στο 2ο Κεφάλαιο γίνεται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση για το τι έχει συμβεί τα τελευταία χρόνια διεθνώς και στην Ελλάδα στο θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, ποιο είναι το παρόν νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας καθώς μια ανασκόπηση ερευνών που έχουν γίνει με θέμα την αξιολόγηση στην εκπαίδευση στη χώρα μας.

Στο 3ο Κεφάλαιο αναπτύσσεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για την συγκέντρωση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών. Παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο

που διανεμήθηκε, ο τρόπος που διανεμήθηκε καθώς και η σπουδαιότητα του σαν ερευνητικό εργαλείο και οι όποιοι περιορισμοί υπήρξαν στην ερευνητική διαδικασία.

Στο 4ο Κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας μετά από επεξεργασία που υποβλήθηκαν ενώ στο 5ο Κεφάλαιο ακολουθεί η συζήτηση που προκύπτει μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Στο 6ο Κεφάλαιο καταγράφονται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από τη διερεύνηση του θέματος, οι περιορισμοί καθώς και προτάσεις για περαιτέρω ερευνά που μπορεί να υπάρξει στο αντικείμενο που πραγματεύεται η ερευνητική εργασία.

Κεφάλαιο 2 - Βιβλιογραφική ανασκόπηση

2.1 Έννοιες αξιολόγηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου

2.1.1 Έννοια της αξιολόγησης

Στην βιβλιογραφία υπάρχουν πολλοί ορισμοί για την έννοια της αξιολόγησης. Ο Κασσωτάκης (2003) αναφέρει ότι «αξιολόγηση καθορισμός της αξίας ενός προσώπου, πράγματος, ενέργειας και κατάστασης ή η απόδοση μιας ιδιότητας, ως προϊόν σύγκρισης, με κάτι άλλο, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια». Ο Μαυρογιώργος (1999) λέει πως «ο ρόλος της αξιολόγησης είναι η συμμόρφωση, αφού είναι μια διαδικασία που είναι ιεραρχική και γραφειοκρατική και προσφέρεται για νομιμοποίηση των αποφάσεων της διοίκησης».

Όπως έχει ήδη αναφερθεί Ο Μπουραντάς (2016:417) αναφέρει πως «αξιολόγηση είναι η διαδικασία αξιολόγησης-εκτίμησης του εργαζόμενου με σκοπό να οριστεί ο βαθμός στον οποίο αυτός φέρνει εις πέρας τη δουλεία του αποδοτικά». Επίσης ο Καψάλης (2015) γράφει ότι η αξιολόγηση είναι η διαδικασία να αποδοθεί αξία σε κάτι με συγκεκριμένα κριτήρια και με αυτή την οπτική συμφωνούν πολλοί ερευνητές, ενώ η Αθανασούλα – Ρέππα (1999) βάζει ακόμα μια διάσταση στον όρο αξιολόγηση και αναφέρει πως η ψυχολογία είναι μια επιστήμη που συνδέεται στενά με την αξιολόγηση και τις διαδικασίες της.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι μεγαλύτερη αξία έχει όταν η αξιολόγηση γίνεται με έναν οργανωμένο τρόπο για συγκεκριμένες ανθρώπινες δραστηριότητες με ξεκάθαρα και μετρήσιμα κριτήρια για όλους τους εμπλεκομένους

2.1.2 Εκπαιδευτική αξιολόγηση

Ο όρος εκπαιδευτική αξιολόγηση έχει διάφορους ορισμούς που όμως έχουν πολλά κοινά στοιχειά αν και πρόκειται για μια σύνθετη έννοια. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον ορισμό του Κασσωτάκη (2003:57) ο όποιος λέει ότι «εκπαιδευτική αξιολόγηση λειτουργεί ως μοχλός βελτίωσης ή αλλαγής των εκπαιδευτικών πρακτικών και γενικότερα του εκπαιδευτικού συστήματος». Επίσης ο Παπακωνσταντίνου (2005:74) αναφέρει ότι «η έννοια της αξιολόγησης στην εκπαίδευση είναι ευρεία και καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα διαδικασιών με κοινό χαρακτηριστικό τη διερεύνηση, αποτίμηση ή εκτίμηση και καταγραφή ποιοτικών ή ποσοτικών μεγεθών της εκπαίδευσης».

Ως εκπαιδευτική αξιολόγηση ο Μπουζάκης (2006:44) γράφει ότι «η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι το σύνολο των οργανωμένων και συστηματικών διαδικασιών που στοχεύουν στην αποτίμηση και τον προσδιορισμό της πορείας των αποτελεσμάτων όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας». Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σημαίνει «μια διαρκή διαδικασία ανάλυσης του συστήματος διδασκαλίας, η οποία ενισχύει τη λειτουργικότητά του και τη δυνατότητα της διαρκούς αναθεώρησής του» κατά τον Γιοκαρίνη (2000:31). Τέλος ο Κασσωτάκης (2003) ορίζει ως αξιολόγηση τη διαδικασία μέσω της οποίας ελέγχεται η καταλληλότητα και η αποτελεσματικότητα των παραγόντων που συντελούν στην τέλεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εύκολα συμπεραίνουμε ότι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου είναι μια συνεχής διαδικασία η οποία είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να διατηρείται σε ένα υψηλό επίπεδο η παρεχόμενη εκπαίδευση.

Η αξιολόγηση είναι ένα θέμα που απασχολεί μεγάλους διεθνείς οργανισμούς όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) αλλά και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ιδιαίτερα η εκπαιδευτική αξιολόγηση ή αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου όπως αναφέρεται είναι μια διαδικασία που εφαρμόζεται πολλά έτη στις δυτικές προηγμένες χώρες, έχει αναλυθεί και θεωρείται ως ένας καίριος παράγοντας που συμβάλλει στην βελτίωση και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών διαδικασιών και των κοινωνιών γενικότερα.

Ο Ο.Ο.Σ.Α. στην έκθεση του Education Policy Advice for Greece (2011) κάνει μια εκτενή ανάλυση συνολικά στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας και προτείνει αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που είναι αναγκαίο να υιοθετήσει η χωρά μας. Στην περίπτωση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου προτείνει να διεξάγεται σε σταθερό χρόνο, με συγκεκριμένα δημοσιοποιημένα κριτήρια και από εξωτερικούς αξιολογητές. Ακόμα συμπληρώνει πως τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, αλλά και για απόδοση ευθυνών και τέλος σημειώνει ότι ο σχεδιασμός των αξιολογήσεων χρειάζεται να εξυπηρετεί την αποστολή και το όραμα της εκπαίδευσης, να ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική της και να διασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί στόχοι γίνονται πλήρως κατανοητό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του δικτύου «Ευρυδίκη» που έχει αναπτύξει καταγράφει την ποιότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη. Στην έκδοση του 2004 με τίτλο «Η επισκόπηση για την αξιολόγηση των σχολείων» στην οποία περιλαμβάνεται ο τρόπος αξιολόγησης των σχολείων σε ευρωπαϊκά κράτη καταγράφει τις δυο διαφορετικές μεθόδους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν. Οι 23 από τις 30 χώρες που εξετάζει χρησιμοποιούν έναν συνδυασμό εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, ανά

συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα ενώ οι υπόλοιπες επτά (7) προβαίνουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού μόνο σε ειδικές περιπτώσεις όπως είναι οι περιπτώσεις προαγωγής ή ανάληψης κάποιας θέσης ευθύνης. Για παράδειγμα οι Σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Φινλανδία, Σουηδία και Νορβηγία) προτιμούν το συνδυαστικό μοντέλο αξιολόγησης το οποίο διενεργείται σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα, ενώ χώρες όπως το Βέλγιο, η Γαλλία και η Ελλάδα επιλέγουν τη μέθοδο της εσωτερικής αξιολόγησης που διενεργείται σε ειδικές περιπτώσεις.

Πέρα όμως από τη μέθοδο καταγράφει και την διαδικασία αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, αφού αυτή ολοκληρωθεί, και σε ποιο βαθμό αυτό γίνεται. Στην μεγάλη πλειοψηφία των χωρών δεν γίνεται δημοσιοποίηση των στοιχείων και γίνεται κατευθυντήριες συστάσεις για βελτιώσεις προς τις σχολικές μονάδες. Κάποιες χώρες όμως επιλέγουν να δημοσιοποιήσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ωστόσο αυτά τα ευρήματα χρησιμοποιούνται ως πηγή πληροφόρησης για τους ενδιαφερόμενους και μόνο (Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Δίκτυο Ευρυδίκη, 2004).

Ο Σολομών (1998:15) κάνει λόγο για μια διχοτομία μεταξύ συγκεντρωτικών και αποκεντρωμένων εκπαιδευτικών συστημάτων και κατ΄ επέκταση της αξιολόγησης που εφαρμόζεται σε αυτά. Πιο συγκεκριμένα «στα συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα η πρακτική των εκπαιδευτικών και η αποτελεσματικότητα των σχολείων ελέγχονται πιο στενά απ' ότι στα αποκεντρωμένα». Και συμπληρώνει πως «τα συγκεντρωτικά συστήματα έχουν περιορισμένες πρακτικές παρακολούθησης και ελέγχου τόσο των εκπαιδευτικών διαδικασιών όσο και των εκροών, δηλαδή των επιτευγμάτων ή αποτελεσμάτων, ενώ τα αποκεντρωμένα συστήματα δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στον έλεγχο των εκροών».

Επίσης ο Σολομών (1998:15) αναφέρει ότι η εκπαιδευτική αξιολόγηση πρέπει «να συμβάλλει στη διερεύνηση της γνώσης για το έργο σε κάθε εκπαιδευτική μονάδα, να προωθεί τις διαδικασίες ανάπτυξης των σχολείων και να ενθαρρύνει τις πρωτοβουλίες σε τοπικό και εθνικό επίπεδο». Συμπληρώνει ότι η αξιολόγηση στην εκπαίδευση πρέπει «να υποστηρίζει τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων και να λειτουργεί σαν μοχλός βελτίωσης και αλλαγής των εκπαιδευτικών πρακτικών».

Αυτό είναι κάτι το οποίο το παρατηρούμε και στη χώρα μας όπου έχει ένα συγκεντρωτικό χαρακτήρα. Ο έλεγχος των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων (αξιολόγηση) γίνεται κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας και κατά γενική ομολογία με ελλιπή τρόπο.

Ο Marshall (2012) παρατηρεί πως δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι εκπαιδευτικοί ερευνητές αναφέρουν ότι μια παρατήρηση στην τάξη το χρόνο δεν δίνει ακριβή εικόνα για το έργο ενός δασκάλου. Προτείνουν αρκετές βελτιώσεις όπως να γίνεται παρακολούθηση

της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού τέσσερις φορές το χρόνο και μάλιστα από περισσότερους από έναν αξιολογητή, καθώς και η χρήση μιας καλής ρουμπρίκας για παρατηρήσεις,

Στην χώρα μας όπως κατά καιρούς έχει νομοθετηθεί η διαδικασία της αξιολόγησης περιλαμβάνει μόνο έναν αξιολογητή ο οποίος παρακολουθεί μια φορά ένα μάθημα του εκπαιδευτικού που αξιολογεί . Γίνεται εμφανές ότι δεν μπορεί η αξιολόγηση που θα εφαρμοστεί με αυτόν τον τρόπο να παράσχει αξιόπιστα και αξιοποιήσιμα αποτελέσματα.

Ο Painter (2001) που ερευνά την χρησιμότητα του φακέλου επιτευγμάτων του εκπαιδευτικού (portfolio) αναφέρει ότι το χαρτοφυλάκιο (portfolio) είναι χρήσιμο για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αλλά δεν πρέπει να είναι η μοναδική οδός ή να αντικαθιστά αξιολογικές παρατηρήσεις και συζητήσεις. Τα portfolio παρέχουν στους εκπαιδευτικούς ένα επαγγελματικό εργαλείο για να αξιολογήσουν και να βελτιώσουν τη δική τους ανάπτυξη. Επίσης σημειώνει ότι η διαδικασία εποπτείας λειτουργεί καλύτερα όταν εκπαιδευτικοί και διευθυντές συνεργάζονται προς έναν κοινό στόχο, ο οποίος θα πρέπει να είναι η ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που θα οδηγήσει σε αρτιότερη μάθηση των μαθητών.

Πάντοτε η καλή συνεργασία σε μια σχολική μονάδα μεταξύ διευθυντή και εκπαιδευτικών επιφέρει θετικά αποτελέσματα για τους εκπαιδευτικούς τους μαθητές/τριες και συνολικά στη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Σύμφωνα με τον Jahanian (2012) η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι μια διαδικασία κατά την οποία μια διαδικασία εκπαίδευσης συγκρίνεται με τους προκαθορισμένους στόχους της για να διαπιστωθεί η εκπλήρωσή τους. Έχει ποικίλες λειτουργίες και εφαρμογές όπως διάγνωση, αναθεώρηση του αναλυτικού προγράμματος, σύγκριση και ανάλυση αναγκών. Οι πιο σημαντικές λειτουργίες και εφαρμογές της εκπαιδευτικής αξιολόγησης είναι η ιδιαίτερη προσοχή στους μαθησιακούς στόχους και στο τι πρέπει να επιτευχθεί μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η υποστήριξη του αναλυτικού προγράμματος, η εξάλειψη των ελαττωμάτων του και η βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού. Μέσω της αξιολόγησης ανοίγει ο δρόμος για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και συνεπώς για τη βελτίωση και ανάπτυξη της κοινωνίας, της οικονομίας και του πολιτισμού.

Ο ερευνητής εκπαίδευσης Marzano (2012) αναφέρει ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής υπάρχει μια εκτεταμένη συζήτηση για την εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης εκπαιδευτικών. Αυτό συμβαίνει μιας και είναι πλέον κοινή διαπίστωση ότι τα υφιστάμενα συστήματα αξιολόγησης εκπαιδευτικών δεν έχουν μετρήσει με ακρίβεια την

ποιότητα των εκπαιδευτικών και απέτυχαν να κάνουν καλή δουλειά στη διάκριση μεταξύ αποτελεσματικού και αναποτελεσματικού εκπαιδευτικού. Ακόμα δεν έχουν βοηθήσει στην δημιουργία εκπαιδευτικών με υψηλή εξειδίκευση. Συμπληρώνει ότι αν και στις Η.Π.Α. έχουν προχωρήσει γρήγορα στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πιο αποτελεσματικών συστημάτων αξιολόγησης εκπαιδευτικών, το κρίσιμο ζήτημα είναι ότι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και η εξέλιξη των εκπαιδευτικών είναι διαφορετικοί στόχοι με διαφορετικές επιπτώσεις. Ένα σύστημα αξιολόγησης που έχει σχεδιαστεί κυρίως για μέτρηση είναι αρκετά διαφορετικό από ένα σύστημα που έχει ως στόχο κυρίως την εξέλιξη των εκπαιδευτικών.

Παρότι οι Η.Π.Α. έχουν μεγάλη εμπειρία στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και η κατεύθυνση που ακολουθούν είναι διαφορετική από την απλή μέτρηση ικανοτήτων χωρίς την μελέτη για περαιτέρω ανάπτυξη τους, στην χώρα μας που δεν έχει γίνει ποτέ έως τώρα αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και διαλέγουμε να βαδίσουμε προς έναν τρόπο αξιολόγησης που μάλλον θεωρείται λανθασμένος και ξεπερασμένος.

Οι Πετροπούλου, Κασιμάτη, Ρετάλης (2015:18) γράφουν ότι στη «σύγχρονη παιδαγωγική επιστήμη η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι άμεσα συνυφασμένη με την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική και προσδιορίζεται ως η συστηματική και καλά οργανωμένη διαδικασία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που αποσκοπεί στην αποτίμηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων, σε συνάρτηση πάντα με τους επιδιωκόμενους διδακτικούς στόχους που έχουν τεθεί».

Επίσης τονίζουν την μεγάλη σημασία που έχει στην αξιολόγηση εκπαιδευομένων αλλά και στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών η δημιουργία του ηλεκτρονικού φακέλου επιδόσεων (e-portfolio). Το e-portfolio στην περίπτωση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου περιέχει όλα αυτά τα δεδομένα που θα μετρήσουν στην τελική βαθμολόγια που θα λάβει ο εκπαιδευτικός που θα αξιολογηθεί και φαίνεται ότι είναι ίσως ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για αξιολογητές και αξιολογούμενους.

Ο Sheal (1989) στην έρευνα του παρατηρεί ότι η αξιολόγηση κατέχει έναν αδιαμφισβήτητο ρόλο για την εξέλιξη και ανάπτυξη του εκπαιδευτικού έργου. Ωστόσο, η εξέλιξη των εκπαιδευτικών δεν είναι αποτέλεσμα της αξιολόγησης αλλά περισσότερο της πίεσης από το σύστημα διαχείρισης από πάνω (διευθυντής) προς τα κάτω (εκπαιδευτικοί) και ο φόβος της απόλυση ή του υποβιβασμού. Επιπλέον η εξέλιξη τους δεν οφείλεται στις απαιτήσεις και τους στόχους που βάζει κεντρικά για το εκπαιδευτικό έργο η διοίκηση της εκπαίδευσης (Υπουργείο Παιδείας), αλλά οι προσωπικές βλέψεις για συνεχή βελτίωση των

ικανοτήτων τους και στη θέληση τους για εκσυγχρονισμό της παιδαγωγικής διαδικασίας με την ένταξη νέων τεχνολογιών σε αυτή.

Τα παραπάνω τα παρατηρούμε να συμβαίνουν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Οι εκπαιδευτικοί χωρίς κάποια ουσιαστική υποστήριξη έχουν εξελίξει την διδασκαλία τους κάνοντας την προσιτή, ευχάριστη και γόνιμη για τους μαθητές/τριες τους, εφαρμόζοντας όλες τις νέες παιδαγωγικές μεθόδους, εντάσσοντας στη διδασκαλία τους τις νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας.

Στην έκδοση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολίτικης (Ι.Ε.Π.) για την αξιολόγηση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αναφέρεται ότι βασικοί στοίχοι της αξιολόγησης στην χώρα μας είναι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, η αξιολόγηση των σχολικών προγραμμάτων και η ανάπτυξη μιας «κουλτούρας αξιολόγησης». Γι αυτό προτείνει η αξιολόγηση να εφαρμοστεί σταδιακά διασφαλίζοντας την ενεργό συμμέτοχη των εκπαιδευτικών στις διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. (Ι.Ε.Π, 2012:12).

Ως γενικοί στόχοι της αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αναφέρονται:

- Η ενίσχυση της συνεργασίας των μελών της σχολικής κοινότητας.
- Την ανάδειξη θετικών σημείων, των καλών διδακτικών πρακτικών και την επισήμανση αδυναμιών της μαθησιακής διαδικασίας.
- Την δημιουργία κουλτούρας αξιολόγησης στην εκπαίδευση
- Την ανάπτυξη δράσεων για την βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

2.2 Τύποι εκπαιδευτικής αξιολόγησης

Στην εκπαιδευτική αξιολόγηση διακρίνουμε δύο γενικούς τύπους αξιολόγησης ως προς τον φορέα που υλοποιεί την αξιολόγηση σε σχέση με τη σχολική μονάδα που αξιολογείται, την εξωτερική και την εσωτερική αξιολόγηση. Στην εξωτερική αξιολόγηση ο αξιολογητής δεν έχει καμία σχέση με τη διεξαγωγή του εκπαιδευτικού προγράμματος και στην εσωτερική αξιολόγηση ο αξιολογητής ή η ομάδα αξιολογητών έχει άμεση σχέση με το εκπαιδευτικό σύστημα.

2.2.1. Εξωτερική αξιολόγηση

Η εξωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται από αξιολογητές που δεν έχουν άμεση σχέση με τους φορείς ή τα πρόσωπα που αξιολογούνται. Λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες

λειτουργιάς και το γενικότερο κλίμα του σχολείου και έχει σκοπό την υποστήριξη των εκπαιδευτικών με απώτερο στόχο τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Φυσικά είναι μια μέθοδος η όποιοι παρέχει τεκμηριωμένη ανατροφοδότηση, υστερεί όμως στην εις βάθος ανάλυση αφού οι αξιολογητές δεν γνωρίζουν την γενικότερη εκπαιδευτική λειτουργία και η διεθνής πρακτική είναι να προτιμάται η εσωτερική αξιολόγηση έναντι της εξωτερικής.

2.2.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση είναι μια διαρκής και δυναμική διαδικασία στην οποία εμπλέκεται σχεδόν το σύνολο της σχολικής κοινότητας. Σκοπό έχει να εντοπίσει τα θετικά σημεία του εκπαιδευτικού έργου αλλά και αυτά που χρήζουν βελτίωσης. Η εσωτερική αξιολόγηση είναι μια διαδικασία τριών (3) σταδίων. Το πρώτο στάδιο είναι ο σχεδιασμός, δηλαδή ο προγραμματισμός των δράσεων που θα γίνουν, η συγκρότηση ομάδων εργασίας και η διαμόρφωση των στόχων της σχολικής μονάδας. Το δεύτερο στάδιο είναι η υλοποίηση, δηλαδή η πραγματοποίηση των δράσεων, η τροποποίηση τους και ο έλεγχος τους. Το τρίτο στάδιο είναι η αξιολόγηση, δηλαδή ο εντοπισμός θετικών και αρνητικών σημείων, η πρόταση λύσεων και η λήψη αποφάσεων.

Η εσωτερική αξιολόγηση στοχεύει στο να εμπλακούν όλοι όσοι εμπλέκονται στη λειτουργία της σχολικής μονάδας σε αυτήν με επιδίωξη να δοθούν κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και να γίνουν όλες οι αλλαγές που απαιτούνται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Πολλές φορές προωθείται και η συμμέτοχη των γονέων, των μαθητών αλλά και φορέων της τοπικής κοινωνίας στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης αλλά όχι πάντα. Η εσωτερική αξιολόγηση είναι μια μορφή αξιολόγησης πολύ αποτελεσματική αν εφαρμοστεί υπό προϋποθέσεις. Αυτές είναι οι συμμετέχοντες να έχουν θετική στη απέναντι στην αξιολόγηση και η εξαγωγή αλλά και η ανάλυση των αποτελεσμάτων να ακολουθούν τις αρχές της αξιολόγησης ώστε να μην γίνονται γενικεύσεις (Σολομών, 1998:13)

2.3 Σύντομη ιστορική αναδρομή της αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην Ελλάδα

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μεγάλη συζήτηση για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου. Αν ανατρέξουμε σε Νόμους και Προεδρικά Διατάγματα από την Μεταπολίτευση (1974) και μετά θα παρατηρήσουμε ότι έγιναν

πολλές προσπαθείς για να υλοποιηθεί η αξιολόγηση που όμως καμία ως σήμερα δεν προχώρησε.

Από το 1974 έως το 1981 η πολιτική που ακολουθήθηκε για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ήταν περίπου ίδια με όλα τα προηγούμενα χρόνια και είχε ως βάση τον έναν κι μοναδικό αξιολογητή που τότε ονομαζόταν Επιθεωρητής. Παρότι αυτή η περίοδος είναι μια περίοδος που είναι βασικό αίτημα η εκδημοκρατικοποίηση σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής ο Επιθεωρητής παραμένει το κεντρικό πρόσωπο για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού μιας και ο νέος Νόμος 309/1976 ουσιαστικά είναι μια αντιγραφή του Νομοθετικού Διατάγματος 651/1970.

Ο ρόλος των Επιθεωρητών σταματά να υφίσταται το 1982, όταν με τον Νόμο 1304/1982 καταργεί τον θεσμό των Επιθεωρητών και εισάγει τον θεσμό του Σχολικού Συμβούλου, του οποίου οι αρμοδιότητες περιορίζονται δραστικά και παραμένουν αποκλειστικά σε παιδαγωγικά και συμβουλευτικά καθήκοντα.

Ο συγκεκριμένος Νόμος αναδεικνύει τη χρησιμότητα της αξιολόγηση στην εκπαίδευση μιας και μέσω το νέου θεσμού του Σχολικού Συμβούλου σε συνεργασία με τον διευθυντή της σχολικής μονέδας αλλά και τον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκπαίδευσης θεσμοθετείται η αξιολόγηση που πλέον έχει καθαρά παιδαγωγικό χαρακτήρα ξεφεύγοντας από την αξιολόγηση του ενός και μόνο προσώπου που ήταν ο Επιθεωρητής.

Το 1990 αλλάζει εκ νέου ο Νόμος για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Οι κύριες κατευθυντήριες γραμμές του είναι ότι κατά τη διάρκεια της σχολικής χρόνιας ο Σύλλογος Διδασκόντων της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με τον Σχολικό Σύμβουλο καταρτίζει ένα σχέδιο δραστηριοτήτων το όποιο αξιολογείται στο τέλος της σχολικής χρόνιας από τα ίδια όργανα για να διαπιστωθεί αν είχε επιτυχία ή όχι λαμβάνοντας υπόψη τους και τη γνώμη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Μέσω αυτού του σχεδίου αξιολογείτε το εκπαιδευτικό έργο του κάθε εκπαιδευτικού. Σε όλη αυτή τη διαδικασία κύριο ρόλο έχουν ο Σχολικός Σύμβουλος και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας και για πρώτη φορά και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων γεγονός που κάνει τον νόμο καινοτόμο. Τέλος αναφέρει ρητά ότι δεν συνδέεται η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου με οπουδήποτε μισθολογική ή υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού.

Αφού όμως ο Νόμος του 1990 δεν εφαρμόστηκε το 1997 ψηφίζεται ένας νέος νόμος για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου την οποία χαρακτηρίζει «ως ανατροφοδοτική διαδικασία της διδακτικής πράξης». Για πρώτη φορά με τον Νόμο 2525/1997 γίνεται λόγος για αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού. Αναφέρει ότι ο εκπαιδευτικός αξιολογεί ο ίδιος το έργο του ενώ παράλληλα ο διευθυντής της σχολικής μονάδας αξιολογεί τους εκπαιδευτικούς ως προς την υπηρεσιακή τους συνέπεια, ο

Σχολικός Σύμβουλος συντάσσει αξιολογική έκθεση μετά από παρακολούθηση δυο (2) διδασκαλιών και τέλος ο Προϊστάμενος του Γραφείου Εκπαίδευσης συντάσσει μια συνολική αξιολογική έκθεση έχοντας υπόψη του όλες τις αξιολογήσεις που προηγήθηκαν. Όμως ούτε αυτός ο Νόμος εφαρμόστηκε.

Το 2002 ένας νέος Νόμος για την αξιολόγηση ψηφίζεται από τη Βουλή. Αυτή τη φορά αλλάζει μερικώς η φιλοσοφία της αξιολόγησης και πλέον όλοι αξιολογούνται από τους ανωτέρους τους. Δηλαδή οι εκπαιδευτικοί από τον διευθυντή της σχολικής μονέδας για το διοικητικό έργο και από τον Σχολικό Σύμβουλο για το παιδαγωγικό του έργο, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκπαίδευσης κ.ο.κ. έως τα ανώτερα στελέχη της εκπαίδευσης.

Ως προς τους εκπαιδευτικούς όπου μας ενδιαφέρει στην παρούσα ερευνητική εργασία η αξιολόγηση τους επικεντρώνεται στην επιστημονική τους επάρκεια, την επιστημονική τους δραστηριότητα (επιμορφώσεις κ.α.), στον σχεδιασμό της διδασκαλίας, την αξιοποίηση διδακτικών μέσων, στην εφαρμογή καινοτόμων εκπαιδευτικών δράσεων και στην ποιότητα μάθησης και στο παιδαγωγικό κλίμα που εφαρμόζει στην τάξη. Για να αξιολογηθούν όλα τα παραπάνω εφαρμόζεται μια εκατοντάβαθμη κλίμακα (0-100) και ο τελικός βαθμός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου προκύπτει από το μέσο όρο του βαθμού του Σχολικού Σύμβουλου και του διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Το 2013 ένας νέος Νόμος έρχεται να κάνει πράξη την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Πάλι κύριο ρόλο στην αξιόλογη του εκπαιδευτικού παίζουν ο Σχολικός Σύμβουλος και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας. Αυτή τη φορά δημιουργούνται συντελεστές βαρύτητας για κάθε ένα κριτήριο που αξιολογείται και δεν γίνεται η αξιολόγηση με περιγραφικό τρόπο. Έτσι ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι για το πεδίο Σχεδιασμός Προγραμματισμός και Προετοιμασία της Διδασκαλίας υπάρχει συντελεστής βαρύτητες 0,50, για την υπηρεσιακή συνέπεια και επάρκεια 1,5 και για την διεξαγωγή της διασκελιάς 1,25. Πάλι χρησιμοποιείται μια εκατοντάβαθμη κλίμακα αξιολόγησης η οποία είναι:

- Ελλιπής 0-30 βαθμοί
- Επαρκής 31-60 βαθμοί
- Πολύ Καλός 61-80 βαθμοί
- Εξαιρετικός 81-100 βαθμοί

Για άλλη μια φορά όμως η αξιολόγηση συνδέεται με την υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού. Έτσι αν βαθμολογηθεί ως ελλιπής τότε δεν έχει το δικαίωμα να μπει στην διαδικασία για κάποια υπηρεσιακή εξέλιξη. Παρότι αυτός ο Νόμος είναι ο μοναδικός

ο οποίος εφαρμόστηκε σε κάποιο βαθμό παρόλα αυτά δεν καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση και έτσι για άλλη μια φορά έμεινε ατελής.

Όλοι αυτοί οι Νόμοι τελικά δεν εφαρμόστηκαν κυρίως γιατί η ίδια η πολιτεία ήταν άτολμη και πολλές φορές μη ικανή να φέρει εις πέρας αυτό το ομολογουμένως δύσκολο έργο αλλά και γιατί υπήρξαν πολλές αντιδράσεις από την εκπαιδευτική κοινότητα η οποία πάντα έβλεπε αυτές τις προσπάθειας για αξιολόγηση της ως αφορμή για μισθολογικές περικοπές αλλά και περικοπές σε ανθρώπινο δυναμικό.

2.4 Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα

Με τον τελευταίο Νόμο 4823/2021 του Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων που ψήφισε το Ελληνικό Κοινοβούλιο γίνεται μια προσπάθεια ώστε να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση των στελεχών της εκπαίδευσης αλλά και η αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών.

Κύριο ρόλο στην διαδικασία της αξιολόγηση παίζει ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης (ειδικότητας) ο οποίος θα αξιολογήσει τους εκπαιδευτικούς για το εκπαιδευτικό τους έργο που όμως στην παρούσα φάση δεν υπάρχει ως θέση αλλά θα δημιουργηθεί με στις προσέχεις κρίσεις στελεχών μέσα στο έτος 2022. Επίσης σημαντικό ρόλο παίζει και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας που όμως έχει ως σκοπό να αξιολογήσει τους εκπαιδευτικούς της σχολικής του μονάδας ως προς το διοικητικό τους έργο.

Πιο συγκεκριμένα οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αξιολογούνται από τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης ως προς τη γενική και ειδική διδακτική του γνωστικού αντικείμενου τους και από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας ως προς το παιδαγωγικό κλίμα, τη διαχείριση της τάξης και ως προς την υπηρεσιακή συνέπεια και επάρκεια τους.

Σύμφωνα με τον Νόμο 4823/2021 το έργο των εκπαιδευτικών αξιολογείται με μια περιγραφική κλίμακα τεσσάρων βαθμών η οποία διαβαθμίζεται σε:

1. εξαιρετικό επίπεδο,
2. πολύ καλό επίπεδο,
3. ικανοποιητικό επίπεδο
4. μη ικανοποιητικό επίπεδο.

σε δυο πεδία:

1. Το διδακτικό και παιδαγωγικό έργο του εκπαιδευτικού το όποιο χωρίζεται σε:
   α. γενική και ειδική διδακτική του γνωστικού αντικειμένου
   β. παιδαγωγικό κλίμα και διαχείριση της τάξης
2. Η υπηρεσιακή συνέπεια και επάρκεια του εκπαιδευτικού.

Πιο αναλυτικά το διδακτικό και παιδαγωγικό έργο του εκπαιδευτικού στα πλαίσια της αξιολόγησης του γνωστικού αντικειμένου ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης αξιολογεί με τα εξής κριτήρια:

1. Προετοιμασία διδασκαλίας

Ο νόμος αναφέρει «αξιολογούνται ο σχεδιασμός του μαθήματος, η προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού, η σαφήνεια των διδακτικών στόχων η επιλογή και η συνεκτικότητα των δραστηριοτήτων, η εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης και εν γένει σύγχρονων τεχνικών διδασκαλίας σε εναρμόνιση με τα προγράμματα σπουδών, τις συνθήκες της τάξης, τις γνωστικές και τις άλλες ανάγκες των μαθητών, η αξιοποίηση και των ψηφιακών μέσων και η γενικότερη μεθοδολογία της».

2. Ετοιμότητα ως προς το γνωστικό αντικείμενο:

Αξιολογούνται η επιστημονική εγκυρότητα της διδασκαλίας και ο επιτυχής μετασχηματισμός του γνωστικού αντικειμένου σε σχολική γνώση.

3. Διδακτική μεθοδολογία και πρακτικές:

«Ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, τη βαθμίδα εκπαίδευσης και το γνωστικό αντικείμενο, αξιολογούνται η χρήση συμμετοχικών διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών, η διαχείριση του χρόνου, η ενεργητική και ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, η σύνδεση του μαθήματος με την προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών, η οργάνωση της εργασίας των μαθητών, η κατάλληλη αξιοποίηση εποπτικών μέσων και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), η αντιμετώπιση λειτουργικών και οργανωτικών ζητημάτων και δυσκολιών, η επικοινωνιακή ικανότητα, η ενθάρρυνση για ομαδοσυνεργατικές δράσεις, ο ρυθμός του μαθήματος, η ακρίβεια και σαφήνεια των οδηγιών. Επιπλέον, αξιολογούνται η χρήση διαφοροποιημένων διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών, η ανάπτυξη συνεργατικών και διεπιστημονικών πρακτικών για τον σχεδιασμό του περιεχομένου των διδακτικών δραστηριοτήτων,

ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, τις μαθησιακές δυνατότητες και την ηλικία των μαθητών, η αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης και η ανατροφοδότηση των μαθητών».

4. Παιδαγωγικό κλίμα και διαχείριση της τάξης

Αξιολογείται η συμβολή του εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση κλίματος μάθησης, την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ του εκπαιδευτικού και των μαθητών, την επίλυση διαφόρων, την διαχείριση συγκρούσεων, την πρόληψη και διαχείριση προβλημάτων πειθαρχίας. Ακόμα αξιολογεί την απόδραση του εκπαιδευτικού στη στάση των μαθητών απέναντι στη μάθηση και την ενεργητική συμμέτοχη των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία.

5. Αναστοχασμός της διδασκαλίας – αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού

Σε αυτό το κομμάτι αξιολογείται η ικανότητα του εκπαιδευτικού να αναστοχάζεται ως προς τη διδασκαλία και το παιδαγωγικό του έργο και να κάνει μια κριτική επανεξέταση των πρακτικών του.

Όσον αφορά το παιδαγωγικό κλίμα και τη διαχείριση της τάξης ο εκπαιδευτικός αξιολογείται από τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

α. Παιδαγωγικό κλίμα και διαχείριση της τάξης

Σε αυτό το κομμάτι ο διευθυντής της σχολικής μονάδας αξιολογεί τη συμβολή του εκπαιδευτικού στη δημιουργία ενός κλίματος μάθησης μέσα στην τάξη του και σε ποιο βαθμό προωθεί ένα πνεύμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ του ιδίου και των μαθητών κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας.

β. Αναστοχασμός – Αυτοαξιολόγηση

Σε αυτή τη φάση αξιολογείται η ικανότητα αναστοχασμού του εκπαιδευτικού ως προς τη διαχείριση του παιδαγωγικού κλίματος της τάξης του και ως προς την κριτική μάτια των πρακτικών του. Τέλος την ικανότητα του στον εντοπισμό των σημείων που προκαλούν πρόβλημα στη διαχείριση του κλίματος της σχολικής τάξης του.

2.5 Η διαδικασία της αξιολόγησης

Το παιδαγωγικό έργο του εκπαιδευτικού αποτιμάται μετά από παρακολούθηση δυο (2) διδασκαλιών του από τους δυο αξιολογητές που θα αναλάβουν την αξιολόγηση του. Η παρακολούθηση των διδασκαλιών γίνεται μετά από συνεννόηση μεταξύ εκπαιδευτικού και αξιολογητή και ορίζεται συγκεκριμένη ώρα και μάθημα για να πραγματοποιηθεί.

Πιο αναλυτικά ο αξιολογητής με τον εκπαιδευτικό πραγματοποιούν μια συνάντηση στην οποία προγραμματίζουν και προετοιμάζουν την παρακολούθηση της διδασκαλίας. Διευκρινίζονται όλα τα τυπικά θέματα όπως ημέρα, ώρα και τάξη που θα πραγματοποιηθεί η παρακολούθηση καθώς και διάφορα συμπληρωματικά στοιχεία που πρέπει να γνωρίζει ο αξιολογητής για τους μαθητές και ο εκπαιδευτικός για την διαδικασία. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει μάθημα και τάξη ενώ οι τελικές αποφάσεις καταγράφονται και συνυπογράφονται και από τους δυο.

Την ημέρα της παρακολούθησης της διδασκαλίας ο αξιολογητής παρακολουθεί διακριτικά τη διδασκαλία του εκπαιδευτικού καταγράφοντας όλες τις παρατηρήσεις του. Αμέσως μετά τη διδασκαλία ή το αργότερο μέσα σε δυο μέρες ακολουθεί συνάντηση των δυο ώστε να συζητήσουν και να πραγματοποιηθεί αναστοχασμός πάνω στην διδασκαλία που πραγματοποιήθηκε. Ο αξιολογητής παρέχει ανατροφοδότηση, επισημαίνει τα θετικά σημεία αυτής ενώ αναδεικνύει τα σημεία που χρήζουν προσοχής και βελτίωσης.

Όλα τα έγγραφα που έχουν χρησιμοποιηθεί από τον αξιολογητή στην διαδικασία της αξιολόγηση συγκεντρώνονται και δημιουργείται ο ηλεκτρονικός φάκελος του εκπαιδευτικού. Μέσα στον φάκελο αυτό μπορεί ο εκπαιδευτικός να καταθέσει όποιο έγγραφο θεώρει ότι μπορεί να τον βοηθήσει στην αξιολόγηση του. Έτσι μπορεί να καταθέσει φύλλα εργασίας, έντυπο σχεδιασμού μαθήματος, εργασίες και θέματα διαγωνισμάτων.

Τέλος ο αξιολογητής ανακοινώνει την περιγραφική αξιολόγηση στον εκπαιδευτικό τεκμηριώνει την αποτίμηση που έχει κάνει και ο εκπαιδευτείς μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών μπορεί να υποβάλει έκθεση με τις δίκες του παρατηρήσεις ως προς την αξιολόγηση του, η οποία καταχωρείται και αυτή στον ηλεκτρονικό του φάκελο. Ακόμα ο αξιολογούμενος έχει δικαίωμα να ασκήσει ένσταση για τις εκθέσεις αξιολόγησης που έχουν συνταχθεί.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αποτιμάται τουλάχιστον μια φορά μέσα στην τετραετή θητεία του Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης καθώς και το παιδαγωγικό κλίμα και η διατήρηση της τάξης από τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Ως προς την υπηρεσιακή συνέπεια του αξιολογείται από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας κάθε δυο (2) έτη.

2.6 Στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου

Η αξιολόγηση είναι μια διαδικασία στην όποια οι εκπαιδευτικοί στην μεγάλη πλειοψηφία τους στέκονται τουλάχιστον με επιφυλακτικότητα και σκεπτικισμό απέναντι της. Διαχρονικά οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως οι αξιολογητές που ως επίσημος φορέας το Υπουργείο Παιδείας τους αναθέτει να αξιολογήσουν το εκπαιδευτικό προσωπικό αν και είναι μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, συμπεριφέρονται ως υπάλληλοι γραφείου. Παρότι υπήρξαν εκπαιδευτικοί σε τάξη και είναι σε θέση να αντληθούν τις δυσκολίες και τις αντίξοες συνθήκες που διεξάγεται πολλές φορές μια διδασκαλία, έχουν στην πράξη αποστασιοποιηθεί από όλο αυτό και εφαρμόζουν μια αξιολόγηση η οποία απαιτεί νούμερα και δείκτες αδιαφορώντας για το όλο πλαίσιο πραγματοποίησης μιας διδασκαλίας.

Οι εκπαιδευτικοί νιώθουν ότι έχουν πάρα πολλές υποχρεώσεις οι οποίες δεν περιορίζονται στα διδακτικά τους καθήκοντα αλλά επεκτείνονται και σε διοικητικά θέματα. Αυτός όμως είναι ένας πολύ μεγάλος φόρτος εργασίας ο οποίος τους προκαλεί μεγάλο άγχος και στρες και που τους οδηγεί σε ένα εργασιακό burnout.

Οι εκπαιδευτικοί όπως και κάθε άλλος εργαζόμενος αντιτίθενται σε κάθε πολιτική η οποία δεν είναι ξεκάθαρη και δεν την καταλαβαίνουν απόλυτα. Πάντα όταν μια νέα ιδέα παρουσιάζεται η αντίσταση σε αυτή είναι η πιο κοινή αντίδραση. Οι εκπαιδευτικοί είναι εξοικειωμένοι με διδακτικές μεθόδους και διαδικασίες επειδή ξέρουν καλά τι πρέπει να κάνουν. Όμως φοβούνται το άγνωστο, τις πολύπλοκες εξωδιδακτικές εργασίες οι οποίες όσο πιο περίπλοκες είναι τόσο πιο αρνητικοί είναι και αυτοί. Χρειάζονται σωστή και από επίσημα χείλη ενημέρωση όπου να τους παρέχονται όλες οι πληροφορίες που χρειάζονται να γνωρίζουν ώστε να αρθούν οι όποιες διαφωνίες τους απέναντι στην αξιολόγηση και να την αποδεχτούν με θετικό και τρόπο (Κάμου, 2017).

Άλλη έρευνα έχει δείξει ότι οι εκπαιδευτικοί στέκονται με θετικό τρόπο απέναντι στην αξιολόγηση και της διαδικασίες της και μάλιστα σε πολύ υψηλό ποσοστό. Είναι θετικοί για την εσωτερική αξιολόγηση αλλά κάθετα αρνητικοί στην εξωτερική αξιολόγηση και θεωρούν ότι μπορεί μέσω της αξιολόγησης να βελτιωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο σύνολο της. Ακόμα, θεωρούν ότι η αξιολόγηση είναι ένα εργαλείο όπου μέσω αυτού θα αναδειχτούν οι καλές παιδαγωγικές πρακτικές και θα αναπτυχτεί η

«παιδαγωγική» γνώση ενώ παράλληλα θα βελτιωθούν και οι παιδαγωγικές τεχνικές και το παιδαγωγικό έργο στο σύνολο του.

Από την άλλη όμως πιστεύουν ότι δεν θα προκύψει κάποια επαγγελματική εξέλιξη μετά την αξιολόγηση τους και δεν θα υπάρξει κάποια θετική εξέλιξη στον μισθό τους αλλά και στην ποιότητα ζωής τους γενικά. Επίσης, δεν θεωρούν ότι μέσω ης αξιολόγησης οι γονείς θα λάβουν άμεση γνώση για την παρεχόμενη εκπαίδευση που παίρνουν τα παιδιά τους και πιστεύουν ότι θα έχει μικρή ή καθόλου επίπτωση στο να βελτιωθούν οι σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών, να αναπτυχτεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ τους και να γίνουν πιο υπεύθυνοι από ότι ήδη είναι.

Επιπλέον, είναι σκεπτικοί όσον αφορά θέματα που έχουν να κάνουν με την αξιολόγηση που θα κάνει σε αυτούς ο διευθυντής της σχολικής μονάδας αλλά και για κριτήρια που δεν λαμβάνονται υπόψη τους στην αξιολόγηση όπως είναι η επιστημονική τους κατάρτιση αλλά και οι επιμορφώσεις που τυχόν να έχουν κάνει. Τέλος, προβληματισμό τους προκαλεί το γεγονός ότι η αξιολόγηση ίσως σε μελλοντικό χρόνο μετρήσει κριτήρια τα οποία δεν έχουν επιστημονική βάση όπως για παράδειγμα οι σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών ή οι σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και γονέων (Τσέμπα 2015).

Επίσης, αρκετές έρευνες έχουν γίνει με δείγμα συγκεκριμένες ομάδες εκπαιδευτικών. Έτσι στην έρευνα του Κολοκοτρώνη (2015) η οποία έχει ως δείγμα εκπαιδευτικούς Πληροφορικής εξάγονται πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Έτσι παρατηρούμε ότι η συγκεκριμένη ομάδα είναι θετική απέναντι στη αξιολόγηση και αρκετά θετική ως προς την εσωτερική αξιολόγηση και στο να συμμετέχει σε αυτή ο Σχολικός Σύμβουλος και ο διευθυντές της σχολικής μονάδας.

Επίσης, θεωρούν καλή πρακτική για την αξιολόγηση τους τη συζήτηση με τον Σχολικό Σύμβουλο, την περιγραφική έκθεση από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό καθώς και τον προσωπικό φάκελο του εκπαιδευτικού (portfolio) ο οποίος περιέχει τα τυπικά του προσόντα. Ακόμα σημαντικό κομμάτι θεωρούν την πρακτική της παρατήρησης του μαθήματος από τον Σχολικό Σύμβουλο και τη συζήτηση μαζί του καθώς και τα στοιχεία του υπηρεσιακού του φάκελου που διατηρεί η υπηρεσία του. Τέλος, λιγότερο σημαντική θεωρούν την αξιολόγηση από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας μέσω της παρατήρησης του μαθήματος του και την περιγραφική του αξιολόγηση από αυτόν και τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης προς τους μαθητές και τους γονείς. Επιπλέον, στο σύνολο τους συμφωνούν να αξιοποιηθεί η αξιολόγηση τους ώστε να επιμορφωθούν πάνω σε θέματα που τυχόν να υστερούν, να συνδεθεί η αξιολόγηση τους με τη μισθολογική τους αλλά και την υπηρεσιακή τους κατάσταση ενώ διαφωνούν να συνδεθεί με διαδικασίες

απόλυσης ή διαθεσιμότητας αλλά και την κατάληψη κάποιας διοικητική θέσης ή θέσης στελέχους στην εκπαίδευση.

Σύμφωνα με την έρευνα της Μπόζα (2019) οι εκπαιδευτικοί των δημόσιων σχολείων είναι θετικοί απέναντι στην αξιολόγηση αν αυτή γίνει υπό προϋποθέσεις και γίνεται μια διαπίστωση ότι η εσωτερική αξιολόγηση είναι αυτή που κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει ότι «οι εκπαιδευτικοί με μικρή διδακτική εμπειρία, πολλούς τίτλους σπουδών είναι πιο θετικοί στην εξωτερική αξιολόγησή τους από ότι αντίστοιχα οι πιο έμπειροι εκπαιδευτικοί οι οποίοι διαθέτουν μόνο τον βασικό τίτλο». Ένα πολύ ενδιαφέρον στοιχειό που προκύπτει είναι ότι «όσοι κατέχουν θέση ευθύνης σε μεγαλύτερο ποσοστό πιστεύουν πως η αξιολόγηση μπορεί να είναι μια αντικειμενική διαδικασία ενώ αντίθετα, δεν αποδέχονται την αξιολόγηση ως μια αντικειμενική διαδικασία εκπαιδευτικοί που δεν έχουν θέση ευθύνης».

Τέλος, σημαντικά είναι και τα ευρήματα που προκύπτουν ως προς την αποδοχή της αξιολόγησης γενικά από μικρές ηλικιακές ομάδες οι οποίες έχουν πολλά προσόντα (μεταπτυχιακό, διδακτορικό κ.α.) ενώ λιγότερο αποδεκτή είναι σε μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες με βασικά προσόντα . Ακόμα ανάλογα με το πόσες ώρες αφιερώνουν για την προετοιμασία τους οι εκπαιδευτικοί, διαφέρει και ο βαθμός αποδοχής της αξιολόγησης. Έτσι εκπαιδευτικοί που αφιερώνουν πολλές ώρες για προετοιμασία έχουν μια πιο θετική στάση απέναντι στην αξιολόγηση από ότι εκπαιδευτικοί που αφιερώνουν λίγες ώρες.

Ο Atkins (1996) στην έρευνα που διεξήγαγε σε εκπαιδευτικούς την Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατέγραψε την πρόθεση τους σε μεγάλο ποσοστό να αξιολογηθούν. Επίσης, διαπίστωσε ότι πολύ σημαντική είναι η άποψη των εκπαιδευτικών οι οποίοι δήλωσαν ότι θα ήθελαν μετά την αξιολόγηση τους να μπορούν να αντικρούσουν τα αρνητικά σχόλια που τυχόν να έλαβαν και επισημαίνουν ότι είναι απαραίτητο να υπάρχει εποικοδομητική ανατροφοδότηση από τον αξιολογητή. Ακόμα οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι δεν πρέπει η αξιολόγηση να έχει κάποια επίπτωση στην μισθολογική τους κατάσταση (αμοιβή) ή στην επαγγελματική τους εξέλιξη (προαγωγές κ.α.).

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών εξέφρασαν τις ανησυχίες τους για την διαδικασία της αξιολόγησης. Προτείνουν να γίνει μια διαμορφωτική αξιολόγηση (αξιολόγηση για τη μάθηση και όχι αξιολόγηση της μάθησης) και μάλιστα να έχει προηγηθεί ενημέρωση προς τους εκπαιδευτικούς για το τι θα ζητηθεί από τον αξιολογητή. Τέλος οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι επιθυμούν να εμπλακούν στον σχεδιασμό της αξιολόγησης και αυτή να βιντεοσκοπηθεί ώστε να την παρακολουθήσουν σε δεύτερο χρόνο.

Επιπλέον, στην έρευνα του Donaldson (2012) που διενεργήθηκε σε εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε δημόσια σχολεία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής κατέγραψε πολύ ενδιαφέροντα δεδομένα. Η έρευνα διεξήχθη μετά από μεταρρύθμιση που έγινε στο σύστημα αξιολόγησης και θέλησε να καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι η μεταρρύθμιση που έγινε και οι αλλαγές που προέκυψαν στο σύστημα αξιολόγησης ήταν απαραίτητες αλλά θα προτιμούσαν να έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα αξιολόγησης που να περιλαμβάνει και τις δίκες τους προτάσεις τις οποίες είχαν καταθέσει κατά το παρελθόν. Είναι διχασμένοι αν το σύστημα αξιολόγησης είναι δίκαιο και αντικειμενικό μιας και υπάρχουν μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των σχολικών μονάδων.

Η έρευνα κατέγραψε ότι θετική γνώμη για το σύστημα αξιολόγησης είχαν οι εκπαιδευτικοί που είχαν υψηλή βαθμολογία, ενώ αρνητική γνώμη οι εκπαιδευτικοί με χαμηλή βαθμολογία. Η μελέτη διαπίστωσε ακόμη ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επηρεάστηκε ελάχιστα και δεν μετέβαλλαν τις διδακτικές τους πρακτικές ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης. Γενικά δήλωσαν ότι δεν έλαβαν κάποια στοχευμένη ανατροφοδότηση, παρατηρήσεις ή προτάσεις για την διδασκαλία τους μετά την αξιολόγηση τους και επηρέασε ελάχιστα τον σχεδιασμό και την προετοιμασία του μαθήματος τους.

Κεφάλαιο 3 - Μεθοδολογία τη έρευνας

3.1 Η επιλογή του θέματος

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου είναι ένα θέμα που απασχολεί παγκοσμίως τις εκπαιδευτικές κοινότητες αλλά και τις κοινωνίες όλων των αναπτυγμένων χωρών. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έγιναν αρκετές προσπάθειες για να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση στο εκπαιδευτικό προσωπικό οι οποίες όμως δεν ολοκληρώθηκαν. Οι διαδικασίες αμφισβητηθήκαν έντονα από τον εκπαιδευτικό κόσμο αλλά και οι κατά καιρούς πολιτικοί και κυρίως οι εκάστοτε Υπουργοί Παιδείας που κλήθηκαν να εφαρμόσουν την αξιολόγηση στο εκπαιδευτικό σύστημα ήταν άτολμοι και δεν θέλησαν να εφαρμόσουν τους νόμους τους οποίους οι ίδιοι δημιούργησαν και ψήφισαν .

Κατά γενική ομολογία πάντως στο σύνολο του ο εκπαιδευτικός κόσμος αμφισβητεί την αξιολόγηση πριν ακόμα την δει να εφαρμόζεται αφού η πολιτεία που θέλει να την εφαρμόσει δεν έχει την πλήρη εμπιστοσύνη των εκπαιδευτικών λόγο των συνεχών παλινωδιών και αλλαγών στους νόμους για την αξιολόγηση. Έτσι λοιπόν δεν θεωρείται φερέγγυα και αξιόπιστη ότι θα φέρει εις πέρας την όλη διαδικασία με διαφάνεια και δικαιοσύνη για όλους

Παρόλα αυτά όμως σχεδόν όλοι οι εμπλεκόμενοι με την εκπαίδευση θεωρούν ότι η αξιολόγηση είναι μια διαδικασία που μακροχρόνια θα ωφελήσει σε όλους τους τομείς του εκπαιδευτικού συστήματος αν αυτή εφαρμοστεί με ξεκάθαρους όρους τόσο κατά τη διαδικασία μέτρησης της αποτελεσματικότητας του προσωπικού και των εκπαιδευτικών μεθόδων που ακολουθούν αλλά και για τις τυχόν συνέπειες που θα προκύψουν σε μια ενδεχόμενη χαμηλόβαθμη αξιολόγηση ή την επιβράβευση που θα έχει μια υψηλόβαθμη αξιολόγηση.

3.2 Ερευνητικές υποθέσεις και στόχοι

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ή γενικά η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού απασχολεί πολλά χρόνια τον εκπαιδευτικό κόσμο και περιέχει πολλά ερωτήματα που θα μπορούσαν να ερευνηθούν. Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού τους έργου και να παρουσιάσει το νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο ακόμα δεν έχει εφαρμοστεί.

Στόχος της έρευνας είναι να καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών αλλά και τις προσδοκίες τους ως προς την επικείμενη αξιολόγηση, να καταγράψει δηλαδή τις στάσεις και τη γνώμη τους πάνω σε αυτό το πολύ ενδιαφέρον και καίριο ζήτημα για τον εκπαιδευτικό κόσμο και όχι μόνο.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που θα μελετήσει η εργασία είναι:

- ποιες είναι οι απόψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για το ζήτημα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου γενικά
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για την επικείμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου όπως έχει θεσμοθετηθεί με τον πρόσφατο Νόμο 4823/2021
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για το ρόλο το Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής ευθύνης στη διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου
- ποιες είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για το ρόλο του διευθυντή/τριας της σχολικής μονάδας στη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.

3.3 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Ο πληθυσμός για την πραγματοποίηση της έρευνας αποτελείται από μια ομάδα του συνόλου των εκπαιδευτικών, διαφορετικών ειδικοτήτων οι οποίοι υπηρετούν σε δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμια βαθμίδας εκπαίδευσης στην Περιφερείας της Β’ Αθήνας και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση την Περιφέρειας της Ανατολικής Αττικής. Πρόκειται για άνδρες και γυναίκες οι οποίοι ηλικιακά είναι άνω των 24 ετών και οι οποίοι έχουν ένα υψηλό επίπεδο σπουδών και προϋπηρεσία σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία. Κλήθηκαν να απαντήσουν ερωτηματολόγιο το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2021-2022.

Η στρατηγική της δειγματοληψίας είναι πολύ σημαντική για την διενέργεια μιας υψηλού επίπεδου ερευνητικής εργασίας. Επειδή η δειγματοληψία από έναν μεγάλο αριθμό ανθρώπων πολλές φορές έχει αντικειμενικές δυσκολίες (πχ μεγάλο κόστος), ο ερευνητής θα πρέπει να μπορέσει να συλλέξει πληροφορίες και δεδομένα από μια μικρότερη σε μέγεθος ομάδα με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αντιπροσωπευτικά του συνολικού πληθυσμού.

Σύμφωνα με τους Cohen, Manion, Morrison (2008:150) «οι ερευνητές έχουν να αντιμετωπίσουν μια σειρά από προβλήματα στην διαδικασία συλλογής των δεδομένων και έτσι πρέπει να λάβουν τις πιο βέλτιστες αποφάσεις για την περαίωση της διαδικασίας αυτής. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να λάβουν αποφάσεις για τα παρακάτω:

- Το μέγεθος του δείγματος
- Την αντιπροσωπευτικότητα και τις διάφορες παραμέτρους του δείγματος
- Την πρόσβαση στο δείγμα
- Τη στρατηγική δειγματοληψίας που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί.»

Τέλος, σημειώνουν ότι «οι ερευνητές πρέπει να έχουν ένα ελάχιστο μέγεθος δείγματος το οποίο θα αντιπροσωπεύει επακριβώς τον πληθυσμό που αποτελεί στόχο της έρευνας».

Η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει σε συγκεκριμένη ομάδα και για το λόγο αυτό δεν γίνεται προσπάθεια γενίκευσης των αποτελεσμάτων. Κρίνεται ως ικανοποιητικό δείγμα για τις ανάγκες διεξαγωγής της παρούσας έρευνας το οποίο έχει επιδεχθεί για ένα συγκεκριμένο σκοπό. Σκοπός ήταν το δείγμα που επιλέχθηκε να έχει άμεση σχέση με το θέμα που εξετάζει η ερευνητική εργασία και να είναι εύκολα προσβάσιμο («βολική» δειγματοληψία).

3.4 Συλλογή δεδομένων

Η δειγματοληψία έγινε με ερωτηματολόγιου το οποίο διακινήθηκε αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) το οποίο περιείχε έναν σύνδεσμο ο οποίος αντιστοιχούσε στο ερωτηματολόγιο το οποίο δημιουργήθηκε στην εφαρμογή Google Forms. Το ερωτηματολόγιου έχει διάφορα πλεονεκτήματα, όπως το ότι είναι εύκολα και άμεσα προσβάσιμο ώστε να απαντηθεί με ευκολία και ο κάθε ερωτώμενος μπορεί να το απαντήσει σε χρόνο που θα επιλέξει ο ίδιος αφιερώνοντας όσο χρόνο μπορεί και επιθυμεί. Ακόμα πρόκειται για μια πολύ ελκυστική μέθοδος καταγραφής απαντήσεων και δίνει τη δυνατότητα να γίνει γρήγορη και ασφαλής συλλογή και αποθήκευση των δεδομένων.

Από την άλλη έχει και κάποιους περιορισμούς όπως τα τυχόν τεχνικά προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι ερωτώμενοι, τα ζητήματα ασφαλείας στη χρήση του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, της δυσκολίας καθορισμού του δείγματος και το κατά ποσό αυτό είναι αντιπροσωπευτικό.

3.5 Ποσοτική έρευνα

Η ποσοτική έρευνα βασίζεται σε στατιστικές συγκρίσεις και έχει σκοπό να φέρει στην επιφάνεια τις αλλαγές στις στάσεις των ανθρώπων απέναντι σε κοινωνικά φαινόμενα

αφού είναι μια μέθοδος στην οποία μπορεί να γίνει μέτρηση δεδομένων και αριθμητική ανάλυση. Η ποσοτική έρευνα εξετάζει ένα φαινόμενο και το επαληθεύει ή όχι μέσω αυτών των αριθμητικών αναλύσεων. Χρησιμοποιείται πολύ σε επιστημονικά, ερευνητικά προγράμματα καθώς είναι ένα είδος έρευνας το οποίο μπορεί να καταγράψει με ακρίβεια και εγκυρότητα τις διαφοροποιήσεις σε πολλά θέματα της κοινωνικής ζωής.

Υπάρχουν διάφορα είδη ποσοτικών μεθόδων για τη συλλογή δεδομένων: η δειγματοληπτική η οποία γίνεται μέσω ερωτηματολογίου και είναι αυτή που εφαρμόζεται στην παρούσα εργασία, η πειραματική στην οποία γίνεται έλεγχος συνθηκών, η δευτερογενής έρευνα που συλλέγει δεδομένα από προϋπάρχουσες πληροφορίες και η ανάλυση περιεχομένου στην οποία μετά από ανάλυση κείμενων ομαδοποιεί και πολιτικοποιεί τα δεδομένα.

Τα κυρία χαρακτηριστικά της ποσοτικής έρευνας είναι:

- Αναδένει τις στάσεις και τις απόψεις των ερωτώμενων
- Ερευνά απόψεις μεγάλου δείγματος (σε αριθμό ερωτώμενων)
- Συσχετίζει γνώμες και αντιλήψεις για την κατανόηση γενικών τάσεων
- Επαληθεύει θεωρητικές έννοιες με την βοήθεια συγκεκριμένων εργαλείων (ερωτηματολόγιο)

Τα κύρια βήματα που ακολουθήθηκαν στην παρούσα ερευνητική εργασία ήταν:

1. Προσδιορισμός του πληθυσμού και του δείγματος
2. Σύνταξη ερωτηματολογίου
3. Συλλογή δεδομένων
4. Στατιστική επεξεργασία/ανάλυση δεδομένων
5. Εξαγωγή αποτελεσμάτων
6. Συζήτηση αποτελεσμάτων
7. Συμπεράσματα

3.6 Το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο συγκέντρωσης δεδομένων

Στις ερευνητικές εργασίες που θέλουν να διερευνήσουν τη γνώμη και τη στάση των ερωτώμενων πάνω σε συγκεκριμένα φαινόμενα χρησιμοποιείται μια πληθώρα εργαλείων για να επιτευχθεί αυτό. Αυτό που προέχει σε μια ερευνητική εργασία είναι να καθοριστούν από την αρχή τα ερευνητικά ερωτήματα και να χρησιμοποιηθεί το βέλτιστο εργαλείο για την διεξαγωγή της έρευνας ανάλογα πάντα με την έρευνα που πρόκειται να κάνει ο ερευνητής (ποσοτική ή ποιοτική).

Τα πιο δημοφιλή εργαλεία για την συλλογή δεδομένων είναι η συνέντευξη, η παρατήρηση και το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο είναι και η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί στην παρούσα ερευνητική εργασία. Πρόκειται για ένα δοσμένο έντυπο το οποίο απαντούν οι ερωτώμενοι συνήθως στα πλαίσια μιας ερευνητικής στρατηγικής ώστε να συλλεχθούν δεδομένα για απόψεις, στάσεις και συμπεριφορές. Έχουν το πλεονέκτημα ότι μπορούν να αποσταλούν σε ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων, είναι πολύ εύκολη η δημιουργία τους όπως επίσης και η χρήση τους, οι ερωτώμενοι απαντούν ελεύθερα αφιερώνοντας χρόνο επιθυμούν οι ίδιοι και είναι αρκετά εύκολη η επεξεργασία των απαντήσεων. Ως μια αρνητική παράμετρο μπορούμε να σημειώσουμε το γεγονός ότι ο ερωτώμενος πρέπει να απαντήσει με ένα τυποποιημένο και συγκεκριμένο τρόπο τις ερωτήσεις, τεχνική που όμως για κάποιους να είναι και πλεονέκτημα.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι ερωτηματολογίων τα οποία υλοποιούνται με διάφορους τρόπους. Έτσι ένα ερωτηματολόγιο μπορεί να διακινηθεί με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μπορεί να γίνει τηλεφωνικά ή μέσω διαδικτύου αναρτημένο σε κάποια ιστοσελίδα και τέλος μπορεί να γίνει δια ζώσης με τον ερευνητή και τον ερωτώμενο.

Οι ερωτήσεις που περιέχει ένα ερωτηματολόγιο θα πρέπει να έχουν άμεση σχέση και να υπηρετούν τους στόχους που έχουν τεθεί για την εκπόνηση της εργασίας ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι κατανοητό και εύχρηστο για τον ερωτώμενο. Οι ερωτήσεις που θα περιέχει θα πρέπει να έχουν συνοχή, πληρότητα, την κατάλληλη δομή, συγκεκριμένη σειρά που θα τεθούν, να είναι αρκετά σύντομο και όχι κουραστικό, να έχει μια αρτιότητα στην όψη του και να περιλαμβάνει κάποιες βασικές οδηγίες για την συμπλήρωση του.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι ερωτήσεων που μπορεί να χρησιμοποιηθούν.

- Ερωτήσεις ανοιχτού τύπου όπου ο ερωτώμενος απαντά με μια σύντομη πρόταση,
- Ερωτήσεις κλειστού τύπου όπου ο ερωτώμενος πρέπει να επιλέξει μια από τις δυο απαντήσεις (συνήθως ναι/όχι)
- Ερωτήσεις κατάταξης όπου ο ερωτώμενος επιλέγει τις απαντήσεις του με μια σειρά προτεραιότητας
- Ερωτήσεις βαθμονόμησης όπου ο ερωτώμενος επιλέγει μια μόνο απάντηση από τις παρεχόμενες
- Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, στις οποίες ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει περισσότερες από μια απαντήσεις

Στην παρούσα διπλωματική διατριβή χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο συλλογής δεδομένων το ερωτηματολόγιο το οποίο περιείχε ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου.

Επιδέχθηκε αυτό το εργαλείο καθώς είναι πολύ εύχρηστο στη χρήση από τους ερωτώμενους με μεγάλη ευκολία στην εξαγωγή των αποτελεσμάτων και επιστημονικά έγκυρο και αποδεκτό.

Σε μια πρώτη φάση το ερωτηματολόγιο τέθηκε προς απάντηση από ένα μικρό δείγμα εκπαιδευτικών (περίπου 15) το οποίο απαντήθηκε από αυτούς και τους ζητήθηκε να κάνουν παρατηρήσεις για τις ερωτήσεις που τους τέθηκαν, τη σειρά που εμφανίζονταν αυτές καθώς και για τη μορφή του και το χρόνο που διέθεσαν να το απαντήσουν. Σκοπός ήταν να γίνουν όλες οι απαραίτητες αλλαγές προτού αυτό τεθεί σε μεγαλύτερο δείγμα ώστε να διορθωθούν τυχόν λάθη και παραλήψεις που είχε.

3.7 Αναλυτική παρουσίαση του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο που δόθηκε για να συλλεχθούν οι απόψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου περιείχε τρείς (3) ενότητες.

Στην πρώτη ενότητα κατεγράφησαν τα Δημογραφικά Στοιχεία, στη δεύτερη ενότητα οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση γενικά και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και στην τρίτη ενότητα οι απόψεις τους για τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης (ΣΕΕΕ) και τον διευθυντή της σχολικής μονάδας ως κύρια πρόσωπα στην εκπόνηση της αξιολόγησης .Φυσικά οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους εκπαιδευτικούς ήταν ανώνυμες και οι ερωτώμενοι συναινούσαν ώστε οι απαντήσεις τους να χρησιμοποιηθούν για την εκπόνηση της ερευνητικής εργασίας και μόνο.

Η πρώτη ενότητα περιείχε ερωτήσεις για τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων όπως το φύλο και την ηλικία τους. Επίσης οι ερωτώμενοι καλούνταν να απαντήσουν σε ερωτήσεις σε σχέση με την σχέση εργασία τους (μόνιμος, αναπληρωτής κ.α.) αλλά και με τον αριθμό των σχολείων που υπηρετούν μιας και πολλοί εκπαιδευτικοί απασχολούνται σε παραπάνω από ένα (1) σχολείο. Επίσης απάντησαν σε ερωτήσεις για την εργασιακή τους εμπειρία, το επίπεδο σπουδών που έχουν (βασικός τίτλος, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) καθώς και να δηλώσουν τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης που υπηρετούν.

Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στις απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αλλά και γενικότερα για την αξιολόγηση. Έτσι οι ερωτώμενοι καλούνται να αποτυπώσουν ποια είναι η στάση τους απέναντι στην αξιολόγηση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και αν αυτή πρέπει να εφαρμόζεται περιοδικά. Καλούνται να καταθέσουν τη γνώμη τους αν η αξιολόγηση που πρόκειται να γίνει θα είναι

αξιοκρατική και αδιάβλητη, αν θα βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας τους στη σχολική μονάδα που υπηρετούν και αν θα πρέπει να συνδεθεί με την επαγγελματική τους ή την μισθολογική τους εξέλιξη.

Ακόμα ερωτώντα αν θεωρούν ότι τελικά θα εφαρμοστεί όπως ορίζεται στη νομοθεσία η αξιολόγηση, αν πιστεύουν ότι θα πρέπει να κοινοποιούνται τα αποτελέσματα αυτής και αν θα πρέπει να έχει έναν ξεκάθαρο αναπτυξιακό χαρακτήρα και όχι τμωρητικό. Τέλος ερωτώνται για την αξία της αξιολόγησης και αν αυτή θα φέρει στο προσκήνιο τις πραγματικές ανάγκες τους, τις ελλείψεις που τυχόν να έχουν και αν τελικά θα κατορθώσει να δημιουργήσει μια κουλτούρα υπέρ της αξιολόγησης στον εκπαιδευτικό κόσμο.

Στην τρίτη ενότητα εκπαιδευτικοί καλούνται να καταθέσουν τη γνώμη τους για τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης (ΣΕΕΕ) και για τον διευθυντή της σχολικής μονάδας. Έτσι καλούνται να υπαντήσουν αν ο ΣΕΕΕ πρέπει να έχει μεγάλη εμπειρία και γνώσεις ώστε να αξιολογήσει τους εκπαιδευτικούς, αν θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί πάνω σε θέματα αξιολόγησης και αν θα πρέπει να προσμετρήσει και άλλους παράγοντες (πχ γεωγραφικούς) που χαρακτηρίζουν την κάθε σχολική μονάδα αλλά και να λάβει υπόψη του τις ανάγκες κάθε σχολικής μονάδας ξεχωριστά. Τέλος καταθέτουν τη γνώμη τους για τον διευθυντή της σχολικής μονάδας και το αν πρέπει να είναι βοηθητικός προς το εκπαιδευτικό προσωπικό που διαχειρίζεται, αν θα πρέπει να εχει επιμορφωθεί σε θέματα αξιολόγησης για να έχει τις κατάλληλες ικανότητες.

3.8 Οριοθετήσεις και περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα περιορίζεται στην μελέτη των δεδομένων τα όποια προήλθαν μετά την απάντηση του ερωτηματολόγιου από εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων οι οποίοι υπηρετούν στην Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Αττικής . Συνεπώς ισχύουν περιορισμοί στην έρευνα μιας και τα αποτελέσματα αφορούν εκπαιδευτικούς (172 άτομα) των συγκεκριμένων διευθύνσεων εκπαίδευσης και κάθε γενίκευση γίνεται με επιφύλαξη.

3.9 Δεοντολογικά ζητήματα

Για την ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή μιας ερευνητικής εργασίας είναι απαραίτητο να εξασφαλιστούν όλα εκείνα τα προαπαιτούμενα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Τίθενται ζητήματα διασφάλισης προσωπικών πληροφοριών και ευθύνης των χρηστών διαχείρισης των δεδομένων. Στην παρούσα διπλωματική εργασία εξασφαλίστηκε η συναίνεση των

συμμετεχόντων για την επεξεργασία των απαντήσεων τους αποκλείστηκα και μόνο για τις ανάγκες της εργασίας οι οποίες ήταν ανώνυμες. Με ρητή δήλωση οι συμμετέχοντες ενημερώνονταν για τα παραπάνω ώστε να δημιουργηθεί αίσθημα ασφάλειας της ιδιωτικότητας των απαντήσεων τους και της μετέπειτα επεξεργασίας τους.

Κεφάλαιο 4 - Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Για να μετρηθεί η εσωτερική αξιοπιστία των ερευνητικών εργαλείων το οποίο στην παρούσα διπλωματική εργασία είναι το ερωτηματολόγιο κρίθηκε απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί ο συντελεστής α του Cronbach μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS το οποίο χρησιμοποιήθηκε στην εξαγωγή και επεξεργασία του συνόλου των απαντήσεων και των στατιστικών στοιχείων του ερωτηματολογίου.

Στον υπολογισμό της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου ο δείκτης αξιοπιστίας Conbach α κατέγραψε την τιμή 0,82 όπου σύμφωνα με τους George & Mallery (2013) κρίνεται ως καλή και άρα μπορεί να θεωρηθεί ότι το εργαλείο μέτρησης της έρευνας (ερωτηματολόγιο) είναι αξιόπιστο.

Εργαλείο μέτρησης	Conbach's Alpha	N of items
Questionnaire	0,82	28

Πίνακας 1 - Εργαλείο μέτρησης Conbach's α

4.1 Ενότητα 1η – Δημογραφικά στοιχεία

Στην έρευνα συμμετείχαν 172 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων από τους οποίους 115 (67%) ήταν γυναίκες και 57 (33%) ήταν άνδρες.

Άνδρες	Γυναίκες
57	115

Πίνακας 2 - Φύλο του δείγματος

Το 15% του δείγματος ήταν έως 30 ετών, το 28% είχε ηλικία 31-39 ετών, το 30% ήταν μεταξύ 40 και 49 ετών, το 15% ήταν από 50 έως 59 ετών και το 12% είχε ηλικία άνω των 60 ετών.

Ηλικία δείγματος				
έως 30	31-39	40-49	50-59	60 και άνω
26	48	52	26	20

Πίνακας 3 - Ηλικία δείγματος

Από τους συμμετέχοντες στην έρευνα 60 ήταν μόνιμοι εκπαιδευτικοί (35%), 88 ήταν αναπληρωτές πλήρους ωραρίου (51%) και 24 ήταν αναπληρωτές μειωμένου ωραρίου (δηλ. εκπαιδευτικοί που έχουν διδακτικό ωράριο έως 15 ώρες/εβδομάδα) που ήταν το 14% του δείγματος.

Σχέση εργασίας		
Μόνιμος	Αναπλ. Πλήρους Ωραρίου	Αναπλ. Μειωμένου Ωραρίου
60	88	24

Πίνακας 4 - Σχέση εργασίας

Η πλειοψηφία του δείγματος εργαζόταν μόνο σε μια (1) σχολική μονάδα δηλαδή 87 εκπαιδευτικοί, που αντιστοιχεί στο 51%, 69 υπηρετούσαν σε δυο (2) σχολικές μονάδες δηλαδή ποσοστό 40% και 16 εκπαιδευτικοί υπηρετούσαν σε τρεις και πάνω σχολικές μονάδες, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 9%.

Αριθμός σχολείων υπηρέτησης		
Ένα	Δύο	Τρία και πάνω
87	69	16

Πίνακας 5 - Αριθμός σχολείων υπηρέτησης

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είχαν όλοι ένα υψηλό επίπεδο σπουδών και μάλιστα το 42% δηλαδή 73 στους 172 είχαν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, το 4% είχε διδακτορικό δίπλωμα (7 εκπαιδευτικοί) ενώ το 54% είχε τον βασικό τίτλο σπουδών διορισμού (93 εκπαιδευτικοί).

Επίπεδο σπουδών		
Βασικό πτυχίο	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό
92	73	7

Πίνακας 6 - Επίπεδο σπουδών

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν μπορούμε να πούμε ότι είχαν αρκετά μεγάλη εμπειρία και γνώση των συνθηκών που επικρατούν σε σχολικές μονάδες μιας και σε ποσοστό 12% είχε προϋπηρεσία έως 5 έτη, το 24% είχε 6 έως 10 έτη προϋπηρεσία, 34% είχε 11 έως 15 έτη προϋπηρεσία, το 19% είχε 16-20 έτη προϋπηρεσία και το 11% πάνω από 20 έτη.

Έτη υπηρέτησης				
έως 5	6-10 έτη	11-15 έτη	16-20 έτη	21 και άνω έτη

21	42	58	33	18

Πίνακας 7 - Έτη υπηρέτησης

Τέλος 105 εκπαιδευτικοί υπηρετούσαν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση της Β' Αθήνας, 34 εκπαιδευτικοί στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Β' Αθήνας, 15 εκπαιδευτικοί στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση την Α' Ανατολικής Αττικής και 18 εκπαιδευτικοί υπηρετούσαν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Β' Ανατολικής Αττικής.

Διεύθυνση υπηρέτησης			
Πρωτ/μια Β' Αθήνας	Δευτ/μια Β' Αθήνας	Πρωτ/μια Α' Ανατ. Αττικής	Πρωτ/μια Β' Ανατ. Αττικής
105	34	15	18

Πίνακας 8 - Διεύθυνση υπηρέτησης

4.2 Ενότητα 2η – Απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου.

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν σε ποσοστό 62% ότι έχουν μια θετική ή απόλυτα θετική στάση απέναντι στην αξιολόγηση (36% απόλυτα θετική και 26% θετική), 22% δήλωσαν ότι έχουν αρνητική ή απόλυτα αρνητική στάση (11% απόλυτα αρνητική και 11% αρνητική) και 16% δήλωσε ότι δεν είναι ούτε αρνητική αλλά και ούτε θετική η στάση τους απέναντι στο θεσμό της αξιολόγησης.

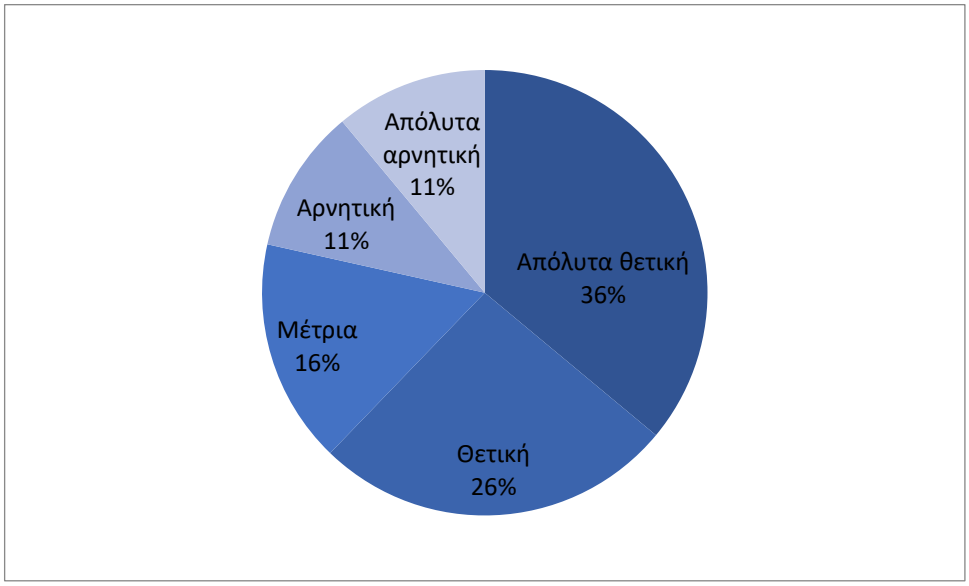

Γράφημα 1 - Αξιολόγηση

Ως προς την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και αν αυτή πρέπει να εφαρμόζεται περιοδικά οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ποσοστό 23% ότι συμφωνούν απόλυτα, το 27% συμφωνεί, το 16% διαφωνεί απόλυτα, το 19% διαφωνεί και ουδέτερη γνώμη έχει το 15% των ερωτώμενων.

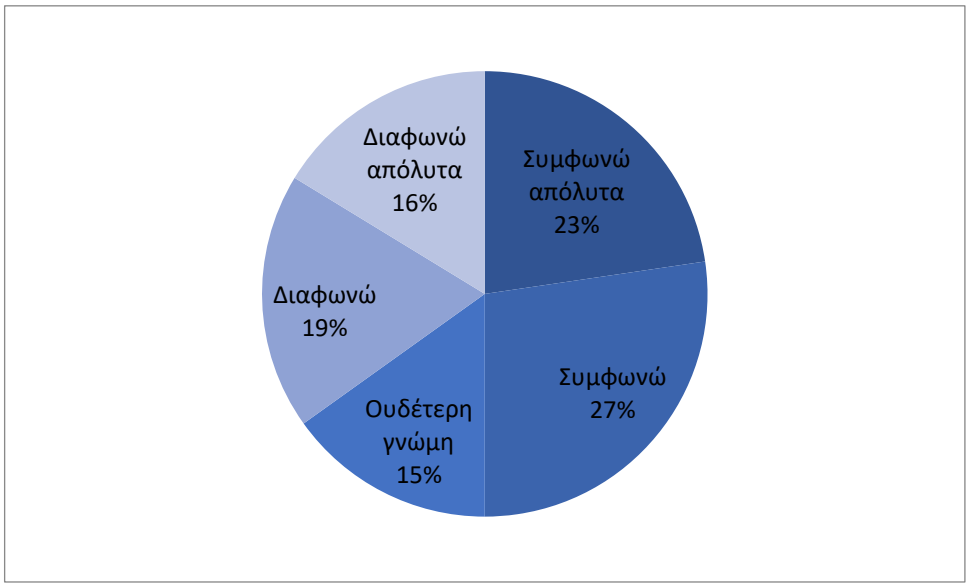

Γράφημα 2 - Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου

Στην ερώτηση αν θεωρούν ότι θα είναι μια αξιοκρατική διαδικασία, το 39% συμφωνεί με αυτό (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), το 44% διαφωνεί (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ), ενώ ουδέτερη στάση κρατά το 17% των εκπαιδευτικών.

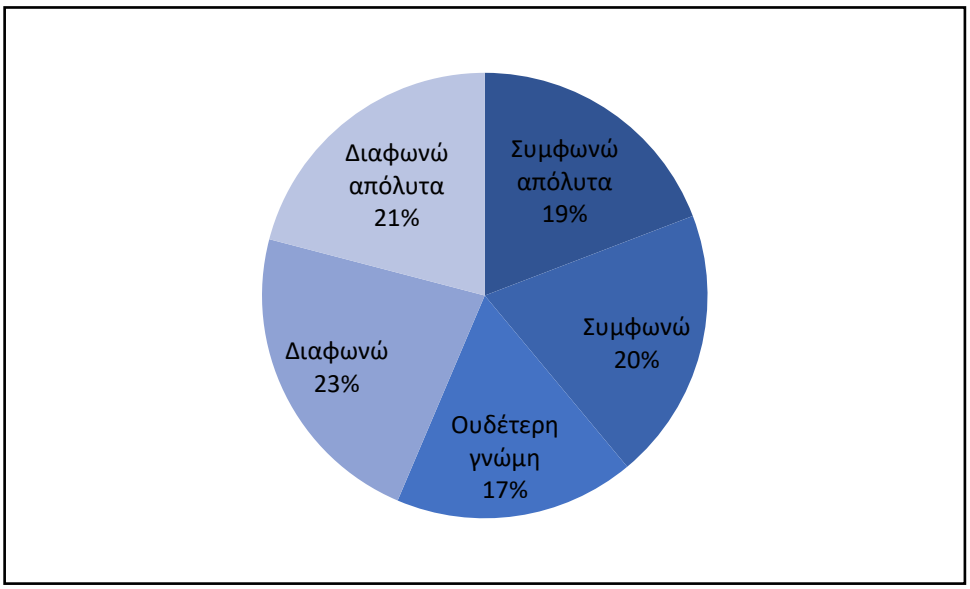

Γράφημα 3 - Αξιολόγηση ν.4823/2021

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η αξιολόγηση θα είναι μια αδιάβλητη διαδικασία οι εκπαιδευτικοί απάντησαν σε ποσοστό 37% ότι θα εφαρμοστεί με αδιάβλητο τρόπο (απάντησαν συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), σε ποσοστό 44% διαφώνησαν με αυτό (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) και σε ποσοστό 19% κράτησε μια ουδέτερη στάση.

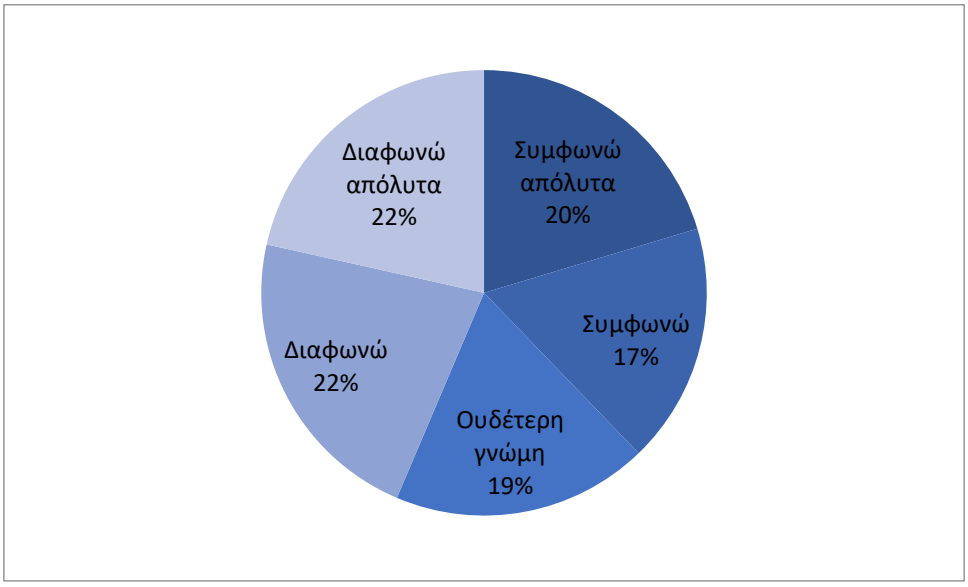

Γράφημα 4- Αξιολόγηση ν.4823/2021

Στο ερώτημα αν μέσω της αξιολόγησης θα βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών, το 50% απάντησε ότι δεν πιστεύουν ότι θα βελτιωθούν, το 36% πιστεύει ότι θα βελτιωθούν ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 14% κράτησε ουδέτερη στάση στο ερώτημα αυτό.

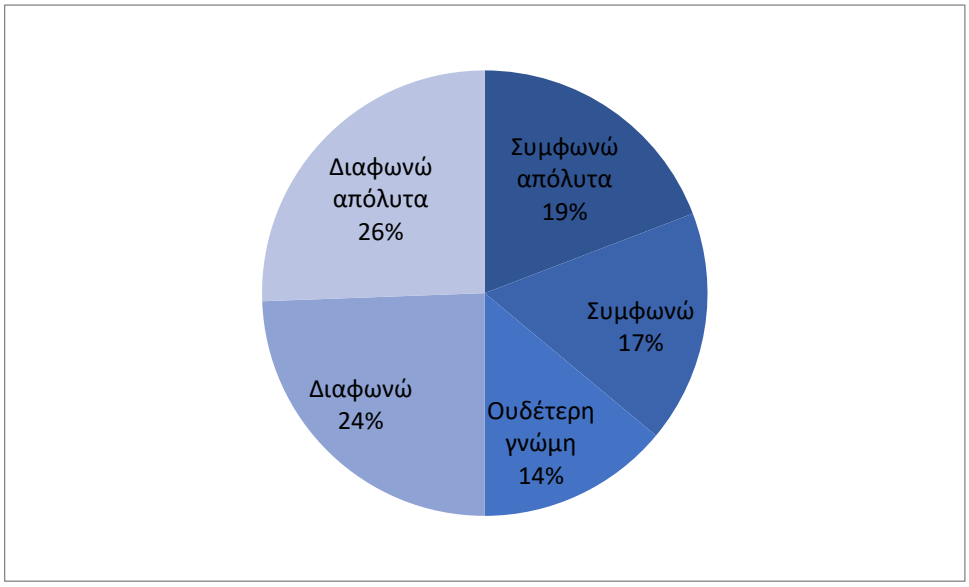

Γράφημα 5 - Αξιολόγηση και συνθήκες εργασίας σχολικής μονάδας

Επίσης οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι δεν πρέπει να συνδέεται η αξιολόγηση τους με την επαγγελματική τους εξελίξει σε ποσοστό 50% (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ), ενώ 37% πιστεύουν ότι πρέπει να έχει επίπτωση στην επαγγελματική τους εξέλιξη (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ). Το 13% κράτησε μια ουδέτερη στάση.

Ακόμα ως προς τη σύνδεση της αξιολόγησης με την μισθολογική τους εξελίξει το 57% των ερωτώμενων απάντησε ότι διαφωνεί (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) να υπάρχει κάποιου είδους σύνδεσης, ενώ το 33% απάντησε ότι συμφωνεί (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ) να επηρεάζεται ο μισθός τους συμφώνα με την αξιολόγηση τους. Τέλος 17 από τους 172 εκπαιδευτικούς δεν εξέφρασαν κάποια γνώμη.

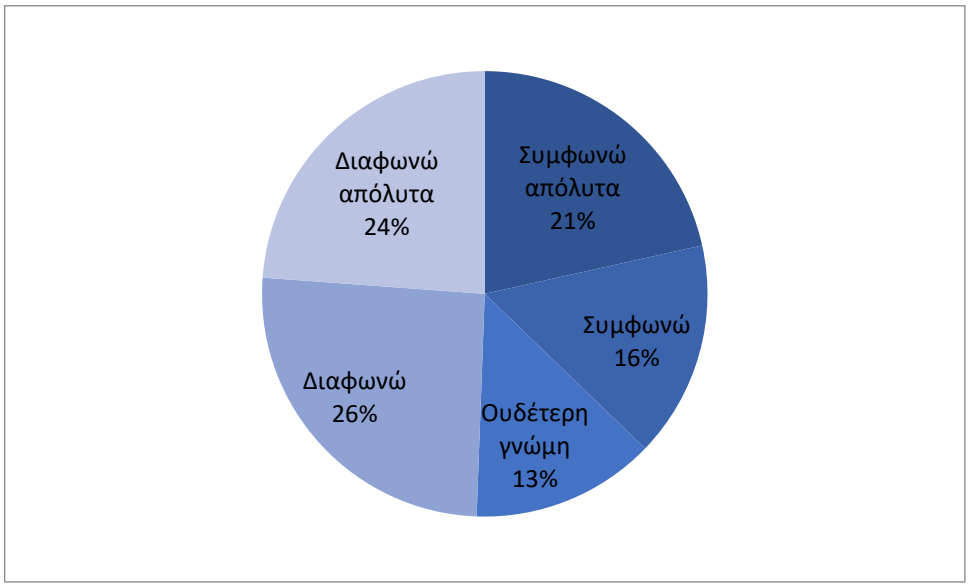

Γράφημα 6 - Αξιολόγηση και επαγγελματική εξέλιξη

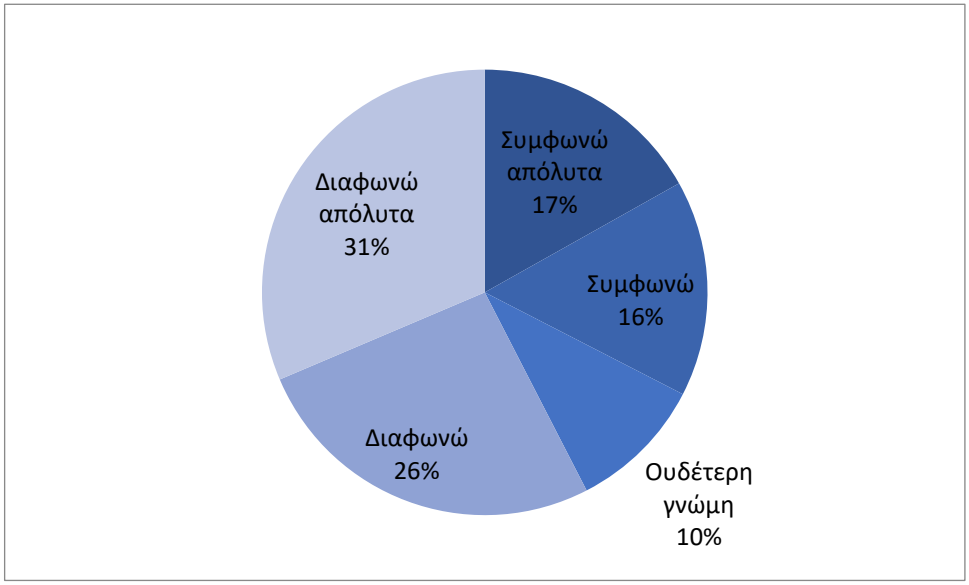

Γράφημα 7 - Αξιολόγηση και μισθολογική εξέλιξη

Ακόμα οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι δεν θα εφαρμοστεί ο νομός της αξιολόγησης καθόλου ή λίγο σε ποσοστό 44% και σε ποσοστό 34% πιστεύουν ότι θα εφαρμοστεί όπως έχει οριστεί από τη μονοθέσια. Το 22% πίστευε ότι θα εφαρμοστεί αλλά σε ένα μικρό βαθμό.

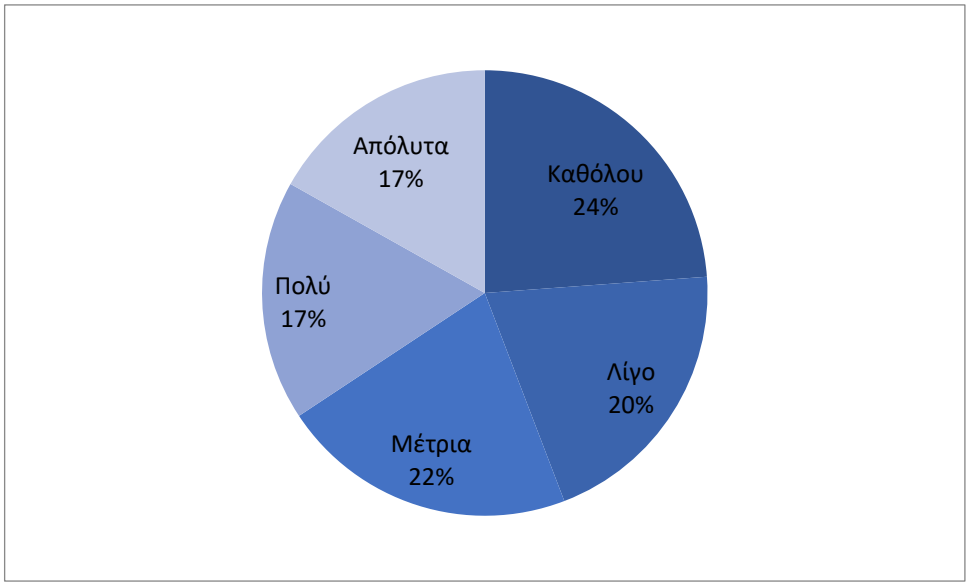

Γράφημα 8 - Εφαρμογή αξιολόγησης

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης τους οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σε ένα μεγάλο ποσοστό (55%) πως δεν πρέπει να κοινοποιούνται (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) και το 31% πιστεύει ότι πρέπει να κοινοποιούνται στο ευρύ κοινό (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ). Το 12% δεν εξέφρασε καθαρά τη γνώμη του.

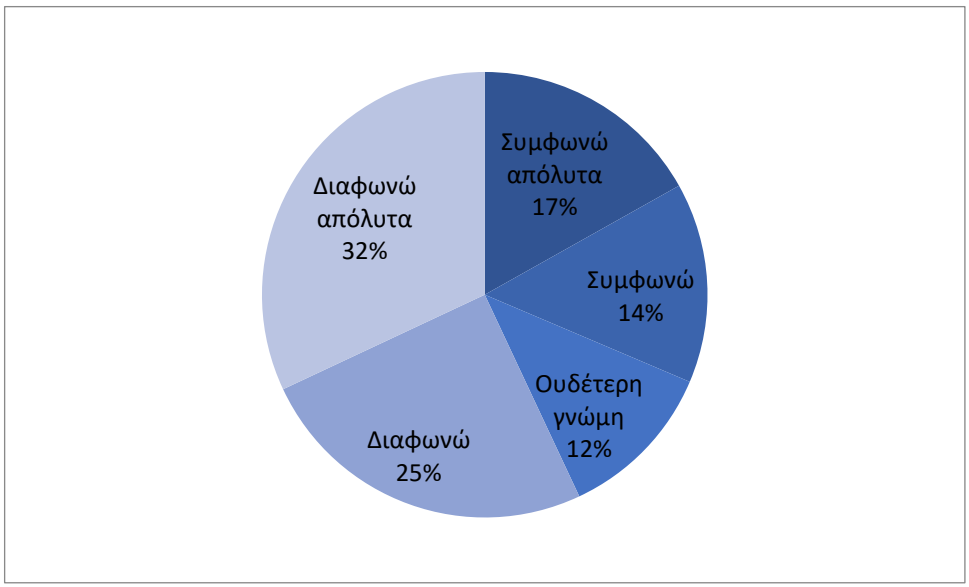

Γράφημα 9 - Αποτελέσματα αξιολόγησης

Οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι η αξιολόγηση θα εντοπίσει (απόλυτα ή πολύ) τα αρνητικά σημεία του εκπαιδευτικού έργου σε ποσοστό 44%, ενώ το αντίθετο (καθόλου ή λίγο) πιστεύει το 38% με το 16% να θεώρει ότι θα έχει μέτρια αποτελεσματικότητα.

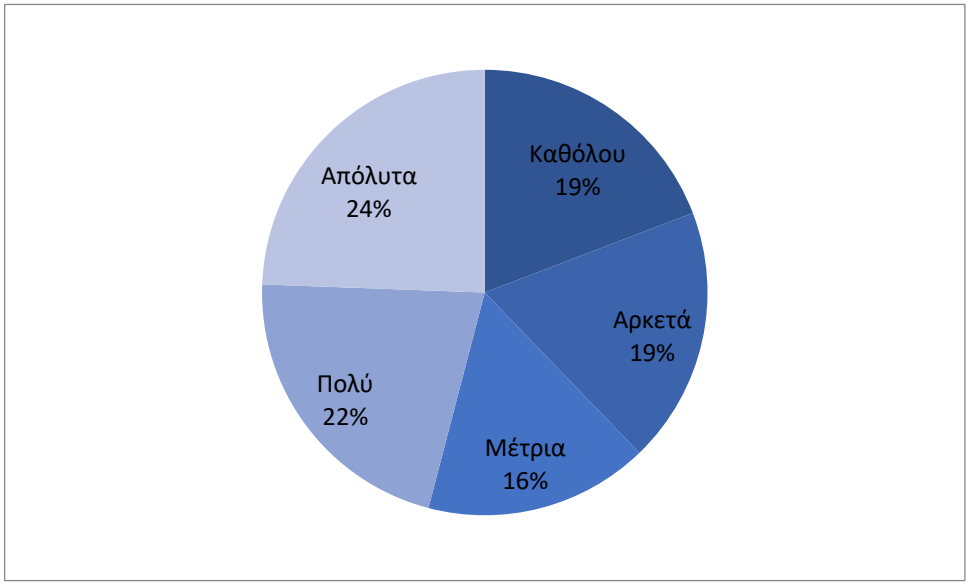

Γράφημα 10 - Αποτελέσματα αξιολόγησης

Επιπλέον οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι δεν πρέπει να έχει έναν τιμωρητικό χαρακτήρα η αξιολόγηση αλλά αναπτυξιακό σε ποσοστό 57% (συμφωνώ - συμφωνώ απόλυτα), ενώ το 31% διαφωνεί με αυτή την πρόταση (διαφωνώ – διαφωνώ απόλυτα). Το 12% κρατά μια ουδέτερη στάση.

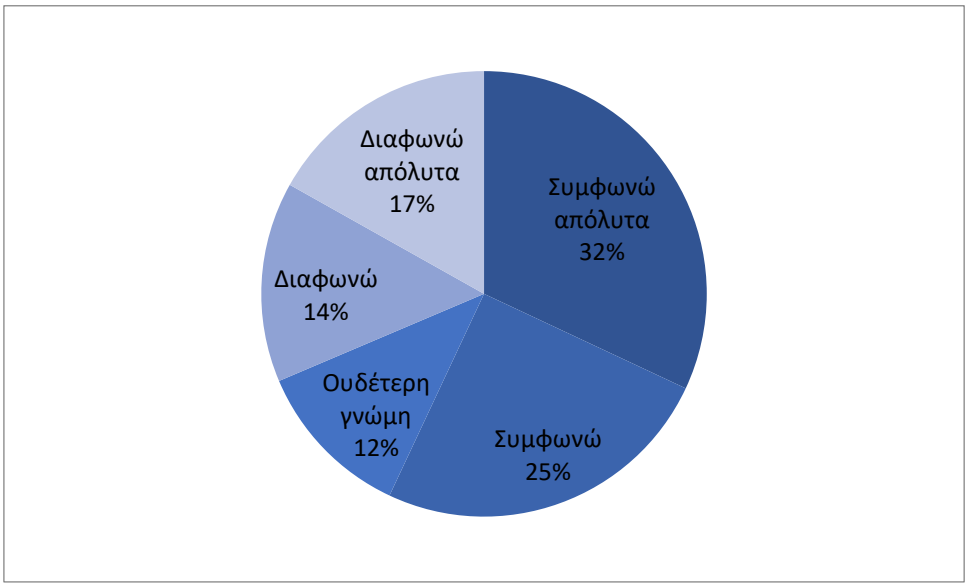

Γράφημα 11 - Χαρακτήρας αξιολόγησης

Δεν θα μπορέσει η αξιολόγηση να καταγράψει τις ελλείψεις των εκπαιδευτικών πίστευε το 38% (καθόλου – λίγο) ενώ το 46% πίστευε ότι θα μπορέσει να τις εντοπίσει (απόλυτα – πολύ). Το 16% των ερωτώμενων δεν πήρε ξεκάθαρη θέση.

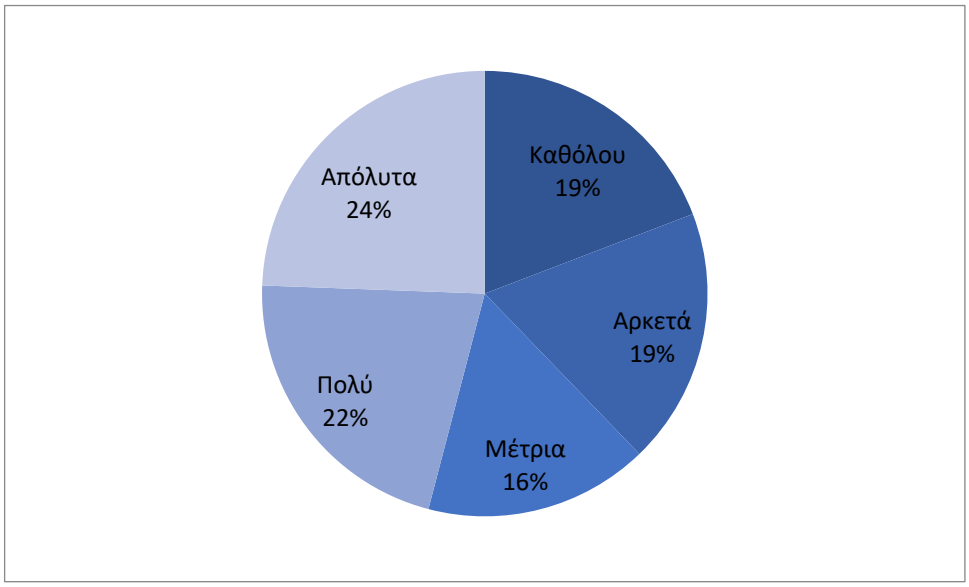

Γράφημα 12 - Αξιολόγηση και καταγραφή προσόντων εκπαιδευτικών

Οι πραγματικές ανάγκες τους θα αποκαλυφθούν μέσω της αξιολόγησης πιστεύει το 36% των ερωτώμενων, ενώ καθόλου ή λίγο πιστεύει το 49% με το 15% (26 ερωτώμενοι) να μην καταγράφουν ξεκάθαρα την άποψη τους.

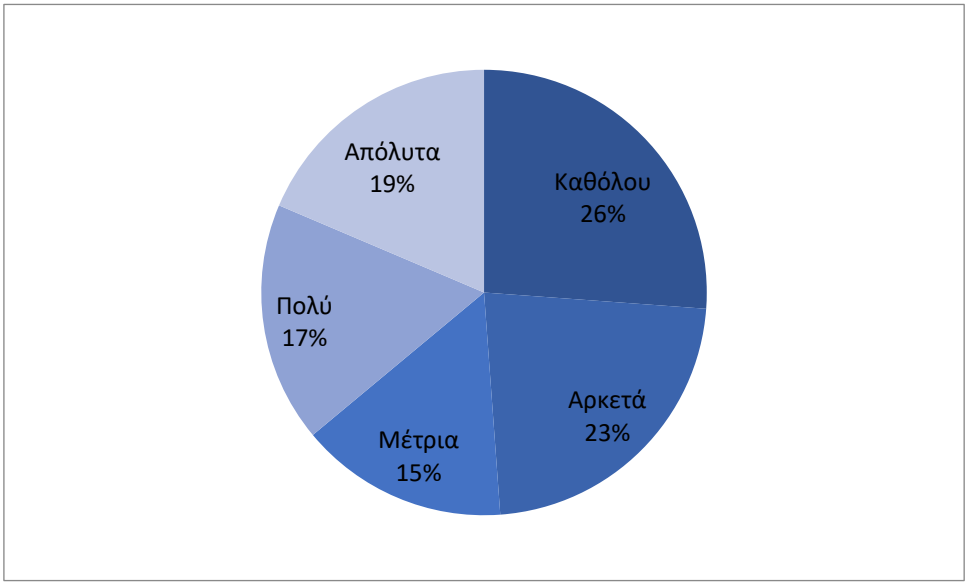

Γράφημα 13 - Αξιολόγηση και ανάγκες εκπαιδευτικών

Το 60% των ερωτώμενων θεώρει ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να τους δημιουργεί θετικά συναισθήματα και έτσι να αναπτυχτεί μια κουλτούρα αξιολόγησης (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), ενώ το 30% διαφωνεί με αυτό (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Το 10% δεν απάντησε ξεκάθαρα έχοντας μια μάλλον αδιαφορία για το ζήτημα.

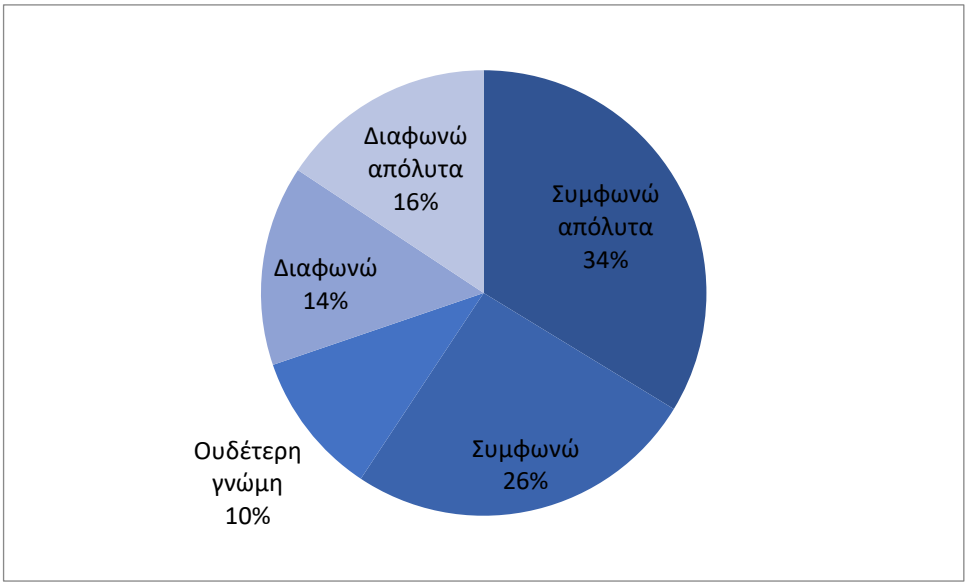

Γράφημα 14 - Κουλτούρα αξιολόγησης

Το 59% πιστεύει ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να διεξάγεται σε τακτά χρονικά διαστήματα όπως ορίζει το θεσμικό πλαίσιο (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ),

ενώ το 39% των ερωτώμενων διαφωνεί με αυτό (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Το 12% δεν εκφράζει κάποια θετική ή αρνητική γνώμη.

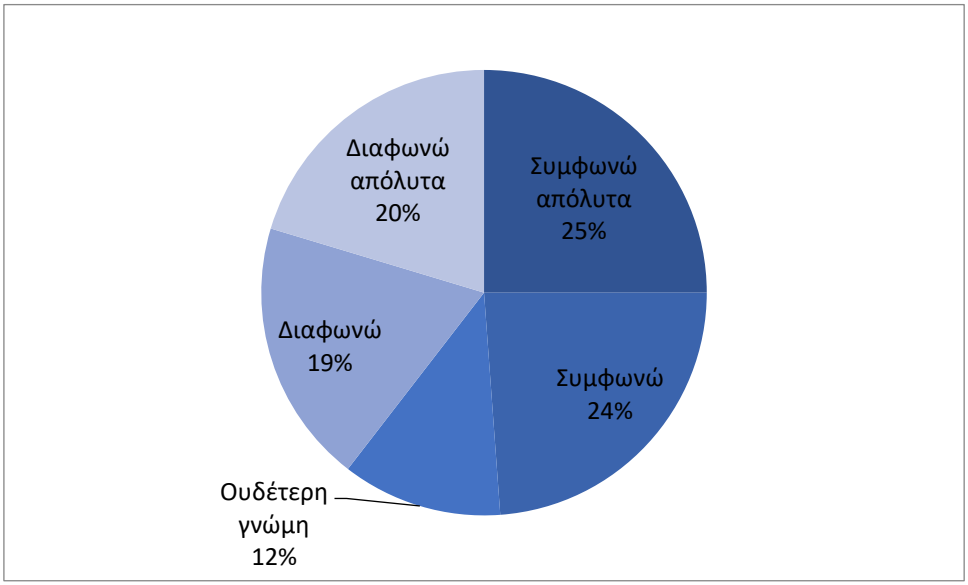

Γράφημα 15 - Εφαρμογή αξιολόγησης

Οι όποιες βελτιώσεις γίνουν στα προγράμματα σπουδών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θα μπορούσαν να γίνουν με αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης πιστεύει το 48% (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ) ενώ το 44% διαφωνεί με αυτή την πρόταση (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Μόλις το 8% κρατά μια ουδέτερη στάση.

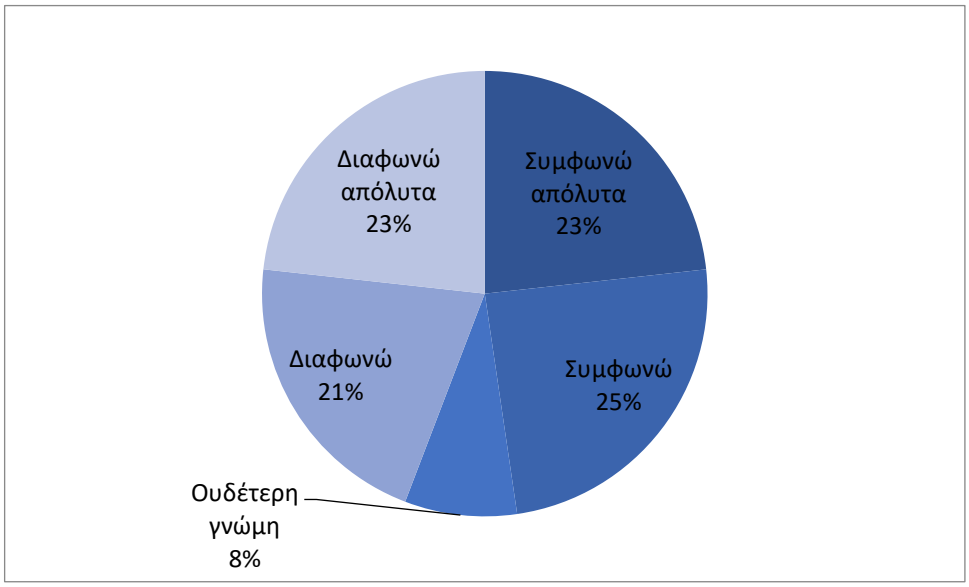

Γράφημα 16 - Αξιολόγηση και αναλυτικά προγράμματα σπουδών

Το 49% διαφωνεί (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) με το να χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης για μεγάλες αλλαγές στο

εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ το 41% συμφωνεί (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ). Το 10% δεν εκφράζει τη γνώμη του.

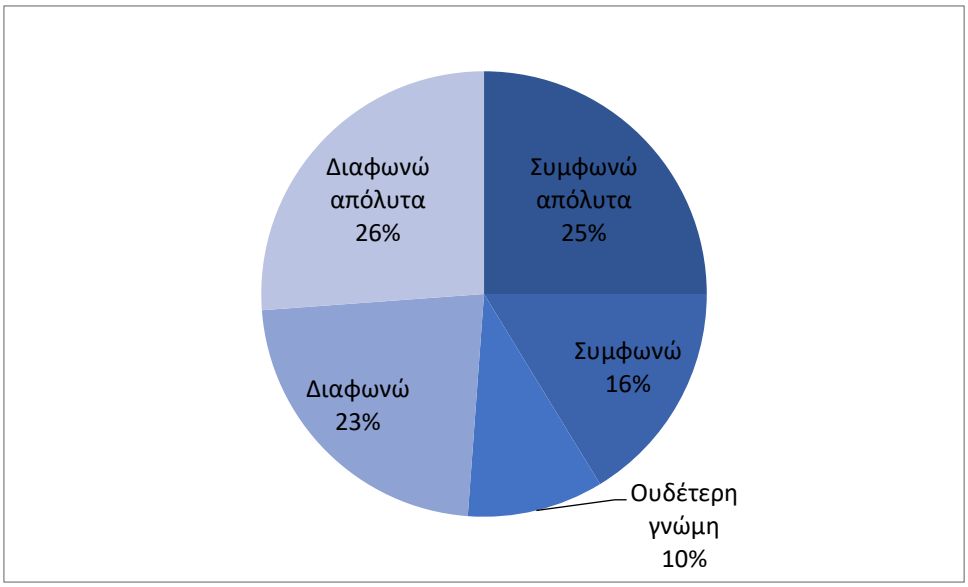

Γράφημα 17 - Αξιολόγηση και προτεραιότητες του εκπαιδευτικού συστήματος

Τέλος 88 εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι η όλη διαδικασία της αξιολόγησης τους προκαλεί άγχος και αγωνιά, προβληματισμό δήλωσαν 47 εκπαιδευτικοί και 37 δήλωσαν ένα αίσθημα ικανοποίησης για την επερχόμενη αξιολόγηση.

Γράφημα 18 -

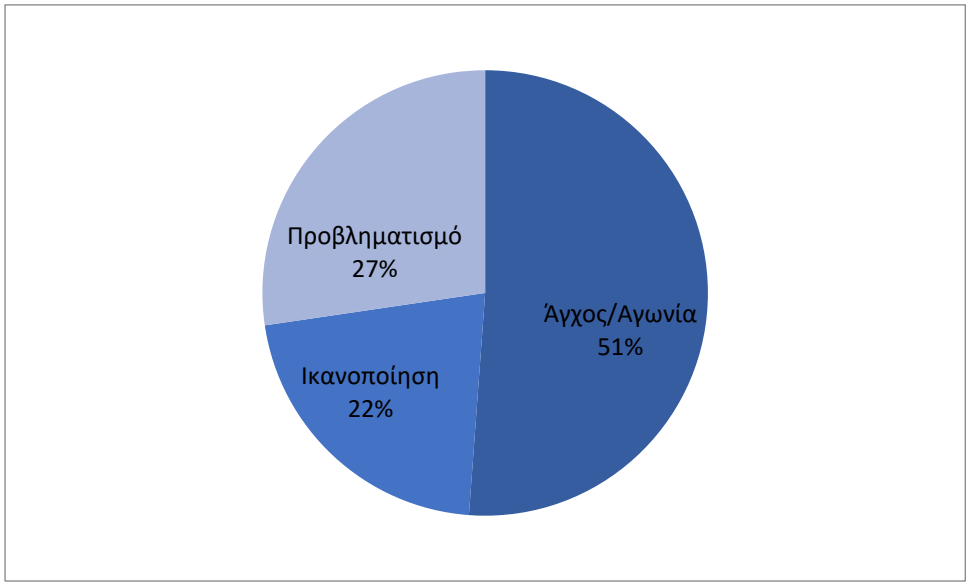

Συναισθήματα που προκαλεί η αξιολόγηση

4.3 Ενότητα 3η – Απόψεις των εκπαιδευτικών για τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης και τον διευθυντή της σχολικής μονάδας

Οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης είναι απαραίτητο να έχει προγενέστερη εμπειρία πάνω στην αξιολόγηση σε ποσοστό 60% (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), με το 31% να δηλώνει ότι δεν είναι απαραίτητο (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) και ένα ποσοστό 9% να μην εκφράζει την άποψη του.

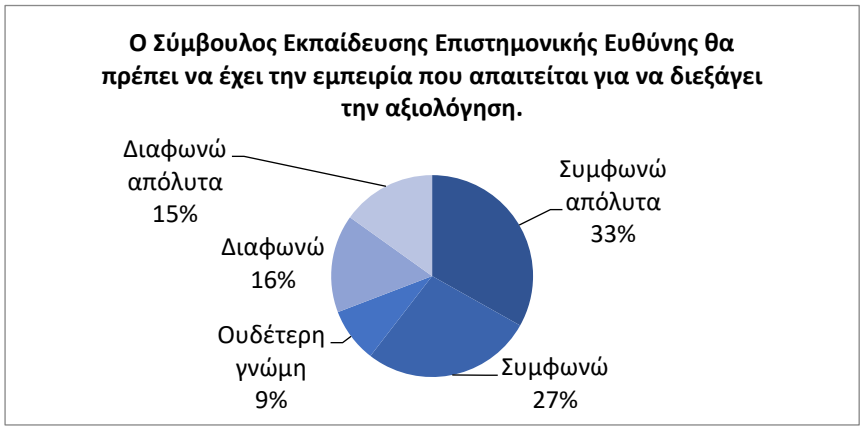

Γράφημα 19 - Αξιολόγηση και ο ΣΕΕΕ

Επίσης δηλώνουν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης είναι απαραίτητο να έχει και τις κατάλληλες γνώσεις για να υλοποιήσει την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε ποσοστό 63% (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), ενώ μόνο το 29% διαφώνησε με αυτό (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Το 8% δεν πήρε θέση στο ζήτημα αυτό.

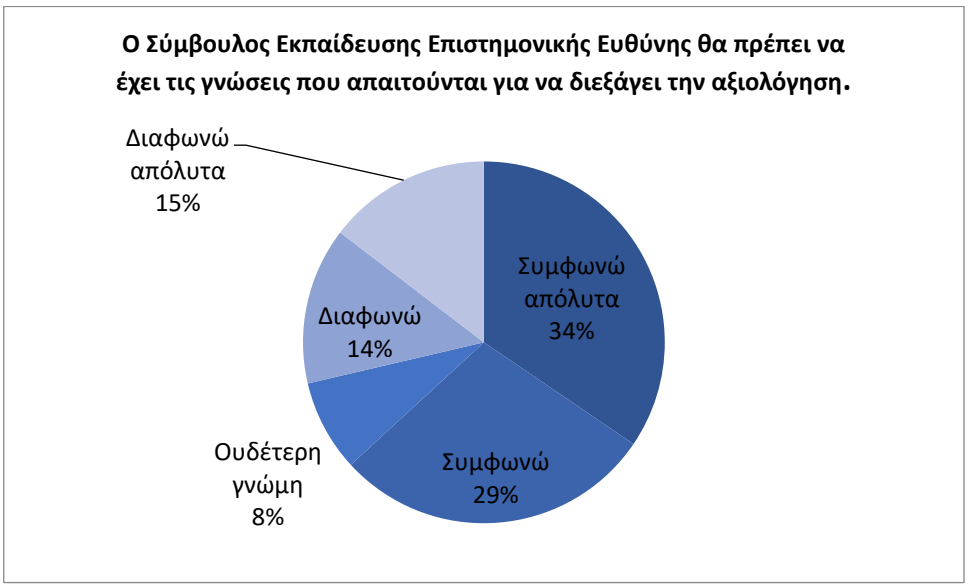

Γράφημα 20 - Αξιολόγηση και ο Συμβ. Εκπαιδ, Επιστ. Ευθύνης

Επίσης σε ποσοστό 65% πιστεύουν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί σε ζητήματα αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), ενώ το 28% πιστεύει ότι αυτό δεν είναι

απαραίτητο (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Το 7% δεν δήλωσε ξεκάθαρα τη γνώμη του.

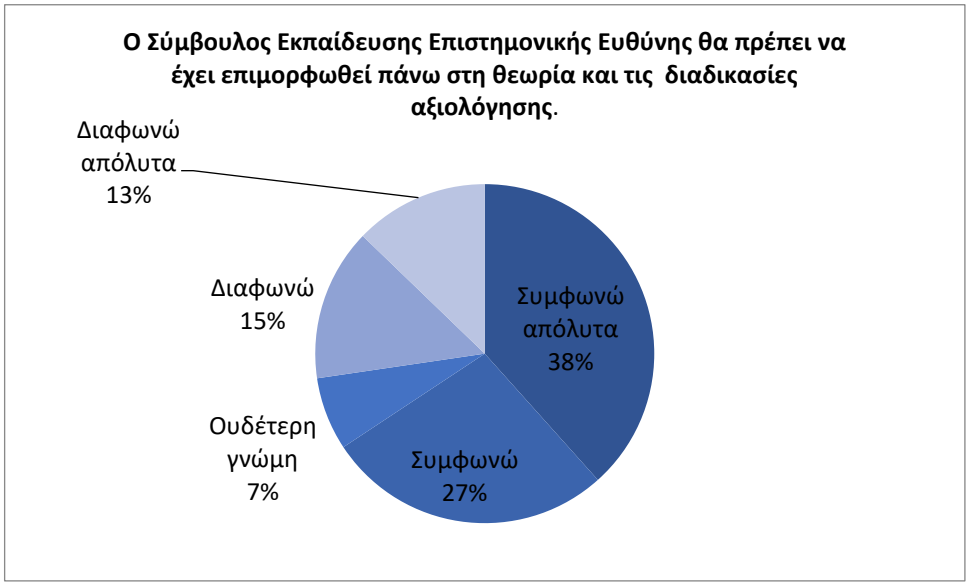

Γράφημα 21 - Αξιολόγηση και ο ΣΕΕΕ

Επίσης οι ερωτώμενοι δήλωσαν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να έχει την ευχέρεια να προσμετρήσει και άλλους παράγοντες στην αξιολόγηση του σε ποσοστό 59% (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ) και το 26% διαφώνησε με αυτή την προοπτική (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) με το 15% να μην απαντά και να κρατά μια ουδέτερη στάση.

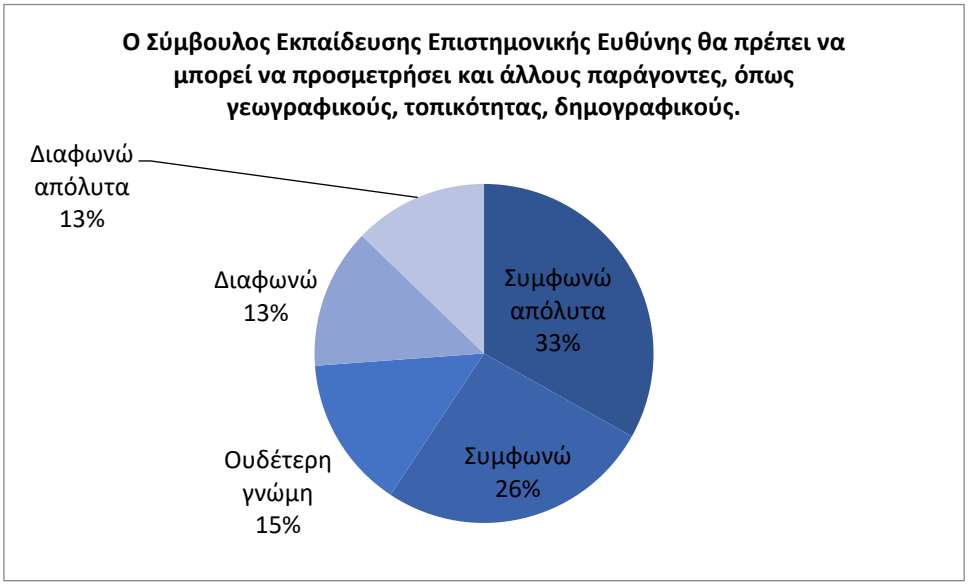

Γράφημα 22 - Αξιολόγηση και ο Συμβ. Εκπαιδ. Επιστ. Ευθύνης

Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να λάβει υπόψη του και τις όποιες ιδιαιτερότητες έχει η κάθε σχολική μονάδα σε ποσοστό 70% (απάντησαν συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), ενώ αντίθετοι με αυτή την άποψη ήταν το 23% που απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ. Τέλος το 7% δεν εξέφρασε άποψη.

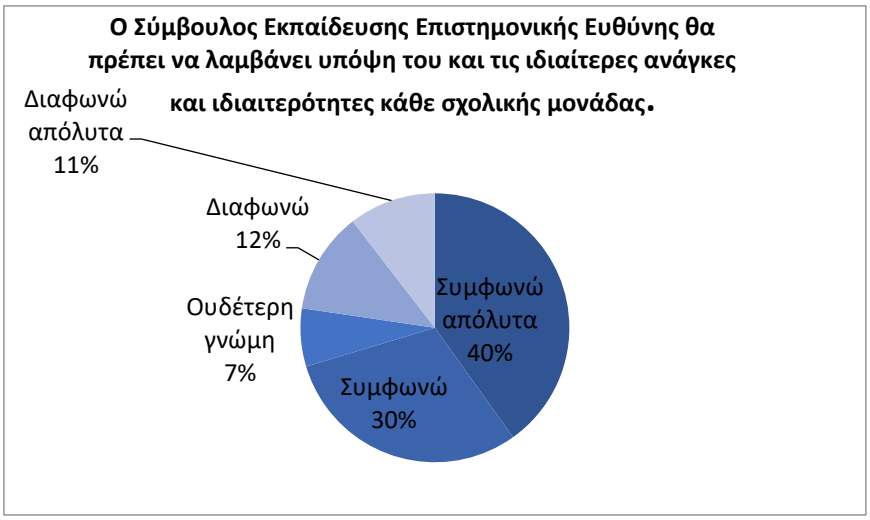

Γράφημα 23 - Αξιολόγηση και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας

Στο ερώτημα αν θα πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο και ο αξιολογητής για την αξιολόγηση που διενεργεί το 72% απάντησε θετικά (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ) και το 20% απάντησε αρνητικά (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Μόνο το 8% των ερωτώμενων δεν εξέφρασε τη γνώμη του.

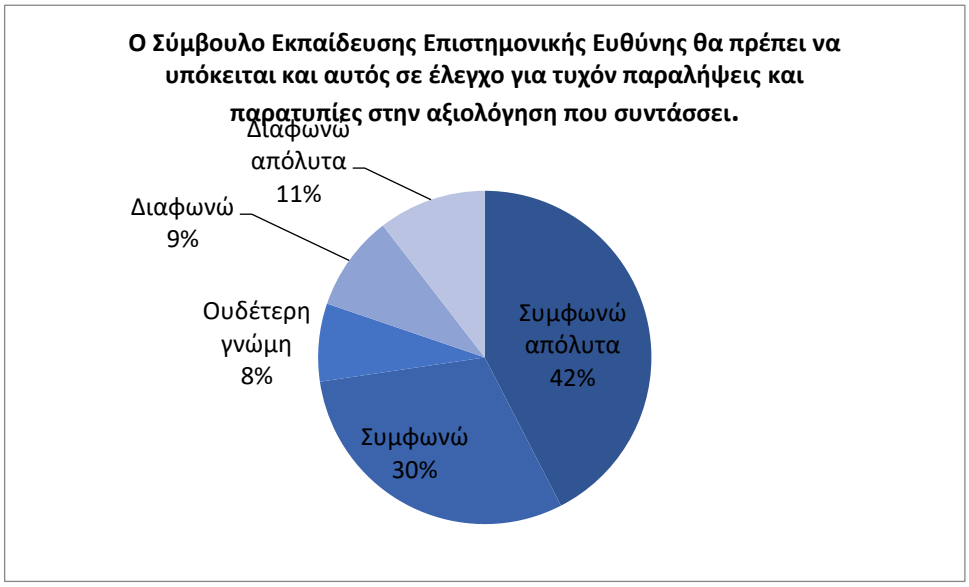

Γράφημα 24 - Ο έλεγχος του Συμβ. Εκπαιδ. Επιστ. Ευθύνης

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών (119/172) δηλαδή ποσοστό 69% δήλωσε ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα ήταν χρήσιμο να υπηρετεί σε

διαφορετική Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης από αυτή την οποία καλείται να διενεργήσει την αξιολόγηση στο εκπαιδευτικό έργο ενώ 53 ερωτώμενοι δήλωσαν ότι κάτι τέτοιο δεν το θεωρούν απαραίτητο (31%).

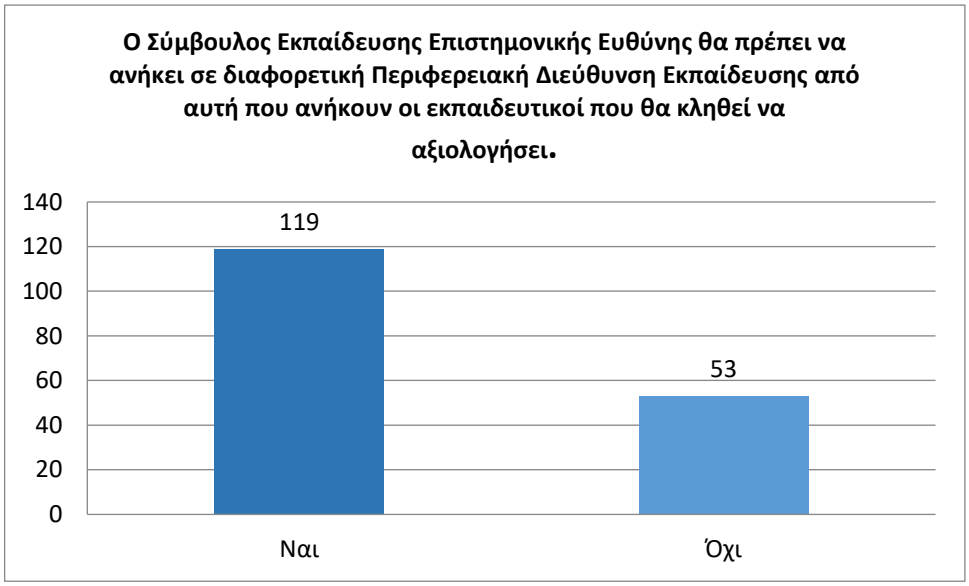

Γράφημα 25 - Περιοχή υπηρέτησης ΣΕΕΕ

Οι εκπαιδευτικοί επίσης δήλωσαν σε ποσοστό 62% ότι ο/η διευθυντής/τρια της σχολικής μονάδας θα πρέπει να μπορεί να τους υποστηρίξει κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τους (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), ενώ το 30% των ερωτώμενων δήλωσε ότι κάτι τέτοιο δεν το θεωρούν απαραίτητο (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ). Το 8% δεν απάντησε ξεκάθαρα στο ζήτημα αυτό.

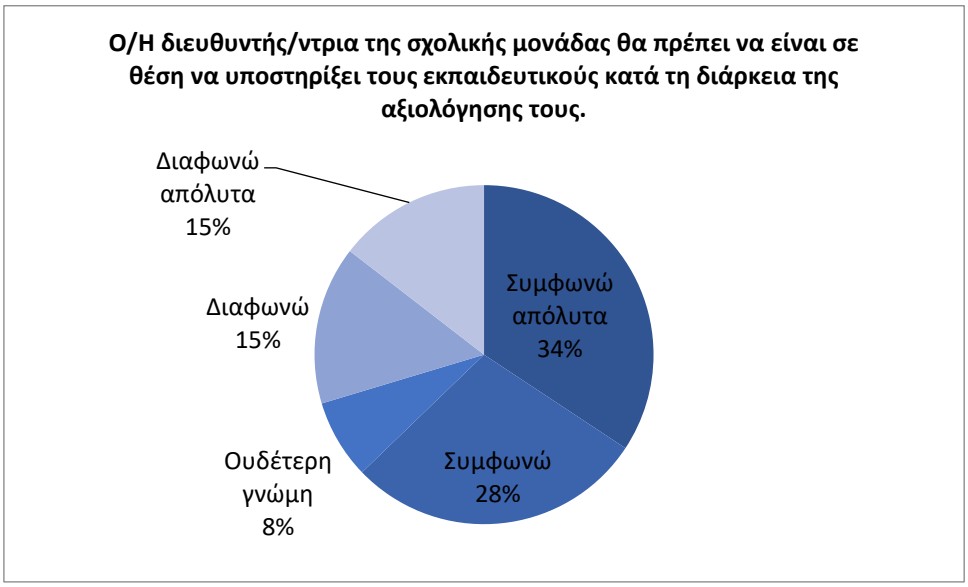

Γράφημα 26 - Αξιολόγηση διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας

Στο ερώτημα οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην ερευνά να αναφέρουν ένα χαρακτηριστικό που είναι απαραίτητο να έχει ο/η διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας είπαν:

- 26% να μπορεί να συνεργαστεί μαζί τους
- 22% να είναι αλληλέγγυος/α απέναντι τους
- 20% να είναι σε θέση να τους καθοδηγήσει
- 16% να είναι σε θέση να τους συμβουλέψει
- 16% να έχει ηγετικές ικανότητες

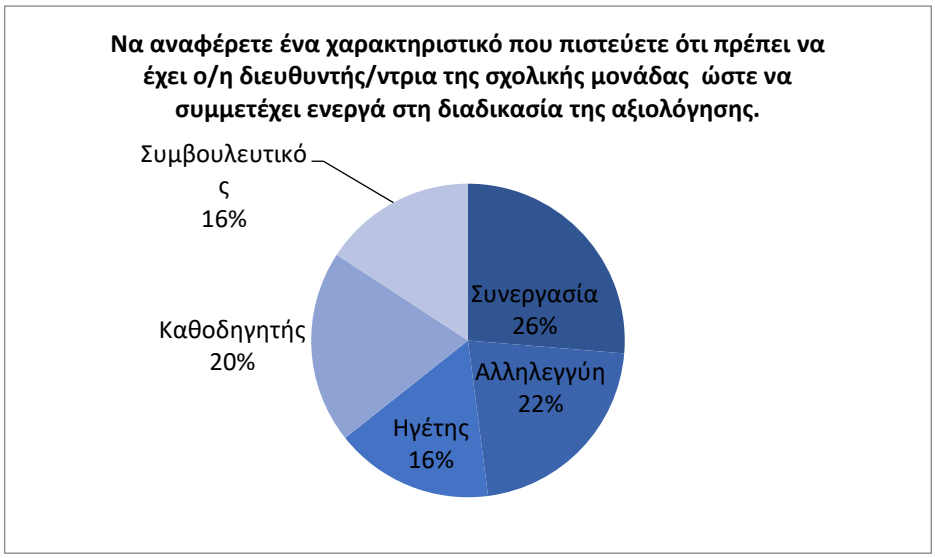

Γράφημα 27- Χαρακτηρισμός διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας

Τέλος στο ερώτημα αν ο διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας πρέπει να έχει επιμορφωθεί σε θέματα που έχουν να κάνουν με την αξιολόγηση, το 64% δήλωσε ότι θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί (απάντησε συμφωνώ απόλυτα ή συμφωνώ), το 29% δήλωσε ότι δεν το θεώρει απαραίτητο (απάντησε διαφωνώ απόλυτα ή διαφωνώ) και το 7% δεν δήλωσε την άποψη του.

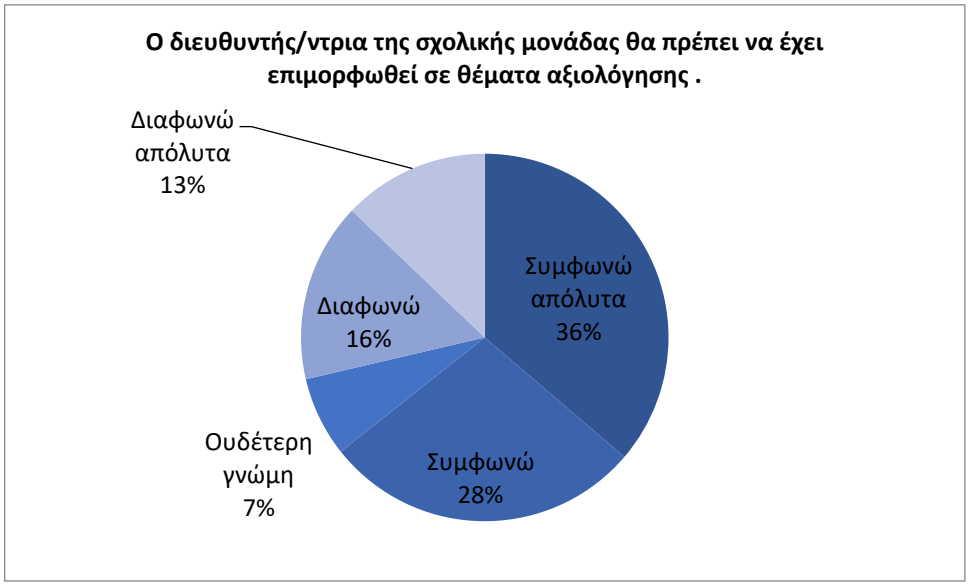

Γράφημα 28 - Επιμόρφωση διευθυντή/τριας σχολικής μονάδας

4.4 Περαιτέρω ανάλυση αποτελεσμάτων

Σε μια βαθύτερη ανάλυση των αποτελεσμάτων, από τους 60 μόνιμους εκπαιδευτικούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο οι 41 θεωρούν ότι δεν πρέπει να συνδέεται η αξιολόγηση με την μισθολογική τους εξέλιξη. Έξι (6) δεν εξέφρασαν την άποψη τους ενώ 13 απάντησαν ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποιου είδους σύνδεση.

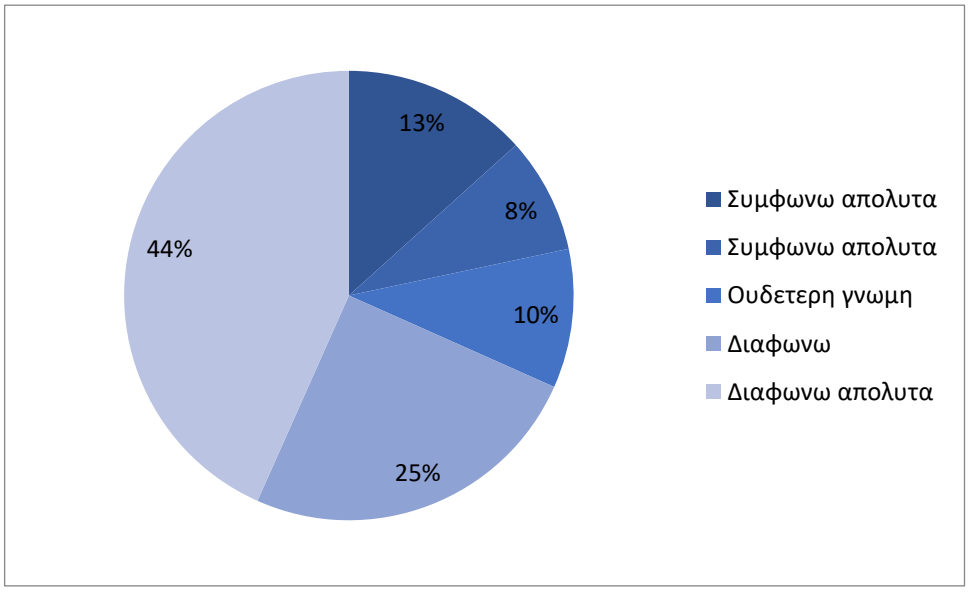

Γράφημα 29 - Αξιολόγηση και σύνδεση με την μισθολογική εξέλιξη - Η άποψη των εκπαιδευτικών με μόνιμη σχέση εργασίας

Από τους 60 μόνιμους εκπαιδευτικούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο οι 41 θεωρούν ότι δεν πρέπει να συνδέεται η αξιολόγηση με την μισθολογική τους εξέλιξη. Έξι

(6) δεν εξέφρασαν την άποψη τους ενώ 13 απάντησαν ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποιου είδους σύνδεση.

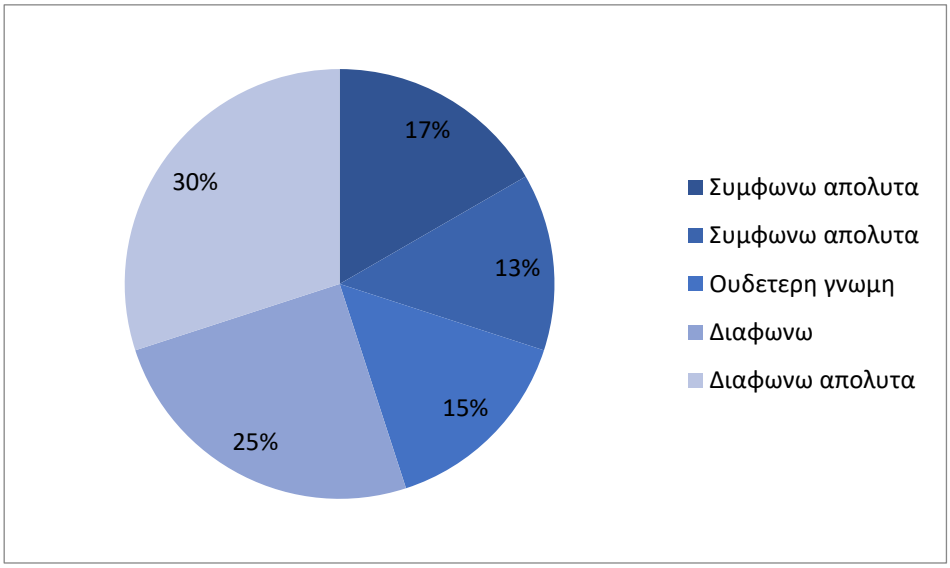

Γράφημα 30 - Αξιολόγηση και σύνδεση με την επαγγελματική εξέλιξη - Η άποψη των εκπαιδευτικών με μόνιμη σχέση εργασίας

Από τους 112 αναπληρωτές πλήρους ή μειωμένου ωραρίου, το 59% διαφωνεί με την άποψη η αξιολόγηση να έχει επίπτωση στην μισθολογική τους κατάσταση ενώ το 24% συμφωνεί με αυτή τη θέση. Το 16% δεν αποτύπωσε ξεκάθαρα την άποψη του.

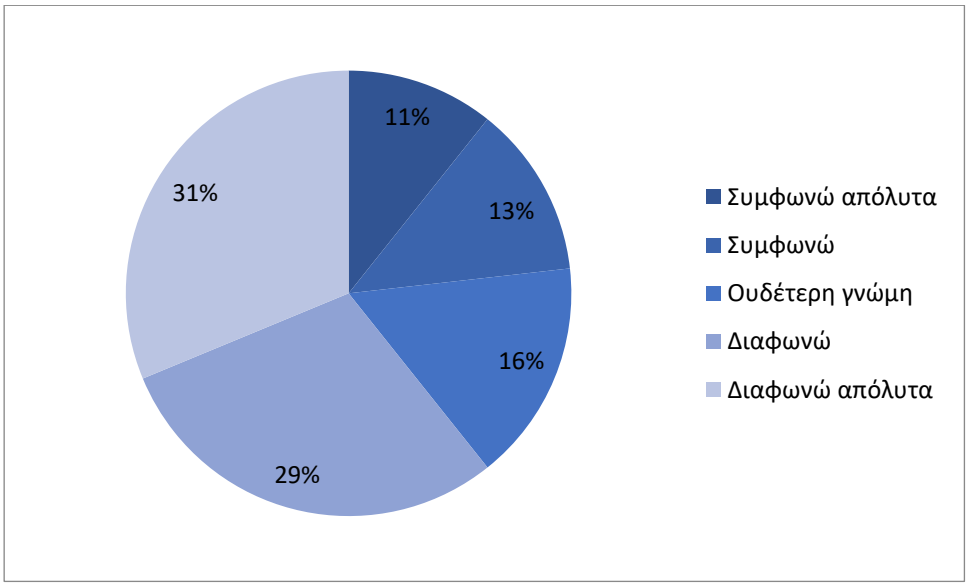

Γράφημα 31 - Σύνδεση της αξιολόγησης με την μισθολογική κατάσταση - Η άποψη των αναπληρωτών εκπαιδευτικών

Επίσης, οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 59% απάντησαν ότι δεν θα ήταν χρήσιμο να συνδεθεί η αξιολόγηση με την επαγγελματική τους εξέλιξη. Το 27%

απάντησε ότι θα έπρεπε να γίνει μια τέτοια σύνδεση ενώ το 16% δεν εξέφρασε καθαρά την άποψη του.

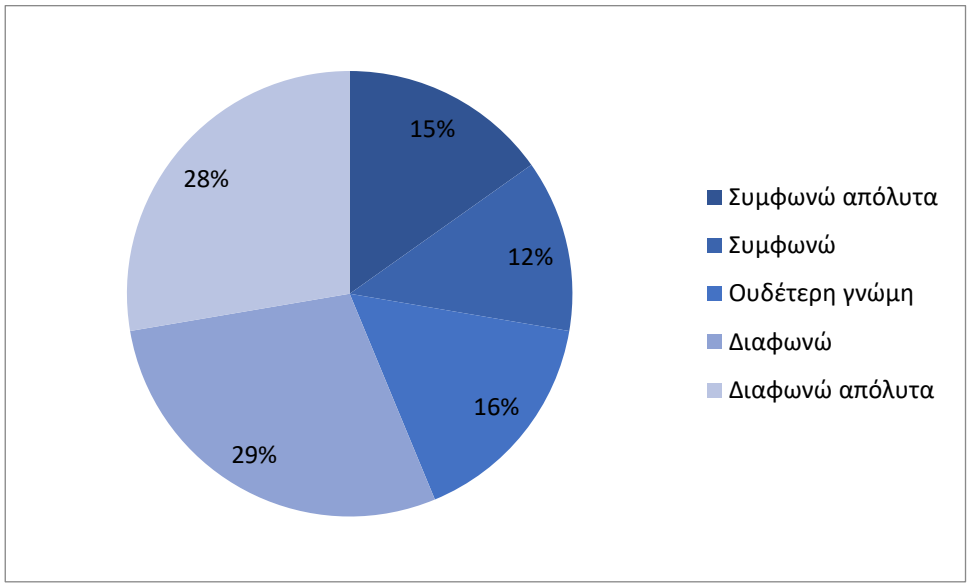

Γράφημα 32 - Σύνδεση της αξιολόγησης με την επαγγελματική εξέλιξη - Η άποψη των αναπληρωτών εκπαιδευτικών

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη των εκπαιδευτικών για το αν πρέπει να κοινοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στο ευρύ κοινό. Από τους 20 εκπαιδευτικούς οι όποιοι είναι 60 ετών και άνω θεωρούν σε ποσοστό 95% ότι δεν πρέπει να κοινοποιούνται ενώ από τους 48 εκπαιδευτικούς οι οποίοι είναι 31-39 ετών απάντησαν σε ποσοστό 35% ότι συμφωνούν να κοινοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Και σε αυτή την ηλικία όμως το 48% θεωρεί ότι δεν πρέπει να κοινοποιούνται τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης στο ευρύ κοινό.

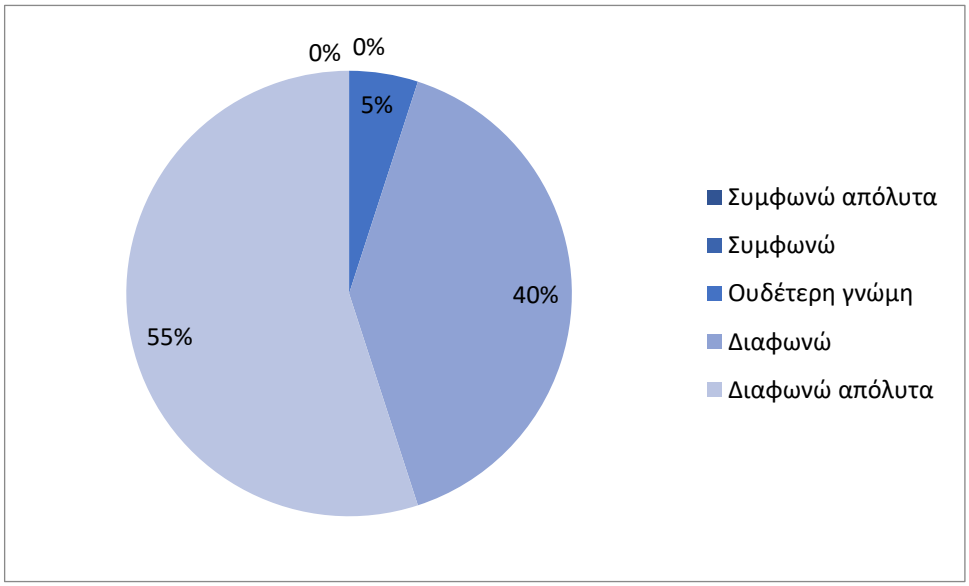

Γράφημα 33 - Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης - Εκπαιδευτικοί 60 ετών και άνω

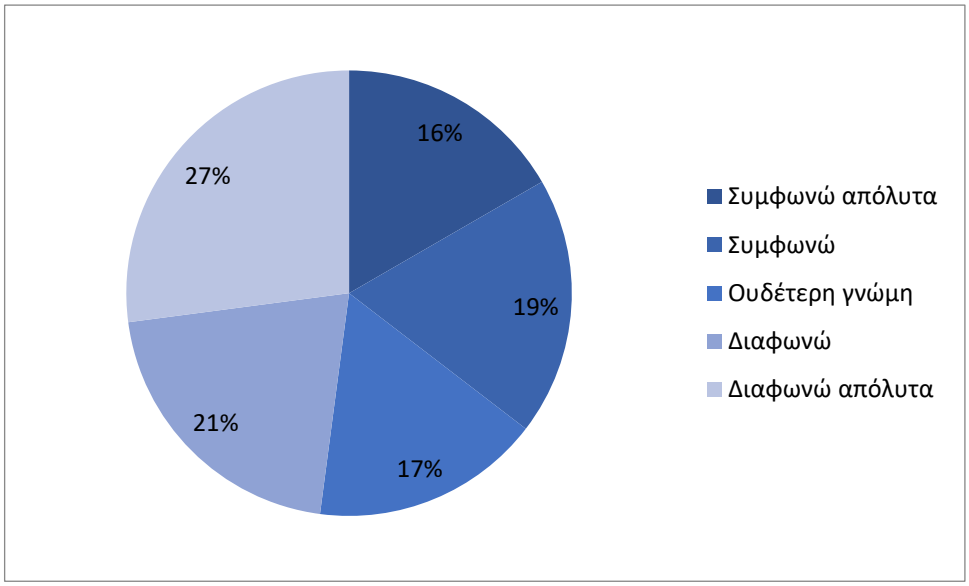

Γράφημα 34 - Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης - Εκπαιδευτικοί 31-39 ετών

Από τους εκατό (100) εκπαιδευτικούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο και ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 31-49 (48 άτομα 31-39 ετών και 52 άτομα 40-49 ετών) οι 42 (ποσοστό 42%) δηλώνουν ότι γενικά η διαδικασία της αξιολόγησης τους προκαλεί άγχος και αγωνιά, 31 (31%) άτομα ανέφεραν ότι νιώθουν προβληματισμένοι ενώ 27 εκπαιδευτικοί (ποσοστό 27%) δηλώνουν ικανοποίηση για το ότι θα εφαρμοστεί η αξιολόγηση.

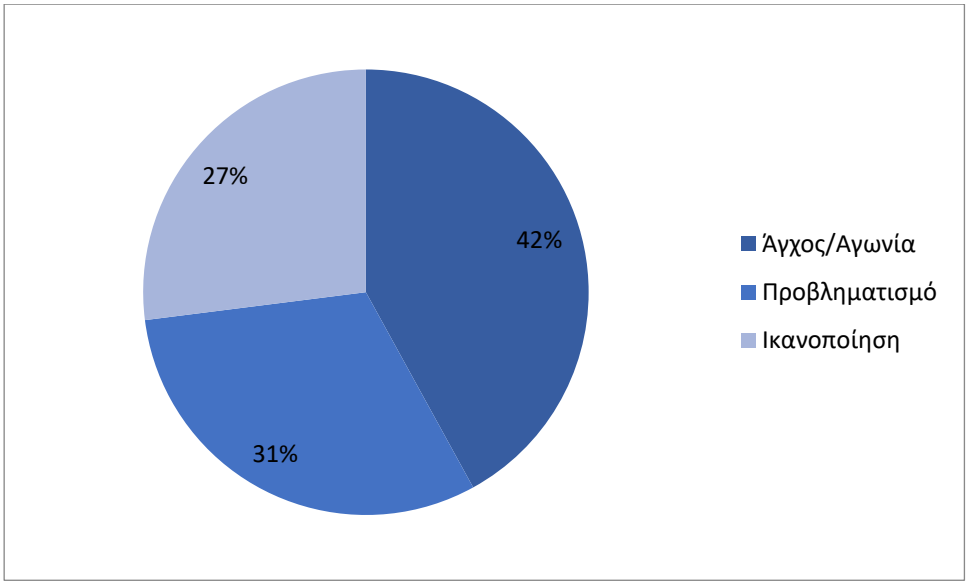

Γράφημα 35 - Συναισθήματα εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαφοροποίηση και η ταύτιση των απαντήσεων στα επιμέρους ερωτήματα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Και τα δυο φύλα έχουν θετική στάση απέναντι στην αξιολόγηση, οι άνδρες σε ποσοστό 76% και οι γυναίκες σε 72%. Αρνητική

στάση διατηρούν το 19% και 21% αντίστοιχα. Ουδέτερη στάση εκφράζουν το 5% των ανδρών και το 7% των γυναικών.

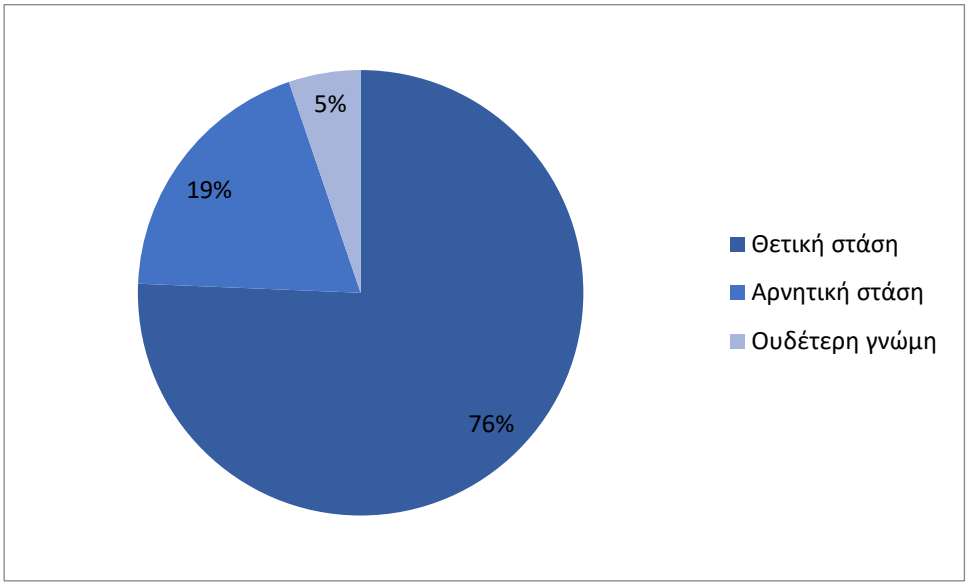

Γράφημα 36 - Η στάση του ανδρικού φύλου απέναντι στην αξιολόγηση

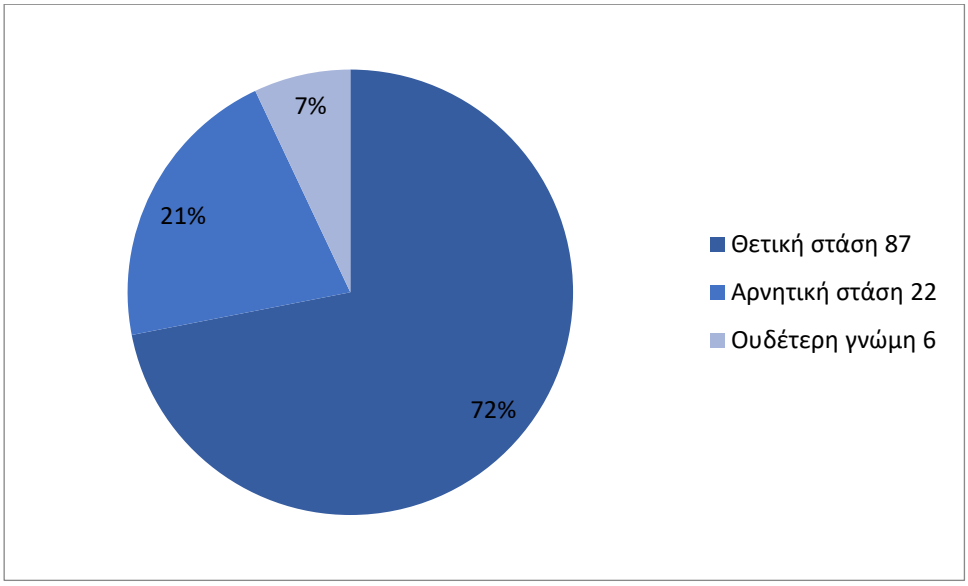

Γράφημα 37- Η στάση του γυναικείου φύλου απέναντι στην αξιολόγηση

Επίσης οι απόψεις των δυο φύλων συγκλίνουν ως προς το ερώτημα αν με την αξιολόγηση θα μπορέσουν να αποκαλυφθούν οι πραγματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών. Το 68% των ανδρών και το 54% των γυναικών διαφωνούν με αυτή την άποψη (απάντησαν διαφωνώ ή διαφωνώ απόλυτα), ενώ το 29% των ανδρών και το 42% των γυναικών συμφωνούν (απάντησαν συμφωνώ ή συμφωνώ απόλυτα). Ουδέτερη γνώμη καταγράφηκε στο 3% και 7% σε άνδρες και γυναίκες αντίστοιχα

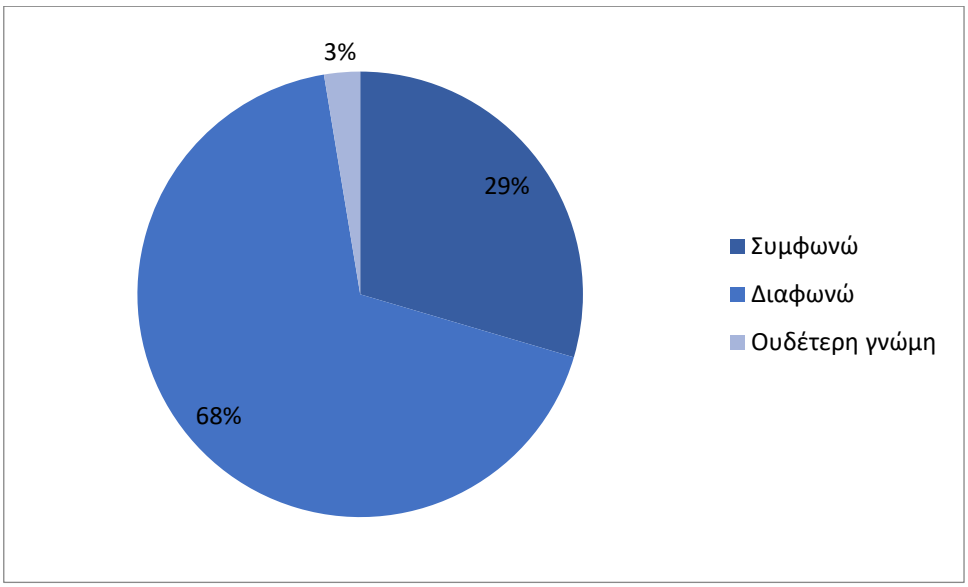

Γράφημα 38 - Οι απαντήσεις των ανδρών για τις ανάγκες τους

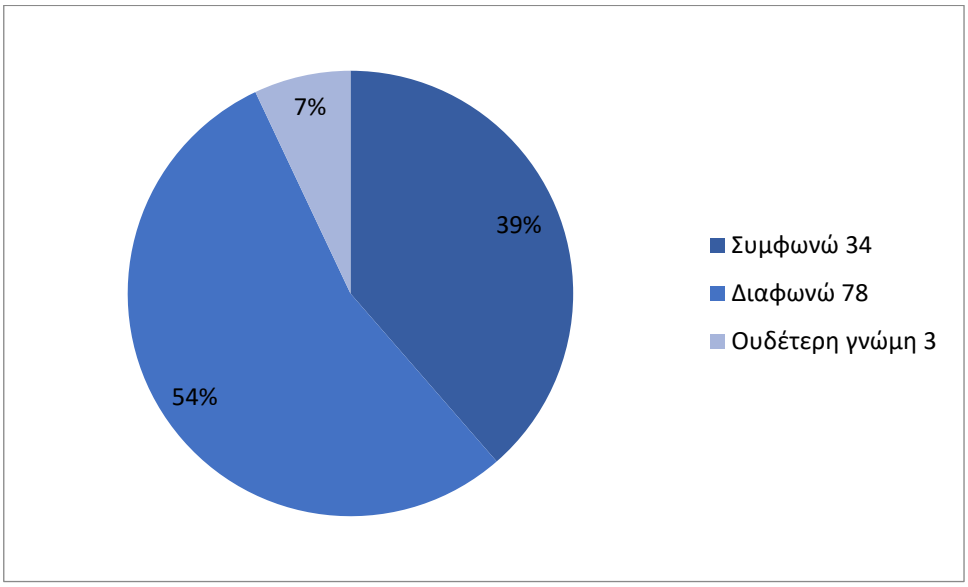

Γράφημα 39 - Οι απαντήσεις των γυναικών για τις ανάγκες τους

.

Τέλος στο ερώτημα αν ο αξιολογητής θα πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο οι άνδρες απάντησαν σε ποσοστό 68% ότι συμφωνούν, 23% ότι διαφωνούν με αυτή τη θέση και το 9% δεν εξέφρασε κάποια άποψη. Στις γυναίκες το 65% δήλωσε ότι συμφωνεί με αυτό, το 19% ότι διαφωνεί, ενώ το 16% δεν εξέφρασε καθαρά την άποψη του.

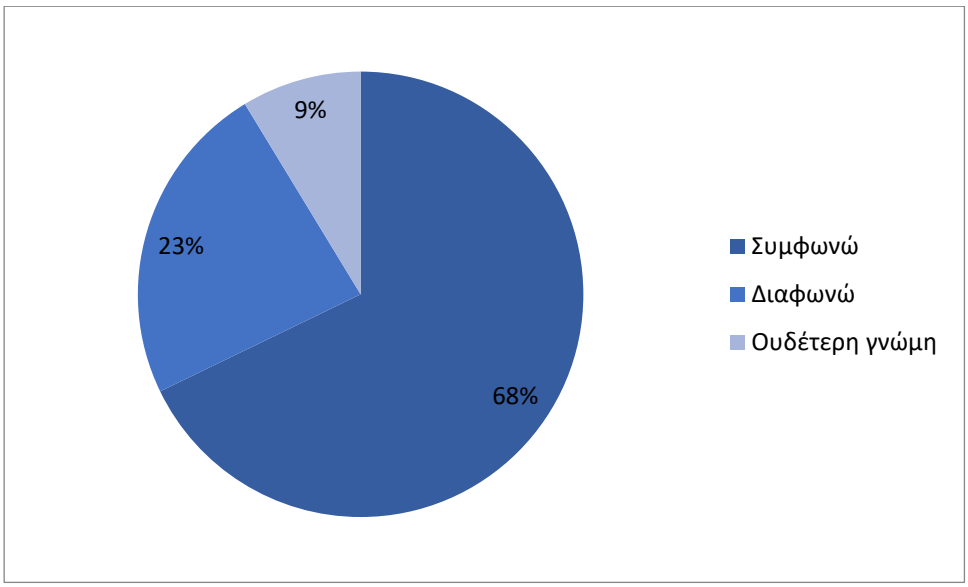

Γράφημα 40 - Έλεγχος του αξιολογητή. Η άποψη των ανδρών

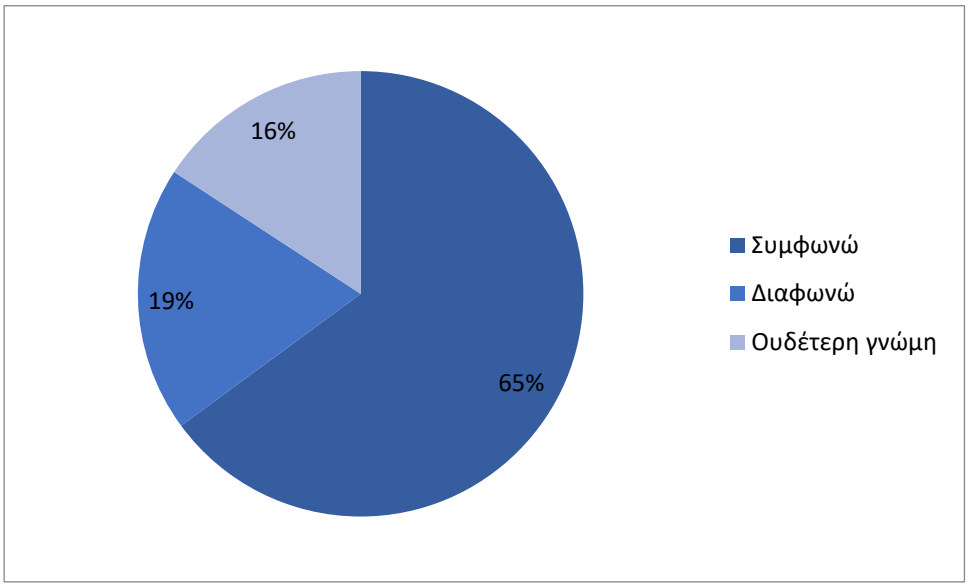

Γράφημα 41 - Έλεγχος του αξιολογητή. Η άποψη των γυναικών

Κεφάλαιο 5 - Συζήτηση αποτελεσμάτων

Στην έρευνα που διενεργήθηκε πήραν μέρος 172 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων. Το ερωτηματολόγιο που τους διανεμήθηκε απαντήθηκε από 115 γυναίκες και 57 άνδρες. Υπήρχε μια μεγάλη ηλικιακή γκάμα των ερωτώμενων, η πλειοψηφία των οποίων ήταν από 31 έως 49 ετών (59%) με το δείγμα να είναι πιο μικρό σε μικρές (έως 30 ετών) αλλά και σε πιο μεγάλες ηλικίες (άνω των 60 ετών). Η πλειοψηφία των ερωτώμενων είχαν πλήρες ωράριο σε και υπηρετούσαν σε μια (1) ή δυο (2) σχολικές μονάδες. Είχαν ένα υψηλό επίπεδο προσόντων αφού πάνω από το 50% είχαν έναν (1) τουλάχιστον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, έχοντας αρκετά μεγάλη εμπειρία στο χώρο της εκπαίδευσης μιας και η πλειοψηφία είχε από 6 χρόνια και πάνω υπηρεσία. Τέλος το δείγμα υπηρετούσε σε σχολικές μονάδες των Βορείων Προαστίων και της Ανατολικής Αττικής με όποιον περιορισμό συνεπάγεται αυτό για τα ευρήματα της εργασίας.

Από την ανάλυση των απαντήσεων φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μια θετική στάση απέναντι στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και μάλιστα θεωρούν ότι θα πρέπει να εφαρμόζεται περιοδικά όπως αναφέρεται και στο νέο θεσμικό πλαίσιο. Όμως φαίνεται να είναι διχασμένοι ως προς το αν η αξιολόγηση που θα εφαρμοστεί θα είναι αξιοκρατική και αδιάβλητη. Αρνητική γνώμη έχουν για το αν η αξιολόγηση θα συμβάλλει στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους στη σχολική μονάδα. Επίσης αρνητική γνώμη, και μάλιστα σε μεγάλο ποσοστό, έχουν για τη σύνδεση που ίσως να έχει στο μέλλον η αξιολόγηση τους με την επαγγελματική και μισθολογική τους εξέλιξη.

Διαφωνούν σε μεγάλο βαθμό για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και θεωρούν ότι δεν είναι η αξιολόγηση ο τρόπος να αντιμετωπιστούν οι χρόνιες παθογένειες του εκπαιδευτικού έργου, όπως και να καταγράψει τις ελλείψεις των προσόντων τους. Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων συμφωνεί ότι η αξιολόγηση είναι απαραίτητο να έχει καθαρά αναπτυξιακό χαρακτήρα και όχι τιμωρητικό και πιστεύουν ότι μπορεί να αποκαλύψει τις πραγματικές ανάγκες τους για την καλύτερη εκτέλεση του εκπαιδευτικού τους έργου.

Η μεγάλη πλειοψηφία θεωρεί ότι αν εφαρμοστεί η αξιολόγηση για πρώτη φορά θα μπορέσει να υπάρξει μια συνέχεια και να δημιουργηθεί στον εκπαιδευτικό κόσμο μια κουλτούρα αξιολόγησης και για το λόγο αυτό θεωρεί ότι ένα χρονικό διάστημα των δυο (2) ετών θα ήταν χρήσιμο να εφαρμόζεται.

Οι ερωτώμενοι φαίνεται να είναι διχασμένοι ως προς τη χρήση της αξιολόγηση τους για αλλαγή στα προγράμματα σπουδών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση, ενώ η μεγάλη πλειοψηφία άπαντα αρνητικά στο να υπάρξουν μεγάλες αλλαγές στις προτεραιότητες του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.

Τέλος η όλη διαδικασία της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, έτσι όπως την έχουν διαβάσει μέσα από τον δημοσιευμένο νόμο αλλά έχοντας και την εμπειρία των προσπαθειών που έγιναν κατά το παρελθόν, τους δημιουργεί κυρίως άγχος, αγωνιά και τους γεννά προβληματισμούς ως προς τον τρόπο εφαρμογής της. Σε ένα πιο μικρό ποσοστό προκαλεί ικανοποίηση η επερχόμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου

Οι ερωτώμενοι σε ένα μεγάλο ποσοστό πιστεύουν ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να έχει την ανάλογη εμπειρία, τις απαραίτητες γνώσεις και να έχει επιμορφωθεί σε θέματα αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου ώστε να διεξάγει την αξιολόγηση. Επιπλέον η πλειοψηφία των ερωτώμενων πιστεύει ότι ο αξιολογητής (Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης) θα πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο ώστε να ελεγχθεί και αυτός με τη σειρά του για τυχόν παραλήψεις ή παρατυπίες που έγιναν στην αξιολόγηση που συνέταξε. Τέλος σε μεγάλο ποσοστό πιστεύουν ότι ο αξιολογητής (Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης) θα πρέπει να υπηρετεί σε διαφορετική Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης από αυτήν στην οποία καλείται να διεξάγει την αξιολόγηση.

Επίσης πιστεύουν ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και επιπλέον παράγοντες (όπως γεωγραφικοί, δημογραφικοί κ.α.) και να μην εφαρμοστεί μια οριζόντια αξιολόγηση που δεν λαμβάνει υπόψη της και τις ξεχωριστές ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε σχολικής μονάδας

Τέλος πιστεύουν ότι ο διευθυντής/τρια της σχολικής μονάδας θα πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τους και να έχει επιμορφωθεί και αυτός/η όπως και ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης σε θέματα αξιολόγησης. Επιπλέον περιμένουν από τον διευθυντή/τρια της σχολικής μονάδας που είναι ο άμεσος προϊστάμενος τους να τους καθοδηγήσει, υποστηρίξει, συμβουλέψει και να συνεργαστεί μαζί τους κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.

Οι προγενέστερες έρευνες που έχουν διεξαχθεί έχουν καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών πάνω στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και μπορούμε να διακρίνουμε ομοιότητες και διαφορές με την έρευνα που παρουσιάζεται στην παρούσα μεταπτυχιακή εργασία.

Σε παλαιότερες έρευνες φαίνεται οι εκπαιδευτικοί να τους διακατέχει μεγάλη ανησυχία για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και τον τρόπο που θα εφαρμοστεί.

Αυτό είναι κάτι που το συμπεραίνουμε και στην παρούσα εργασία. Αναδεικνύεται ο προβληματισμός τους για την εφαρμογή της αξιολόγησης και πιο συγκεκριμένα για τα πρόσωπα που θα την διεξάγουν (Σύμβουλος Εκπαίδευσης διευθυντής κ.α.) τη διαδικασία που θα επακολουθήσουν και τις επιπτώσεις που θα έχει στο εργασιακό τους μέλλον αυτή (Κάμου, 2017).

Ακόμα, προγενέστερες έρευνες έχουν δείξει ότι οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν να διενεργηθεί η αξιολόγηση με αξιολογητές που να γνωρίζουν την σχολική πραγματικότητα και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες γίνεται η διδασκαλία. Είναι θετικοί λοιπόν απέναντι στην εσωτερική αξιολόγηση που πιστεύουν ότι θα αναδείξει τις καλές παιδαγωγικές πρακτικές και το παιδαγωγικό τους έργο. Η παρούσα εργασία η αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου που εξετάζει είναι εκ των πραγμάτων εσωτερική αξιολόγηση αφού αυτό ορίζει η νομοθεσία, όμως οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι δεν θα μπορέσει να αναδείξει τις ελλείψεις στην εκτέλεση του παιδαγωγικού έργου, ούτε να αναδείξει τις βέλτιστες παιδαγωγικές πρακτικές. Πιστεύουν ότι θα έπρεπε να είχε έναν αναπτυξιακό χαρακτήρα που όμως τελικά θεωρούν ότι δεν έχει και προετοιμάζει το έδαφος για μια μελλοντική πιο σκληρή και τιμωρητική αξιολόγηση (Τσέμπα, 2015).

Η ερευνητική εργασία είναι σύμφωνη με παλαιότερες εργασίες οι οποίες διαπιστώνουν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν σωστό να υπάρχει αρνητική επίπτωση στην επαγγελματική τους ή την μισθολογική τους εξέλιξη που θα βασίζεται στα αποτελέσματα της αξιολόγηση τους. Εξαίρεση αποτελεί ερευνητική εργασία που είχε ως δείγμα καθηγητές Πληροφορικής (Κολοκοτρώνη ,2015), οι οποίοι απάντησαν ότι θα ήταν χρήσιμο να συνδεθεί η αξιολόγηση τους με την υπηρεσιακή και μισθολογική τους κατάσταση, διαφωνώντας όμως με την προοπτική η αξιολόγηση να οδηγεί σε κάποιου είδους διαθεσιμότητα ή απόλυση. Στο σύνολο τους οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν στον εποικοδομητικό χαρακτήρα που πρέπει να έχει η αξιολόγηση και στην σωστή ανατροφοδότηση από τους αξιολογητές με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων να μην κοινοποιούνται στο ευρύ κοινό αλλά να παραμένουν για ανάλυση και επεξεργασία στα όρια της σχολικής μονάδας και φυσικά στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας.

Σε ένα ακόμα σημείο που υπάρχει σύγκλυση απόψεων με παλιότερες έρευνες είναι στο θέμα των αξιολογητών του εκπαιδευτικού έργου ο οποίος είναι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης ή ο Σχολικός Σύμβουλος και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας. Οι ερωτώμενοι εκπαιδευτικοί σε όλες τις έρευνες πιστεύουν ότι οι αξιολογητές είναι απαραίτητο να έχουν τις κατάλληλες γνώσεις και την απαιτούμενη εμπειρία πάνω σε ζητήματα αξιολόγησης ώστε να την διεξάγουν. Επίσης θεωρούν ότι θα πρέπει να έχουν επιμορφωθεί σε θέματα αξιολόγησης η οποία ακολουθεί μια επιστημονική

μέθοδο για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων και δεν θα πρέπει να εφαρμοστεί με λανθασμένο τρόπο που θα εξάγει μη έγκυρα αποτελέσματα (Μπόζα, 2017).

Συμπεραίνουμε ότι τόσο οι παλαιότερες όσο και η παρούσα ερευνητική εργασία καταγράφουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών με εγκυρότητα και επισημαίνουν ότι στο γενικό ζητούμενο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου οι εκπαιδευτικοί είναι θετικοί για την διεξαγωγή της αρκεί όμως να γίνει με υπεύθυνο τρόπο, από αξιολογητές που είναι γνώστες της μεθόδου της αξιολόγησης και του τρόπου σωστής εφαρμογής της ώστε να αναδεικνύονται τα αποτελέσματα της στη σωστή τους διάσταση.

Οι έρευνες που έχουν γίνει στο εξωτερικό πάνω σε θέματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου έχουν καταγράψει περίπου τους ίδιους προβληματισμούς και απόψεις των εκπαιδευτικών με αυτές που έχουν γίνει στη χώρα μας. Οι έρευνες του Atkins (1996) και του Donalson (2012) καταγράφουν την θετική στάση που έχουν απέναντι στην αξιολόγηση, στην οποία όμως θα ήθελαν να έχουν συμπεριληφθεί σε αυτήν και οι προτάσεις τους ώστε να είναι πιο ουσιαστική. Δεν την περιγράφουν ως απόλυτα αξιοκρατική έχοντας επιφυλάξεις ως προς την αποτελεσματικότητα της και πιστεύουν ότι δεν πρέπει να έχει κάποια σύνδεση με την μισθολογική τους και επαγγελματικής τους εξέλιξη. Τέλος επισημαίνουν ότι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου δεν έχει την απαραίτητη ευελιξία ώστε να συμπεριλάβει και να αποτιμήσει τις διαφορές που έχουν μεταξύ τους οι σχολικές μονάδες. Για το λόγο αυτό πιστεύουν ότι δεν την χαρακτηρίζει η δικαιοσύνη αφού δεν λαμβάνει υπόψη της τις ιδιαιτερότητες κάθε σχολικής μονάδας ξεχωριστά.

Η παρούσα ερευνητική εργασία καταλήγει σε παρόμοια συμπεράσματα. Οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν να εφαρμοστεί η αξιολόγηση αλλά επιφυλάσσονται ως προς την το βαθμό αντικειμενικότητας και αξιοκρατία της και δεν επιθυμούν να συνδέεται με άλλους παράγοντες (μισθολογικούς, επαγγελματικής εξέλιξης κ.α.) πέρα από παιδαγωγικούς. Τέλος επισημαίνουν ότι θα έπρεπε να υπάρχει πρόβλεψη να προσμετρηθούν οι ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας και ανάγκες της κάθε σχολικής μονάδας.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία γίνεται επιπλέον μια συνδυαστική επεξεργασία των δεδομένων από την οποία εξάγονται ενδιαφέροντα στοιχεία. Μόνιμοι και αναπληρωτές εκπαιδευτικοί σε μεγάλο ποσοστό (59% και 55% αντίστοιχα) θεωρούν ότι δεν πρέπει να συνδέεται με την μισθολογική τους κατάσταση η αξιολόγηση, ενώ σε ποσοστό πάνω από 60% και μόνιμοι και αναπληρωτές εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι δεν πρέπει να συνδέεται ούτε με την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Μεγάλη απόκλιση έχουν οι απόψεις των εκπαιδευτικών διαφορετικής ηλικίας για το αν πρέπει να κοινοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στο ευρύ κοινό. Από τη μια μεριά η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών ηλικίας άνω των 60 ετών (55%) δήλωσαν ότι διαφωνούν απόλυτα με ένα τέτοιο ενδεχόμενο και κανείς δεν δήλωσε ότι συμφωνεί με αυτό (0%). Από την άλλη οι εκπαιδευτικοί της ηλικιακής ομάδας 31-39 μόλις σε ποσοστό 27% δήλωσαν ότι διαφωνούν απόλυτα και 16% ότι συμφωνούν απόλυτα με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η ηλικιακή ομάδα 31-49 ετών η οποία θεωρείται και η πιο δραστήρια και αποδοτική ομάδα αναφέρει ότι γενικά το πλαίσιο της αξιολόγησης τους δημιουργεί άγχος και μεγάλο προβληματισμό ενώ μόλις και μετά βίας το 1/3 των ερωτηθέντων εκφράζει την ικανοποίηση του για την επικείμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Τέλος στην ανάλυση των απαντήσεων όπως αυτές κατεγράφησαν από άνδρες και γυναίκες παρατηρούμε ότι οι απόψεις τους συγκλίνουν ως προς τη στάση τους απέναντι στην αξιολόγηση η οποία είναι πολύ θετική. Ακόμα, πιστεύουν ότι η αξιολόγηση δεν είναι ο τρόπος να έρθουν στο προσκήνιο οι πραγματικές ανάγκες τους και θεωρούν ότι ο αξιολογητής είναι απαραίτητο να ελέγχεται για τις εκθέσεις αξιολόγησης που κάνει.

Κεφάλαιο 6 – Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την ερευνητική εργασία είναι χρήσιμο να περιγράφουν συνοπτικά τα συμπεράσματα που εξάγονται. Η αξιολόγηση γενικά είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται παγκοσμίως για την αποτίμηση του έργου που προσφέρει ένας εργαζόμενος. Στην εκπαίδευση η αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών είναι κάτι ποιο σύνθετο και δύσκολο να διεκπεραιωθεί γι αυτό είναι απαραίτητο να έχει ξεκάθαρο σχεδιασμό και συγκεκριμένη φιλοσοφία ώστε να εξαλείψει τους δισταγμούς των εκπαιδευτικών και να αναπτυχτεί μια κουλτούρα αξιολόγησης.

Ο στόχος της διπλωματικής εργασίας ήταν η διερεύνηση των απόψεων και των προσδοκιών των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου που πρόκειται να εφαρμοστεί και οι απόψεις τους για το ρολό που θα έχουν σε αυτή ο διευθυντής της σχολικής μονάδας και ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης.

Το δείγμα αποτελείται από εκπαιδευτικούς οι όποιοι υπηρετούν στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, διαφόρων ειδικοτήτων και εκτείνεται σε ένα ευρύ ηλικιακό φάσμα. Επίσης έχουν ένα αρκετά υψηλό επίπεδο σπουδών και μεγάλη εμπειρία στη μαθησιακή διαδικασία μιας και υπηρετούν αρκετά χρόνια σε σχολικές μονάδες.

Με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα, η εργασία κατόρθωσε να απαντήσει στο σύνολο τους.

Ενδιαφέρον εύρημα είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση γενικά. Παρατηρούμε ότι έχουν μια θετική στάση, αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της και θεωρούν ότι θα πρέπει να γίνουν βήματα ώστε να αλλάξει η νοοτροπία του αρνητισμού απέναντι σε αυτή και να δημιουργηθεί σε βάθος χρόνου μια κουλτούρα αξιολόγησης. Οι εκπαιδευτικοί το θεωρούν ενα σπουδαίο εργαλείο για την ανάπτυξη τους ως παιδαγωγοί και με τέτοιο τρόπο επιθυμούν να χρησιμοποιείται. Αξίζει να σημειωθεί όμως ότι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου όπως έχει νομοθετηθεί στον πρόσφατο Νόμο 4821/2021 στην πλειοψηφία των εκπαιδευτικών προκαλεί συναισθήματα άγχους, αγωνιάς και προβληματισμού αφού θεωρούν ότι δεν είναι ξεκάθαρος και αφήνει πολλά σημεία θολά που μπορούν να ερμηνευτούν κατά το δοκούν.

Σημαντικά είναι και τα ευρήματα για τις απόψεις και τις προσδοκίες τους για την επικείμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου με τον νέο Νόμο 4823/2021. Συμπεραίνουμε ότι τον παρακολουθούν με επιφύλαξη μιας και θεωρούν ότι δεν θα αποκαλύψει τις αδυναμίες της μαθησιακής διαδικασίας και δεν είναι δομημένος με τέτοιο τρόπο ώστε να βελτιώσει το διδακτικό τους έργο. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων δεν συνδέει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης με την επαγγελματικής τους εξέλιξη στην

υπηρεσία τους ή την μισθολογική τους εξέλιξη. Τέλος πολύ σημαντικό είναι ότι πιστεύουν πως τελικά δεν θα εφαρμοστεί η διαδικασία της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου όπως ορίζει ο νέος Νόμος 4823/2021 αλλά θα υπάρξουν τροποποιήσεις.

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προκύπτουν πολύ ενδιαφέροντα ζητήματα για τον ρόλο του Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης. Οι εκπαιδευτικοί σήμερα συνεργάζονται στενά με τον Σχολικό Σύμβουλο σε θέματα καθαρά παιδαγωγικού χαρακτήρα. Η κατάργηση όμως του Σχολικού Συμβούλου τους κάνει να θεωρούν ότι ο ρόλος του Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα είναι τελείως διαφορετικός από ότι μέχρι σήμερα γνώριζαν αφού θα είναι πλέον ο αξιολογητής τους. Έχουν λοιπόν την άποψη ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να έχει τα απαιτούμενα προσόντα και γνώσεις ώστε να διεξάγει την αξιολόγηση και να έχει επιμορφωθεί πάνω σε ζητήματα αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου. Θεωρούν ότι θα πρέπει να έχει την ευχέρεια να προσμετρήσει και άλλους παράγοντες, όπως οι ιδιαιτερότητες μιας σχολικής μονάδας (πχ σε ένα ακριτικό νησί), οι ιδιαίτερες καταστάσεις που μπορεί να έχει μια τάξη ή ένα τμήμα (πχ μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες) αλλά και άλλους παράγοντες που χαρακτηρίζουν μια τοπική κοινωνία και έχουν επιπτώσεις στο σχολικό περιβάλλον. Πιστεύουν ακόμα ότι ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής ευθύνης θα πρέπει χρησιμοποιήσει διαφανή και αδιάβλητα κριτήρια (όπως αυτά περιμένουν ότι θα εξειδικευτούν με διευκρινιστικές εγκυκλίους) τα οποία θα τους είναι γνωστά πριν αξιολογηθούν. Τέλος επιθυμούν την έλεγχο του Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης για τυχόν αβλεψίες ή παρατυπίες γίνουν κατά την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Επίσης τις αντιλήψεις τους και τις προσδοκίες τους τις καταθέτουν για τον/την διευθυντή/τρια της σχολικής μονάδας. Αυτός/η είναι που είναι ο άμεσος/η προϊστάμενος/η τους πιστεύουν ότι πρέπει να είναι υποστηρικτικός/η, να τους συμβουλέψει και να έχει μια επικουρική στάση κατά την διαδικασία της αξιολόγησης. Γίνεται σαφές ότι θέλουν να είναι επιμορφωμένος σε θέματα αξιολόγησης προσωπικού και να έχει τις απαραίτητες γνώσεις για να τους αξιολογήσει αξιοκρατικά και αντικειμενικά. Η πλειοψηφία θεώρει τον/την διευθυντή/τρια της σχολικής μονάδας ως έναν συνάδελφο που θα τους υποστηρίξει και θα κάνει ότι είναι δυνατόν ώστε η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού της σχολικής μονάδας που διευθύνει να είναι δίκαιη παρέχοντας τους όλα εκείνα τα μέσα που χρειάζονται για την εύρυθμη διεξαγωγή της μαθησιακής διαδικασίας.

Η παρούσα έρευνα θεωρούμε ότι έχει κάποιους περιορισμούς που καταρχήν έχουν σχέση με τον αριθμό των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν ώστε να συγκεντρωθούν τα ποσοτικά στοιχεία. Ακόμα έχουν να κάνουν με την περιοχή υπηρέτησης του δείγματος που

απάντησε το ερωτηματολόγιο μιας και περιορίζεται σε περιοχές του Νομού Αττικής και πιο συγκεκραμένα σε περιοχές των Βορείων Προαστίων.

Προτάσεις

Η παρούσα ερευνητική εργασία δίνει την ευκαιρία να γίνει περαιτέρω έρευνα πάνω στα ζητήματα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Θα ήταν χρήσιμο μια μελλοντική έρευνα να έχει μεγαλύτερο δείγμα το οποίο να εκτείνεται ίσως και σε πανελλαδικό επίπεδο. Ακόμα θα ήταν ενδιαφέρον να γίνει έρευνα μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης ώστε να καταγράφουν οι απόψεις και οι εντυπώσεις των εκπαιδευτικών για τον τρόπο που έγινε και για τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Τέλος, θα μπορούσε ένα ερευνητής να διεξάγει την έρευνα του πάνω σε πολύ συγκεκριμένα και εξειδικευμένα θέματα που αφορούν την αξιολόγηση. Θα ήταν δυνατόν να εστιάσει στη χρήση των νέων τεχνολογιών κατά τη μαθησιακή διαδικασία και να καταγράψει κατά ποσό βοήθησαν ή όχι στην επίτευξη θετικής αξιολόγησης στο σύνολο του εκπαιδευτικού έργου.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (1999). *Εκπαιδευτική διοίκηση, ανάπτυξη και πολιτική: Η δευτεροβάθμια τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και η περιφερειακή της διάσταση στην Ελλάδα: 1980-1990*. Αθήνα: Έλλην.

Γιοκαρίνης, Ν., (2000). *Ο σχολικός Σύμβουλος: εποπτεία και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020). *Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2020*. Βρυξέλλες: Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού

Eurydice (2008). *Επίπεδα Αυτονομίας και Ευθύνες των Εκπαιδευτικών στην Ευρώπη*. Ανακτήθηκε από: http//www.eurydice.org

Eurydice (2004). Επισκόπηση για την αξιολόγηση των σχολείων. Ανακτήθηκε από: http//www.eurydice.org

Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών.* Αθήνα: Κριτική

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2012). *Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Τόμος 3. Αθήνα: ΙΕΠ

Κασσωτάκης, Μ. (1992). *Το αίτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα προβλήματά του,* στο: Ανδρέου, Α., «Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: βασική κατάρτιση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», σ. 46-70. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Συγγραφέων-Καθηγητών.

Κασσωτάκης, Μ. (2003). «*Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών*», στο: «Η λέσχη των εκπαιδευτικών», τ.30, σ.3-8.

Καψάλης, Α.,(2015). *Παιδαγωγική ψυχολογία*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης

Κολοκοτρώνης, Δ., (2015). *Απόψεις των κλαδευτικών Πληροφορικής αναφορικά με τις ιδιαιτερότητες στην αξιολόγηση του έργου τους*. Εκπαιδευτική επικαιρότητα, Τόμος Β, τεύχος 1, σ. 28-37.

Κουτούζης, Μ., Χατζηευστρατίου, Ι. (1999). *Αξιολόγηση στην Εκπαιδευτική μονάδα,* στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α./ Κουτούζης, Μ./ Χατζηευστρατίου, Ι., «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης», τόμος Γ΄. Πάτρα: εκδόσεις ΕΑΠ.

Μαυρογιώργος, Γ. (1993). *Εκπαιδευτικοί και Αξιολόγηση.* Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση.

Μαυρογιώργος, Γ. (2002). *Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού: η εναρμόνιση του πανοπτισμού,* στο: Κάτσικας, Χ. / Καββαδίας, Γ. (επιμ.), «Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση – Ποιος, ποιον και γιατί», σ.133-158. Αθήνα: Σαββάλας.

Μαυρογιώργος Γ. (1999). *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Επιμορφωτική Πολιτική στην Ελλάδα.* Στο: Α. Αθανασούλα - Ρέππα, Σ. Ανθοπούλου, Σ. Κατσουλάκη & Γ. Μαυρογιώργος (Επιμ.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων, Διοίκηση ανθρώπινου Δυναμικού* (σσ. 93 – 130). Πάτρα: Ε.Α.Π..

Μπουζάκης, Σ. (2002). *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα.* Αθήνα : Gutenberg.

Ξωχέλλης, Π. **(**2006). *Ο εκπαιδευτικός στον σύγχρονο κόσμο*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Ο.Λ.Μ.Ε. (1995). *Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου*, Πληροφοριακό Δελτίο Ο.Λ.Μ.Ε.,τ.645/1995.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008). *Η ποιότητα στην εκπαίδευση. Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.* Αθήνα:Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Παπακωνσταντίνου, Π. (2005). *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*. *Κριτική ανάλυση-Υλικό στήριξης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Παπακωνσταντίνου, Π. (1993). *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο.* Αθήνα: Έκφραση.

Παπακωνσταντίνου, Π. (1993). *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*. Αθήνα: Έκφραση.

Παπαλεξανδρή, Ν. & Μπουραντάς, Δ. (2003). *Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων.* Αθήνα: Μπένου.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2009). *Πρόταση για τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα.

Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Α. & Ρετάλης, Σ. (2015). *Σύγχρονες μορφές εκπαιδευτικής αξιολόγησης με αξιοποίηση εκπαιδευτικών τεχνολογιών.* Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε από: http://hdl.handle.net/11419/232

Σολομών, Ι. (1999*). Εσωτερική Αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο - Τμήμα Αξιολόγησης.

Σολομών, Ι.(1999). (επιμ.), *Εσωτερική Αξιολόγηση και Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Σολομών, Ι. (1998). *Μοντέλα και πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης: Μορφές κοινωνικού ελέγχου και συγκρότηση παιδαγωγικών υποκειμένων,* Virtual School, The sciences of Education Online, τόμος 1 στο: http://www.auth.gr/virtualschool/1.2/TheoryResearch/CongressSolomon.html.

Τσέμπα, Χ., (2015). *Εκπαιδευτική Πολιτική και Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Atkins, A., (1996). Teachers' Opinions of the Teacher Evaluation Process. ERIC Institute of Education Sciences. Ανακτήθηκε από https://eric.ed.gov/?id=ED398628

Boza, G., (2019). *Evaluation as instrument for improvement of teachers to provide qualitative training: Views of teachers*. In: Journal of Contemporary Education, Theory & Research 3 (2019) 1, S. 9-14 - URN: urn: nbn:de:0111-pedocs-188797, S. 9-14

Braslow, David A. (2017). *Teachers' Perspectives on Evaluation: Exploring the Effects of New Evaluation Policies on Teaching.* Qualifying Paper, Harvard Graduate School of Education.

Cohen, L., & Manion, L., Morrison, K., (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας.* Αθήνα: Μεταίχμιο

Donaldson, M. (2012). Teachers' Perspectives on Evaluation Reform. Center for American Progress. Washington: Center for American Progress

George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference 11.0 update (4th ed.).* Boston: Allyn & Bacon

Jahanian, R., (2012). *Educational Evaluation: Functions and Applications in Educational Contexts*. International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences. Vol. 1, No. 2 ISSN: 2226-3624

Kamou, C., (2017). *School self-evaluation. The case of Greece examined through the views of preschool education teachers*. In: Journal of Contemporary Education, Theory & Research 1 (2017) 1, S. 9-17 - URN: urn: nbn:de:0111-pedocs-190959 - DOI: 10.25656/01:19095.

Marsden, D. (2001). *«Teachers and performance management: one year on (Provisional results) »*, Centre for Economic Performance, London School of Economics.

Marshall, K. (2012*). Fine-Tuning Teacher Evaluation*. Educational Leadership, 70(3), 50-53

Marzano, J.R. (2012). *The Two Purposes of Teacher Evaluation.* Educational Leadership, 70(3), 14-19.

Mousena E. & Raptis N., (2021). Beyond Teaching: School Climate and Communication in the Educational Context, in: Waller, L. (Ed.) *Education at the Intersection of Globalization and Technology*. pp. 153-169. Intech Open. DOI: http://dx.doi.org/10.5772/intechopen.93575

OECD. (1998). *Educational at a Glance:* OECD indicators. Paris: OECD

OECD (2011), *Education Policy Advice for Greece, Strong Performers and Successful reformers in Education,* OECD Publishing.

OECD (2013). *Teachers for the 21st Century: Using Evaluation to Improve Teaching,* OECD Publishing.

Painter, B. (2001*). Using Teaching Protfolios*. Educational Leadership, 58(5), 31-34.

Sheal, P. (1989*). Classroom observation: Training the observers*. English Language Teaching Journal, 43(2), 92-103.

Νόμοι

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 4823 (2021). *Νόμος 4823/2021: Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις.*

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 309 (1976). *Νόμος 309/1976: Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως.*

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 1304 (1982). *Νόμος 1304/1982: Για την επιστημονική- παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη Γενική και τη Μέση Τεχνική - Επαγγελματική Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις.*

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 2525 (1997). *Νόμος 2525/1997 : Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις.*

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 2986 (2002). *Νόμος 2986/2002 : Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις.*

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος 2986 (2002). *Νόμος 614/2013: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου σχολικής μονάδας / διαδικασία αυτοαξιολόγησης.*

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

Δήλωση συναίνεσης

Ονομάζομαι Ηλίας Καλομοίρης και είμαι αναπληρωτής εκπαιδευτικός ΠΕ86 Πληροφορικής. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελεί μέρος μιας έρευνας που διεξάγεται για τις ανάγκες της διπλωματικής μου εργασίας με θέμα " Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και ο ρόλος του Συμβούλου Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης και του Διευθυντή της σχολικής μονάδας. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών", η οποία πραγματοποιείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Δημόσια Διοίκηση - Εκπαιδευτική Διοίκηση του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι προαιρετική άλλα πολύ σημαντική. Οι απαντήσεις είναι ανώνυμες και θα επεξεργαστούν αποκλειστικά και μόνο από έμενα τον ίδιο.

Συναινώ να χρησιμοποιηθούν οι απαντήσεις μου για το σκοπό της έρευνας.

☐ Ναι

☐ Όχι

Άξονας 1 – Δημογραφικά στοιχεία

1. Το φύλο σας
   - ☐ Άνδρας
   - ☐ Γυναίκα
2. Η ηλικία σας
   - ☐ έως 30
   - ☐ 31-39
   - ☐ 40-49
   - ☐ 50-59
   - ☐ 60 και άνω

3. Η σχέση εργασίας σας

☐ Μόνιμος

☐ Αναπληρωτής Πλήρους Ωραρίου

☐ Αναπληρωτής Μειωμένου Ωραρίου

4. Αριθμος σχολειων που υπηρετείτε

☐ Ένα

☐ Δύο

☐ Τρία και πάνω

5. Το επίπεδο σπουδών σας

☐ Βασικό πτυχίο

☐ Μεταπτυχιακό

☐ Διδακτορικό

6. Εργασιακή εμπειρία

☐ έως 5 έτη

☐ 6-10 έτη

☐ 11-15 έτη

☐ 16-20 έτη

☐ 20+ έτη

7. Διεύθυνση Εκπαίδευσης που υπηρετείτε

☐ ΠΕ Β' Αθήνας

☐ ΔΕ Β' Αθήνας

☐ Άλλη διεύθυνση: ……

<u>Άξονας 2 – Απόψεις για την αξιολόγηση (γενικά)</u>

1. Η στάση σας απέναντι στην αξιολόγηση

☐ Απόλυτα θετική

☐ Θετική

- ☐ Μέτρια
- ☐ Αρνητική
- ☐ Απόλυτα Αρνητική

2. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου είναι μια διαδικασία που πρέπει να εφαρμόζεται περιοδικά.

   - ☐ Συμφωνώ απόλυτα
   - ☐ Συμφωνώ
   - ☐ Ουδέτερη γνώμη
   - ☐ Διαφωνώ
   - ☐ Διαφωνώ απόλυτα

3. Η αξιολόγηση όπως ορίζετε στο νόμο 4823/2021 θα είναι αξιοκρατική

   - ☐ Συμφωνώ απόλυτα
   - ☐ Συμφωνώ
   - ☐ Ουδέτερη γνώμη
   - ☐ Διαφωνώ
   - ☐ Διαφωνώ απόλυτα

4. Η αξιολόγηση όπως ορίζετε στο νόμο 4823/2021 θα είναι αδιάβλητη

   - ☐ Συμφωνώ απόλυτα
   - ☐ Συμφωνώ
   - ☐ Ουδέτερη γνώμη
   - ☐ Διαφωνώ
   - ☐ Διαφωνώ απόλυτα

5. Η αξιολόγηση είναι ένα εργαλείο που θα συμβάλλει στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας στη σχολική μονάδα

   - ☐ Συμφωνώ απόλυτα
   - ☐ Συμφωνώ

- [ ] Ουδέτερη γνώμη
- [ ] Διαφωνώ
- [ ] Διαφωνώ απόλυτα

6. Η αξιολόγηση θα πρέπει να συνδέεται με την επαγγελματική εξέλιξη

- [ ] Συμφωνώ απόλυτα
- [ ] Συμφωνώ
- [ ] Ουδέτερη γνώμη
- [ ] Διαφωνώ
- [ ] Διαφωνώ απόλυτα

7. Η αξιολόγηση θα πρέπει να συνδέεται με την μισθολογική εξέλιξη.

- [ ] Συμφωνώ απόλυτα
- [ ] Συμφωνώ
- [ ] Ουδέτερη γνώμη
- [ ] Διαφωνώ
- [ ] Διαφωνώ απόλυτα

8. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών θα εφαρμοστεί όπως ορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο;

- [ ] Καθόλου
- [ ] Λίγο
- [ ] Μέτρια
- [ ] Πολύ
- [ ] Απόλυτα

9. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να κοινοποιούνται

- [ ] Συμφωνώ απόλυτα
- [ ] Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

10. Η αξιολόγηση είναι ένα εργαλείο που θα συμβάλει ώστε να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν χρόνιες παθογένειες του εκπαιδευτικού έργου.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

11. Η αξιολόγηση θα πρέπει να έχει καθαρά αναπτυξιακό χαρακτήρα και όχι ελεγκτικό ή τιμωρητικό χαρακτήρα.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

12. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα μπορέσει η αξιολόγηση να καταγράψει τις ελλείψεις στα προσόντα των εκπαιδευτικών;

☐ Καθόλου

☐ Λίγο

☐ Μέτρια

☐ Πολύ

☐ Απόλυτα

13. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η αξιολόγηση μπορεί να αποκαλύψει τις πραγματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών;

- ☐ Καθόλου
- ☐ Λίγο
- ☐ Μέτρια
- ☐ Πολύ
- ☐ Απόλυτα

14. Η αξιολόγηση θα πρέπει να δημιουργεί μια θετική στάση από τους εκπαιδευτικούς ώστε να υπάρξει συνέχεια και να δημιουργηθεί μια κουλτούρα αξιολόγησης στον εκπαιδευτικό κόσμο.

- ☐ Συμφωνώ απόλυτα
- ☐ Συμφωνώ
- ☐ Ουδέτερη γνώμη
- ☐ Διαφωνώ
- ☐ Διαφωνώ απόλυτα

15. Η αξιολόγηση σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο θα διεξάγεται κάθε 2 έτη. Συμφωνείται με αυτό;

- ☐ Συμφωνώ απόλυτα
- ☐ Συμφωνώ
- ☐ Ουδέτερη γνώμη
- ☐ Διαφωνώ
- ☐ Διαφωνώ απόλυτα

16. 16. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να γίνουν βελτιώσεις στα προγράμματα σπουδών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

- ☐ Συμφωνώ απόλυτα
- ☐ Συμφωνώ
- ☐

Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

17. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να υπάρξει αλλαγή των προτεραιοτήτων του εκπαιδευτικού συστήματος

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

18. Περιγράψτε σύντομα τα συναισθήματα που σας προκαλεί η επερχόμενη αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου.

.....

<u>Άξονας 3 – Απόψεις για τον ΣΕΕΕ και τον διευθυντή της σχολικής μονάδας</u>

1. Ο Σύμβουλος Εκπαιδευτικού Έργου θα πρέπει να έχει την εμπειρία που απαιτείται για να διεξάγει την αξιολόγηση.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

2. 2. Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να έχει τις γνώσεις που απαιτούνται για να διεξάγει την αξιολόγηση.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐

Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

3. Ο Σύμβουλος Εκπαιδευτικού Έργου θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί πάνω στη θεωρία και τις διαδικασίες αξιολόγησης.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

4. Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να μπορεί να προσμετρήσει και άλλους παράγοντες, όπως γεωγραφικούς, τοπικότητας, δημογραφικούς.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

5. Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του και τις ιδιαίτερες ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε σχολικής μονάδας.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

6. Ο Σύμβουλος Εκπαιδευτικού Έργου θα πρέπει να υπόκειται και αυτός σε έλεγχο για τυχόν παραλήψεις και παρατυπίες στην αξιολόγηση που συντάσσει.

☐

Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

7. Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Επιστημονικής Ευθύνης θα πρέπει να ανήκει σε διαφορετική Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης από αυτή που ανήκουν οι εκπαιδευτικοί που θα κληθεί να αξιολογήσει.

☐ Ναι

☐ Όχι

8. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας θα πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τους.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

9. Να αναφέρετε ένα χαρακτηριστικό που πιστεύετε ότι πρέπει να έχει ο/η διευθυντής/τρια της σχολικής μονάδας ώστε να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της αξιολόγησης.

☐ Συμφωνώ απόλυτα

☐ Συμφωνώ

☐ Ουδέτερη γνώμη

☐ Διαφωνώ

☐ Διαφωνώ απόλυτα

10. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί σε θέματα αξιολόγησης .

- ☐ Συμφωνώ απόλυτα
- ☐ Συμφωνώ
- ☐ Ουδέτερη γνώμη
- ☐ Διαφωνώ
- ☐ Διαφωνώ απόλυτα